

VLAGYISZLAY KRAPIVIN

A PÁRBAJTÖRÖS FIÚ

VLAGYISZLÁV KRAPIVIN

A PÁRBAJTŐRÖS FIÚ

REGÉNY

MŐRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1978

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti RONASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

RÓBERT LEESON

A HARMADOSZTÁLYÚ DZSINN

MŐRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1978

A fordítás az **alábbi** kiadás alapján készült:

BJIAFH CJAB KP ANHBHH: itt AJlbMHK CO liiN ATOH J5ETCKAH

JIHTEPATbPA. MOCKBA 1976.

Fordította LORSCHY KATALIN

BENKŐ SÁNDOR rajzaival

© Lorschly Katalin, 1978 Hungárián translation

1.

A kikötőtől egészen hazáig Borzas úgy viselkedett, mintha idomítva volna. Még "a porázt se rántotta meg egyetlenegyszer se. Szerjözsa mellett ment, akinek lábaszára hozzá-hozzáért gubancos, meleg szőréhez.

- Borzas, „kócos szőrű Borzas - suttogetta Szerjözsa. A kutya kérdően emelte föl a fejét.

A közeli lámpa ráeső fénye sárga pontként tükröződött a szemében.

- Mindjárt otthon leszünk - ígérte Szerjözsa.

Még néhány lépés, és a nyárfa fekete ágain keresztül a fáradt vándorokra látnak az emelet sárga, kivilágított ablakai.

Már itt is vannak.

De csak két ablakban volt világos - Natasa szobájában. Szerjözsaék ablakaiban a júliusi éjszaka kékeszürke ege tükröződött.

- Tévét néznek talán? - találgatta Szerjözsa. - Vagy már alszanak? Apa nem fekszik le ilyen korán . . . Vagy talán Marinát Nataskára bízták, ők pedig elmentek moziba, az utolsó előadásra?

Egy kicsit nyugtalankodni kezdett. Először: mi jó van abban, ha az ember üres lakásba érkezik haza? Másodszor pedig: nem volt kedve halogatni a magyarázkodást apja és Gálja néni előtt.

Csöppet se félt ettől a beszélgetéstől. De azt akarta, hogy minél hamarabb legyen túl a kellemetlenségeken és a kellemetlenségek megbeszélésén. Nem érdemes

2

annyt gondolni rájuk. Inkább az aranyszínű lovak lovasai jelenjenek meg naponta az emlékezetében . . .

Borzassal együtt bement az udvarra. Belökte az alsó kaput, és elindultak fölfelé az emeletre. A lépcsőházban gyöngöcske kis lámpa világított. Nyikorogtak az ódon, faragott korlátok. Borzas körmei hangosan kopogtak a lépcsőkön, és ez a kopogás a kamraajtó mellett függő vas-teknőben is visszhangzott. Kiszáradt deszka, meleg por és csónaklakk szaga érződött. A jó öreg ház szaga volt ez, ahol Szerjözsa élete eddigi tizenkét évét töltötte . . . A felső ajtót kopott viaszosvászon borította. Itt-ott el volt szakadva, és a résekből kóc lógott ki. Az ajtófélfán vidáman fehérlett a csengő gombja. Csalóka volt ez a csengő. Jó öt éve már, hogy Szerjözsa és Nataska szétszedte, amikor egy nagy kosárból és egy kartondobozból jégtörő hajót épített. A hajó jelzőkészülékéhez szükségük volt a fényes csengődobra. Azóta a csengőt csak azok nyomták meg, akik először jártak ebben a házban.

Szerjözsa néhányszor öklével rávágott a puha viaszosvászonra. Bumm-bumm-bumm - dübörgött az ajtó. Először nem kapott választ, de azután cipősarkak sűrű kopogása hallatszott és Nataska kényeskedő hangja:

- Ki az?
- Én.
- Ki az az én?
- Hát én, Szergej! Abszolút talán, vagy mi a csuda? Kattant a zár, és az ajtó olyan hevesen nyílt ki, hogy a halálra rémült Borzas a pórás egész hosszában hátrahökölt. Nataska átlépte a küszöböt, és nedves ujjával elkapta Szerzozsa könyökét.
- Szerzozska! Jaj de örülök! Milyen rendes tőled, hogy eljöttél! Csak a szeme sarkából pillantott a kutyára, meg se lepődött rajta.
- Nahát, de örülök! Vannak még csodák! - ismétel-

3

gette, és el se engedte Szerzozsát, úgy hívta be az előszobába. Szerzozsa egyáltalán nem tartotta olyan nagy csodának, hogy megérkezett. Vállalt vont, behúzta az előszobába a megrémült Borzast, és a saját szobája ajtajára nézett. Esténként rendszerint egy vékony kis résen keresztülszökött a fény. Most sötét volt.

- Hol vannak?

Nataska ragyogó szemmel kiáltott fel:

- Hát persze! Hiszen te semmiről se tudsz!

- Semmiről se tudok. Elmondanád végre?

- Lakást kaptatok. Háromszobásat. Már egy hete átköltöztek.

Ez aztán újság! Várta, várta a hírt, de erre igazán nem számított.

- Hát így áll a bál. . . - mondta lassan. - Azt jelenti, hogy már nem is lakom itt?

Nataska felsóhajtott.

- Azt. . . Na és? Most legalább saját szobád lesz. Jaj,

3

Szerzozska, olyan gyönyörű! Déli fekvésű, rálátni a patakra. Olyan vidám, kék tapétád van. . . Mi az, nem is örülsz?

- Háát, magam se tudom. . .

Tényleg nem tudta. Úgy látszik, m a egyszerűen belefáradt a sokféle meglepetésbe.

- És miért nem irtátok meg az új lakást?

- Meglepetést akartunk szerezni neked.

- Meglepetést. . . - nevette el magát Szerzozsa. Az elcsöndesedett Borzasra nézett, megveregette a tarkóját.

- Én is hoztam egy meglepetést.

- Látom. A táborból hoztad ezt a szörnyeteget? Tudom, jó kutya, csak. . .

borzasztó, hogy milyen bozontos!

Borzas kérdően nézett az ismeretlen kislányra, azután a gazdájára, és rózsaszín torkát hirtelen kítátva, hatalmasat ásított.

- Jaj! - rémült meg Nataska.

- Borzas csak tréfált - mondta Szerjozsa. - Máskor nem teszi, csak ne kapd be! Nataska elnevette magát, majd nyugtalankodni kezdett.

- Szerjozska . . . És te miért? Hiszen csak tíz nap múlva lesz váltás. Csak nem dobtak ki ?

- Magamtól jöttem el - válaszolt komoran Szerjozsa.

- összehaléztam a táborvezetővel. Nataska rémüldözött:

- Te jó isten! És elengedtek?

- Azt hiszed, megkérdeztem?

- Szerjozska, te megőrültél! Keresni fognak! Szerjozsa összeráncolta a homlokát.

- Nem fognak, tudnak róla . . . Elmesélek mindent, de majd később, jó? ,

Nataska hátradobta rövidre nyírt világos haját.

- Rendben. Menjete be a szobába, csinállok valami kaját. Figyelj csak! Nem bolhás?

4

- Nem . . . Nem tudom. Ne csinálj semmit, ettünk a csónakban. Mondd meg a címet! Mégiscsak haza kell mennem.

- Jaj, ne menj el! - ijedt meg Nataska.

- Hogyhogy ne menjek el?

- Maradj itt! Aludj nálunk!

- Miért?

- Miért. . . Olyan unalmas egyedül. Azt hiszed, kellemes dolog fél éjszaka egyedül ücsörögni itthon?

- És hol van Masa néni és Igor bácsi?

- Színházba mentek. Vendéjátékra jött a szverd-lovszki opera. Utána pedig még meglátogatják papa egyik ismerősét.

- És téged nem hívtak?

- Nem mentem el.

- Miért nem?

- Mérgemben.

- Éértem . . .

- Hát persze... Egész héten kértem apát: „Légy szíves, javítsd meg a biciklimet.” Ő meg folyton azt mondta: „Megcsinálok, hát persze hogy megcsinálok.” De mégiscsak halogatta. Ma reggel mindenki elutazott a tóhoz, csak én maradtam itthon. Hát akkor csak menjenek el nélkülem abba a vacak színházba!

- Na, te is megéred a pénzed! Igor bácsi reggeltől estig dolgozik, te pedig a bicikliddel nyaggatod . . .

Nataska büntudatosan húzta el az orrát.

- Azt mondta: „Várd ki a szombatot.” De szombaton valami sürgős dolog miatt elhívták a kikötőbe. Most a kikötő diszpécserét helyettesíti.

- Ilyenkor a legnagyobb a forgalom. Tudod, hányféle motoros hajóval találkozunk idefelé? Na, mégiscsak add ide a címet, hazamegyek.

- Maradj, Szerenykij! - fogta könyörgőre Nataska. Nahát, mindig ilyeneket mond, ha hízelegni akar:

„Ne menj el, Szerenykij. Csináld meg, Szerenykij.” **Ő az** egyetlen, aki Szerenykijnek hívja.

Valaha édesanyja is így szólította, de az már nagyon-nagyon rég volt. . .

- Ugye, nem mész el? Csinállok húsos derelyét, két dobozzal van a hűtőszekrényben.

A derelye persze nem lenne rossz.

- Hová mennél éjjel? - próbálta lebeszélni Nataska.

- Messze van, hét utcával arrébb, az Október és a Nagyerdő utca sarkán. Elmúlt fél tizenkettő. És hideg lett, látod, csupa libabőr a karod.

Tényleg hüvös volt az éjszaka. Szerjzosa kicsit didergett is a kikötő felől jövet. De azért zordan pillantott a ravaszkodó Nataskára.

- Csak a te kezedtől. - Megtörülte csupasz könyökét,

- Mitől olyan zizegek és hidegek az ujjaid? Mostál talán az éjszaka' tiszteletére?

- Bögtem - vallotta be mérgesen Nataska.

- Azt is mérgedben? - érdeklődött együttérzően Szerjzosa.

- Nem . . . Félek egyedül.

Figyelmesen az arcába nézett. Az előszobai lámpa gyöngé fényénél csak most vette észre, hogy Nataska szeme duzzadt és vörös. Persze nem nevette ki. Sohasem nevettek ki egymást, ha valamelyikük annyira elkeseredett, hogy sírnia kellett. Ha az ember magányos és szomorú, akkor valakinek mellé kell állnia (mint ma az állomás). Bár, az igazat megvallva, Szerjzosa nem értette, hogy mi lehet az embernek olyan szörnyű a saját otthonában, ahol az utolsó szögig minden ismerős.

- Na jól van, csináld meg a derelyét. Nataska fölvidult. Bementek a szobába.

A kislány egyszerűen háziasszonnyá változott. Ráki-áltoit Borzasra, aki éppen el akart nyújtózni a divány

5

előtti bolyhos futószőnyegen, és az ajtónál mutatott helyet neki, Szerjzósát pedig elküldte mosakodni.

- Ráér - válaszolta lustán.

Lerúgta a szandálját, és a diványra kuporodott. Natasa rosszállóan nézte a térdét, amely feketéllett a földtől és a fű beleivódott nedvétől, de nem szólt egy szót sem. A divány minden rugója ünnepélyesen nyikorgott. Még akkoriban szokott rá erre a nyikorgásra, amikor Szerjzosa és Natasa birkózással és lovas vágtaival kísért cirkuszi előadásokat rendezett rajta.

Natasa kiment a konyhába. Borzas óvatosan újra áttelepedett a szőnyegre, és kérdően nézett a gazdájára.

- Na jól van, maradj ott egy kicsit - egyezett bele suttogva Szerjzosa.

Fáradtság áradt végig puhán a testén. De nem akart elaludni. Nekitámaszkodott a himzett párnának, és végignézett a szobán. Ez a helyiség épp olyan ismerős, éppen úgy az övé, mint azok, amelyekben élt. Annyira ismerős volt a horgolt terítővel letakart tévé, a repedt üvegű, faragott, fekete könyvszekrény, a bekeretezett nagy fénykép, amelyen Nataska és Igor bácsi tornáznak. Nataska még kicsi, hatéves lehet rajta, tréningruhát visel és hatalmas koszorút. Igor bácsi pedig két súlyzót tart a vállánál, csupa izom, mint egy gladiátor, és borzasztó nagy.

Szerjzósának eszébe jutott, hogyan ültette még nem is olyan régen a két tenyerébe őket Nataskával, és forgott velük, mint egy ringlispil. Csak éppen nem ebben a szobában, hanem Szerjzosaéknál, mert náluk tágasabban voltak.

Hirtelen szeretett volna bemenni a saját szobáikba. Tudta jól, hogy az üres lakás, ahol a padlón meglátszik az elszállított bútorok nyoma, a tapétán pedig, édesanya fényképe helyén, sötét téglalap éktelenkedik, nem vi

li

dám látvány. És mégis . . . Fölkelt, és meztláb kislattyogott az előszobába, meglökte az ajtajukat. Be volt zárva.

- Nat, miért van bezárva? Nyisd ki!

- Nem mi zártuk be - válaszolt a konyhából Natasa. - A házkezelőségtől jártak itt.

Hamarosan új lakók jönnek. Valami Gracsovék.

- Ja . . . Én pedig azt hittem, hogy megkapjátok a mi szobáinkat. Végre tágasabban lennétek.

- Most már mindegy. Tavaszra mi is költözünk. . . A derelyét megeszi ez a véreb ?

- Mindent megeszik. Csak forrót ne adj neki, mert akkor elromlik a szimata.

Visszaballagott Natasa szobájába. Odament az ablakhoz, ahonnét ugyanolyan volt a kilátás, mint a saját szobájából. Háztetők, halványan kivilágított ablakok, egy régi-régi várra emlékeztető víztorony sziluettje. Balra sötétlő nyárfasor, az udvarban berkenyebokrok, a bokrok mellett pedig kis ösvény.

Girbegurba volt ez a kis ösvény, és télen hosszú hótörleszokat hordott össze mellette a szél. Olyan magasak voltak, hogy amikor apa óvodába vitte, föl kellett vennie Szerjocsát.

Azután kiértek a széles utcára, ahonnét már elsöpörték a havat a ház mesterek, de apa mégse tette le őt. Kényelmesebben tudtak így beszélgetni.

- Apu, szerinted igazságos, ha ketten támadnak rá egyre?

- Nem, dehogyis!

- Akkor mit kell csinálni?

- Mit is kell? Várd ki az idejét, és akkor vedd őket sorra, egyiket a másik után ti

- Jól van! - örvendezett Szerjocsa. - Szvetka Lapinát megvárom az udvaron, Tanyka pedig úgyis napos ma. . .

6

^ Várj csak, várj! Csak nem kislányokkal akarsz ve-^ rekedni?

- Csak egyszer akarom megverni őket. . . Hiszen ők kezdték!

- Nem fontos, hogy ők kezdték - magyarázta komolyan apa. - Te vagy a férfi. Egy igazi férfi sohasem verekszik nőekkel, az nagy szégyen lenné.

- De ők nem felnőtt nénik, hanem kis csajok - tiltakozott megbántva Szerjocsa.

- Először is: nem kis csajok, hanem kislányok. Natasát sem nevezed csajnak, nem igaz? Másodszor pedig: a kislányokból, ha felnőnek, nők lesznek. Anyukák, nagymamák. Édesanya is volt kislány. Te talán örülnél, ha egy kisfiú ellátta volna a baját?

Édesanya akkor már nem élt, de mindig úgy beszélgettek róla, mintha élne: „És mit szólna hozzá édesanya? Édesanyának talán tetszene?”

Édesanyja elutazott, és nem jött vissza. Csak egy táviratot kaptak ismeretlen emberektől. . . Szerjocsát néha szinte fejbévágta az a gondolat, hogy anyu már soha, de soha nem jön vissza, elszorult a szíve a szomorúságtól, és

viesszatarthatatlanul megeredtek a könnyei. De nem halottnak látta édesanyát. Ott mosolygott a nagy fényképen, és mintha csodálkoznék: „Mi baj van? Hiszen itt vagyok!”

Nem, Szerjocsa egy csöppet sem örülne, ha valamelyik srác csak egy ujjal is bántotta volna édesanyát.

De mert nem akarta ilyen könnyen megadni magát, azt morogta:

- Édesanya biztosan nem ütött meg senkit először. Ezzel apu is egyetértett.

- Biztosan nem . . .

Miközben apu karján ringatózott, és szájával majdnem borostás arcához ért, Szerjocsa megkérdezte:

6

- Te ismerted édesanyát, amikor még egészen kicsi volt?

- Nem, Szerjocsenyka, nem ismertem.

Amikor édesanya kislány volt, nem apu, hanem egyik másik fiú, Andrej barátkozott vele. Szerjocsa ezt csak később tudta meg, amikor már ott volt Gálja néni és a kicsi Marinka. Egyszer meglátta, hogy apu ott ül egy hasáb fán az égő cserépkályha előtt, és egymás után leve-. leket dobál be az ajtaján. Egész csomó levél volt. Szerjocsa kíváncsi lett, mert a legtöbb borítékon szép bélyegeket vett észre.

- Apu, mik ezek?

- Édesanya levelei - magyarázta halkán apu.

- Ő írta őket?

- Nem. Amikor édesanya iskolába járt, volt egy barátja. Andrej Kozsinnak hívták.

Miután felnőttek, és más-más városba költöztek, gyakran írt édesanyának. Még azután is . . . két levél érkezett.

- De miért égeted el őket?

- Mit csináljak velük? Csak hányódnak itt. . . Küld-jem el Andrejnak? Nem tudom a címét, sohasem írt feladót a borítékra.

- És mi van bennük?

- Nem tudom, Szerjocsenyka. Édesanya nem mondta, én pedig nem kérdeztem.

- Hát akkor most olvasd el őket!

Apu megrázta a fejét, és újabb borítékot dobott be a sárga lángok közé.
- Nem szabad. Mások levelét a belegezésük nélkül nem szabad elolvasni.
Tiszteességtelen dolog.

A borítékot kis hengerré kapta össze a tűz, hosszú lángnyelv csapott ki belőle.

- És a bélyegek? - kérdezte suttogva Szerjozsa.

- A bélyegek? Azokat leveheted.

7

Szerjozsa odaült apu mellé a forró kályhához. Letépte a levelekről a tarka bélyegeket, és a borítékok vékony papírja alatt megérezte a négyrét hajtott lapokat. Olyan szavakat őriztek, amelyeket már soha senki sem olvas el. Mert már nincs kitől engedélyt kérni rá, anélkül pedig idegen levelet elolvasni nagyon csúnya dolog

...

... Natasa kukkantott be, és szólt, hogy kész a derelye.

- Nyomás kezet mosni! Jaj, hiszen már alszol!

- Én? Dehogyan! Nem is vagyok álmos.

Főlült, lábával a szandál után tapogatózott. Borzas be-leszimatolt a konyhai illatokba, és egy kicsit megcsóválta a farkát.

- Apa vett egy magnót - mesélte Natasa. - Ha akarsz, bekapcsolom, hogy el ne aludj. Van egy olyan klassz felvételünk! Egy mexikói énekes-gitáros . . .

- Mint nálunk a táborban az úttörővezetőnk. Hogy az kicsoda remek gitáros! - büszkélkedett Szerjozsa. - A gyerekek egy lépésre el nem maradtak volna tőle.

Tudott egy olyan dalt - a világ legjobb dala! Különben is: ő volt a legjobb vezető.

- Itt a közelben is föltűnt valaki. Körülötte is hemzsegnek a srácok. Párbajtőrözni tanítja őket.

- Miféle ember? - rezzent föl Szerjozsa.

- Azt hiszem, edző. Vagy úttörővezető . . . Különben a Vöröshadsereg utcában van egy öreg ház, olyasféle, mint a miénk. Le akarták bontani, de azután mégsem bántották. Gyerekklubot alakítottak benne. „Espada”-nak hívják.

- Az *espada* spanyolul tört jelent - magyarázta Szerjozsa.

- Igazán? Ez a mexikói is folyton azt ismételteti egyik dalában, hogy „espada, espada”,

- Tedd föl! - kérte Szerjozsa.

19

Natasa előszedte a szekrényből a magnó lapos, szürke dobozát, a polcon pedig megkereste a szalagot.

- Tranzisztoros - jegyezte meg Szerjozsa. - Milyen márka?

- *Mrija*. Ukránul azt jelenti, hogy „álom”.

- Figyelj csak, Nat. Nem hungarocell dobozban árul;- ták?

- De igen. Miért?

- Hol van?

- Apa éltette valahová.

- Nem kaphatnám meg?

- Hát. . . Apától kérdezd meg! Különben biztosan megkaphatod. De minek kell?

- Akarok valamit csinálni belőle . . . Már régóta sze-; retnék, de eddig nem sikerült hungarocellt szereznem. Azok a nagy tömbök, amelyeket építkezéseken használnak, nem jók, mert morszálódnak. Nekem erősebbre van szükségem.

- Apa biztosan odaadja. . . Szerjozsa, mégis mi történt a táborban?

- Mi történt, mi történt! Levelet írtam haza, hogy unalmas a tábor. A táborvezető elolvasta. Elkezdett szidni a csapatszemlén. Én meg azt mondtam neki: „Miért tetszik elolvasni mások levelét?” Erre még jobban kiabált: „Tűnj el, ha neked semmi se tetszik!” Azt hitte, hogy majd megijedek. Én meg eltűntem . . .

- örült vagy - jegyezte meg Natasa helyeslő hangon, - Na, hallgasd meg a szala'got! Először kasztanyették csattogása hallatszott, ami ló-dobogásra emlékeztetett.

Azután hajlékonyan és ritmikusan megpendültek a hűrok. Szerjozsa újra nekidőlt a párnának, és szinte rögtön sárga füvet látott maga előtt, és a felhők közül kibukkanó alacsony, borzas napot. Olyanok voltak ezek a felhők, mint szakadt, piros szala

gok. És a kerek dombtetőre lassan felkaptató sötét lovasok megfordultak, és vágára fogták a lovakat. »

Már nem is zene hallatszott, hanem a szembefújó szél süvítése és a patkók alatt rohanó sztyeppe . . .

Egyszerre csak a szélsüvítésen és a lódobogáson át emberi hangokat hallott. Apáét. Az izgatott Gálja néniét. Igor bácsiét, akinek a hangja nyugodtan és gunyorosan szólt:

- Hiszen itt a „szegény vándor"! Szinte ájultan alszik a fáradságtól.

Szerjozsa hallja, de nem tud se mozdulni, se szólni; mert még mindig a sztyeppét és a lovasokat látja. Ő maga az egyik lovas.

Gálja néni hangját hallja: ^

- Majd megőrültem az ijedtségtől! Eljön hozzánk a táborvezető, képzeljétek el, maga a táborvezető! Éjnek évadján! Hozza Szerjozsa dzsekijét és nadrágját... Azt hittem, belefulladt a folyóba. És kiderül, hogy otthagya a holmiját az állomáson, és elcsellengett valahová . . .

(Szóval, a holmikát megtalálták. Mégsem vezett el édesanya fényképe, amit a zsebében hordott. De jó! Különb'en amikor odavágtattak a lovasok, arra se volt ideje, hogy felkapja a ruháját a padról.)

Igor bácsi hangja:

- Na tálja, tudod, mit művelt ez a vitéz?

- Tudom.

- És persze igazat adsz neki?

- Persze . . . Apu hangja:

- No, jól van, gyerekek, semmi baj. Galina, elég már a sírásból. Masa, te se kapkodj a szívedhez. Nahát, ezek az asszonyok!

Masa néni:

- Hallgass már, te férfiú! Mostanáig te is olyan fehér voltál, mint a fal.

Apu:

- Mi vagyunk a hibásak. Rögtön meg kellett volna adni a címet.

Natasa:

- Apa, tedd át a kinyitható ágyra! Enni már így se, úgy se fog.

Igor bácsi:

- Nem bánom . . . Hűha, hát ez meg miféle szörnyeteg? Na, nem is enged oda! A fogát vicсорítja!

Natasa:

- Még hogy nem enged oda! Majd adok én neki! Menj onnét!

(Nataskának persze Borzas azonnal engedelmeskedik. Jól van, Nataska!)

Hatalmas karok emelik föl Szerjozsát. (A lovával együtt.) És a sárga mező ringatózva süllyed el.

Valahol, nagyon-nagyon messze, azt mondja apu:

- Mindent értek. . . Ne veszékedj, Gálja, te magad is tudod, hogy igaza van. Csak azt nem értem, miféle lovakon vágatott el. Olyan, mintha mese lenne . . .

2.

A magnó hungarocell dobozából persze nem tellett volna ki a ipakett. Szerjozsa azonban kapott még egy dobozt Szöcske Geiikától,

A vár homlokzata már majdnem egészen elkészült: megvolt a két négyszögletes torony, az őket összekötő csipkézett várfal és a rácsos kapu falba vágott, boltozatos, mély íve. De még mindig nagyon sok munka volt hátra. Szerjozsa maga elé képzelte az elkészült várat. Lesz még öt kerek vagy hatszögletű torony, egy belső falgyűrű, kis házakat alakít majd ki, egy oszlopcsarnokot és egy vártemplomot, ami önmagában is olyan lesz, mint egy erődítmény. Az egész várrendszer egy meredek dombon áll majd, amely papírmáséból és gyurmából készül.

A domb zöld lesz, a tornyok és a várfalak pedig fehérek, mint a márvány. A várfalak csipkéi úgy csillognak majd a napon, mint a kockacukor. Szerjzosa az ablakpárkány mellett ült, és egy kis játék üllön a központi torony díszes szélkakasát kalapálta ki vékony alumínium lemezből. Mára váratlanul szünetet kaptak. A kerületben sürgös tanári értekezletet hívtak össze, ezért három iskolában is elmaradt a tanítás. Sportnapot hirdettek, de a sportversenyek nem voltak előkészítve, és csak nagyon kevesen vehettek részt rajtuk. A többiek sétáltak, és örültek a váratlan pihenésnek. Gyönyörű volt az idő.

9

Szeptember elején hűvös és latyakos napokra ébredtek, a hónap közepe táján azonban déli szél támadt, és visszatért a nyár. Csupa virág borította Szerjzosaék háza előtt az üres telket. Egy éve lebontottak rajta néhány ócska, régi háziköt. Nem maradt belőlük más, mint csalánnal benőtt, négyyszögletes alapjuk, az alapok körül pedig orgonabokrok és vadalmafák zöldelltek. A fűből a lila lóhere gömböcskéi kukucskáltak elő, és csak úgy fehérltek a kamillavirágok. Az üres telek ott húzódott végig az új ház mellett, amely olyan hosszú volt, mint egy óceánjáró hajó. Azt beszéltek, hogy hamarosan parkosítani fognak előtte, de egyelőre még senki se csinált semmit, a telket buján benőtték a növények. Nagyszerűen lehetett játszani rajta. Igaz, itt-ott felbukkant néhány rozsdától vöröslő magángarázs, és elkerített virág- és veteményes ágyak is tar-kállottak a fűben.

Második emeleti szobája ablakából Szerjzosa látta, hogy a kissrácok indiánosdit játszanak a régi ház alapjain. Valahol futballozok zajongtak, de őket eltakarták a bokrok, az indiánok viszont ott szaladgáltak éppen alatta. Egyikük - egy kócos, szőke hajú, alacsony kisfiú, gyűrött iskolaköpenyben és kék farmernadrágban - ide-oda rohangált a bokrok között: megfelelő rejtekhelyet keresett. „Gracsovra hasonlít” - gondolta Szerjzosa, és nagyon kínosan érintette, hogy eszébe jutott Sztaszik.

Előző nap történt az a kellemetlen história.

A negyedik óra előtti szünetben Szerjzosa nagy lármát, sivalkodást hallott a folyosóról, és egy gyerek zokogó kiabálását. Szerjzosaék osztálya mellett volt a II/A, ahol történt valami. De mi?!

Szerjzosa kirohant a folyosóra. Utána pedig ott szaladt Szőcske Genka és Miska Maszljuk.

A folyosón egy csomó másodikos kiabált összevissza.

9

Előttük a napos, a kilencedikes Lilja Grajovszkaja rohangált, akit Zsiráf kisasszonynak csúfoltak, mert olyan irtózatosan magas, hosszú nyakú, apró fejű teremtés volt. Lilka egy sivítózó, bógó kisfiút ráncigált maga után. A fiú jobbra-balra tekergett, igyekezett, elesni, hogy kitéphesse magát, cipősarkát húzva csuszkaít végig a parkettán. "

És egyfolytában ordított:

- Hagyjál! Nem megyek! Hagyjál!

Annyi kétségbeesés volt ebben a kiáltásban, olyan borzalom tükröződött a kis könnyes arcon, hogy Szerjzosa észre se vette, máris elállta az ügyeletes útját.

- Ne nyúlj hozzá!

Lilka nagyon buta képet vágott. Hunyorgott alig észrevehetően kifestett szempilláival, a kisfiút igyekezett fölragatni a földről.

Szerjzosa megismételte, most már nyugodtabban és határozottabban:

- Hozzá ne merj nyúlni!

Lilka könyökének egyetlen mozdulatával eltolhatta volna Szerjzosaét az útból, ez azonban, szemmel láthatólag, eszébe se jutott. Ráadásul Szerjzosa mellett ott állt Szőcske és Miska. Elengedte foglyát, aki lehuppant a földre, és még ültében is egyre csak azt hajtogatta:

- Engedj el! Engedj el!

A másodikosok elcsöndesedtek.

- Mi bajod? Én vagyok a napos - mondta Zsiráf kisasszony.
- Hülye vagy te, nem napos!
- Én vagyok a napos - ismételte meg Lilka.
- Napos cfeak ma vagy, de hülye mindennap - magyarázta Szerjzosa majdnem higgadtan.
- És ez, sajnos, gyógyíthatatlan - tette hozzá udvariasan Szöcske.

A neveletlen Miska Maszljuk pedig megígérte:

10

- Majd mindjárt fenéken billentünk, te napos! Lilka megint hunyorogni kezdett.
- Huligánok! Megmondom a napos tanárnőnek.
- Rajta, ki tart vissza! - sürgette Miska.

Szerjzosa közben már a kisfiú fölé hajolt, elvette Szöcske Genka zsebkendőjét, és elkezdte törölgetni a másodikos kibőgött képét.

- Na, kelj föl - mondta. - Elég volt a bögésből. A kisfiú hüppögött, és rettegve nézett Lilkára.

- Nem kelek . . .

- Ne félj - nyugtatta Szerjzosa. - Nem bánt többé. Majdnem hogy erőszakkal emelte föl a kisfiút, aki

azonnal odalapult hozzá, és belekapaszkodott a kabátjába. Szerjzosa érezte, hogyan rázkódik az ideges reme-géstől és a hüppögéstől a kisfiú végna teste.

- Miért bántotta őt Zsiráf kisasszony? - fordult a másodikosokhoz.

Egy nagyra nőtt fiú elítélően mondta:

- Ő maga a hibás.

- Hibás, hibás! Ti aztán . . . Hiszen a pajtásotok.

- Nelli Ivanovna pedig azt mondja, hogy nem a pajtásunk, ha egyszer így viselkedik!

- Ő maga parancsolta meg, hogy vigyék Gracsovot az igazgatóhoz - magyarázta egy jól fészült, göndör hajú kislány. - Mert egyedül már nem bír vele.

A kis Gracsov hirtelen összerezett, és újra elsírta magát, de közben még mindig Szerjzosa kapaszkodott. Zsiráf kisasszony váratlanul egy nagyot szusszantott, utat tört magának a gyerekek között, és nehézkesen végigfutott a folyosón.

Élesen megszólalt a csengő. A kis kölykök hatc'.rozat-lanul bámultak Gracsovra és megmentőire, majd megindultak befelé az osztályba. Gracsov még hangosabban bögött. Mit lehet vele csinálni, hová kellene vinni? -

10

- Csak meg ne betegedjék - aggályoskodott Miska Maszljuk. - A kicsik mind ilyenek . . .

Szerjzosa rájött, hogy mit kell tennie.

- Menjetek csak, ne késsünk el mindannyian. Mindjárt jövök. . . ^

Egy emelettel lejjebb, közvetlenül a lépcső mellett volt az orvosi szoba. Ide vezette Szerjzosa noszogatva, tologatva Gr'acsovot.

- Szabad, Marina Arkagyevna? Tessék valahogy megnyugtatni. Semmi baja . . .

- Na jól van. jól. . . - Marina Arkagyevna mosolygós arca gondterheltté vált. -

Istenem, mekkora Jtönnyek! Egyest kaptál? Nem? Hát akkor semmi borzasztó dolog nem történt. Hogy hívnak? . . . Sztaszik? Jól van. Hallgass ide, Sztaszik: most abba hagyjuk a sírást. Megígérem, hogy nem lesz semmi baj.

Kérdően fordult Szerjzosa felé, azután odament hozzá. Az elstutogta, hogy mi is történt. Marina Arkagyevna bölintott: minden rendben, elmehetsz.

Miközben kilépett az ajtón Szerjzosa még hallotta Marina Arkagyevna hangját:

- Hát te miért félsz tőlem, kis csacsi? Nem kapsz semmiféle injekciót.

Becsületszavamra. Még gyógyszer se adok. Látod, a köpenyemet is leveszem.

Nincs az az orvos, aki injekciót adna köpeny nélkül, azt nem szabad . . . Hát az igazgatótól miért ijedtél meg annyira? Olyan borzasztó ember? No, nyugodj már meg. Jól van, végre. Nézd csak, mit mutatok neked . . .

Csönd lett, azután egy kicsit később Sztaszik Gracsov bizonytalan, szaggatott nevetése hallatszott.

Szerjzosa bement az osztályba. Úgy érezte magát, mint aki nehéz munkát végzett, vagy egy kiadós verekezésben vett részt. Még a feje is zúgott, és elgyöngült a keze.

Földrajzóra volt. Tatjana Mihajlovna, az osztályfőnök; megkérdezte:

- Hol sétáltál, gyönyörűm?

- Orvosnál voltam.

Az osztályfőnök aggódni kezdett.

- Mi van veled?

- Velem semmi. Az egyik másodikos megütötte magát, őt vittem le - füllesztett hirtelenjében.

- Valami komoly dolog ?

- Úgy látszik, nem.

Tatjana Mihajlovna alaposan megnézte.

- De te is valahogy olyan . . . Nem fáj a fejed? Na, ülj le. Feleltetni akartalak, de most már mindegy.

- Dehogyan, Tatjana Mihajlovna, tessék csak feleltetni! - tiltakozott Szerjozsa. - Készültem . . .

Most pedig Szerjozsa valamiféle zavaros bosszúsággal gondolt vissza a történetekre.

Úgy rémlik, mindent úgy csinált, ahogy kell. Akkor mitől ilyen nyugtalan?

Valószínűleg attól, hogy nem tudja elfelejteni, ahogy a kis Sztaszka egész testében remegett, és reszketve simult öhozzá. Egészen gyámoltalan volt, összegörnyesztette a felem, és nem maradt benne egy fikarcnyi büszkeség, egy szikrányi kisfiútartás sem.

Vajon szabad-e így lejártni valakit?

Ráadásul úgy rémlett Szerjozsának, hogy megfeledezett valamiről, és nem tud visszaemlékezni rá.

De aztán végre eszébe jutott: Sztaszkanak Gracsov a családneve! Bizonyára azoknak a Gracsovéknak a kisfia, akik az ő régi lakásukba költöztek. Natasa emiatt, hogy van egy másodikos fiuk. A szülőket látta már néhányszor, ha fölugrott Natasához, de a fiukkal még nem találkozott, és nem is kérdezősködött róla. Natasával szinte sohasem beszéltek az új lakókról. Kellemetlen

volt, hogy abba a lakásba, ahol hosszú éveken keresztül két család úgy élt, mintha összetartozna, idegenek költöztek. Lehet, hogy rendes emberek, de mégiscsak idegenek . . .

A szomszéd lakásban - vagy talán kinn a kikötő hangszórójában - fölhangzottak a rádió sípjeljei: tíz óra volt.

Szerjozsa félrerakta a már majdnem kész szélkakast, és elővette az ingét.

Acélszürke ing volt fényes gombokkal és váll-laprögítőkkel. A bal ujján, könyök fölött, posztóemléma kéklott, egy lovagi címer három keresztberakott, aranyló törrel. A török fölött csillagocska és narancssárga lángú tűz ragyogott. A csillag és a csavart tórmarkolatok fölé sárgával a következő volt hímezve félkörben:

ESPADA

Az inget Gálja néni vette az ifjúsági áruházban, az emblémát pedig Natasa hímezte, ő is varrta rá az ing-ujjra. Nem volt könnyű kék posztót találni, Natasa minden rongyot végignézett a szekrényben, míg ráakadt erre a darabkára Marina néni régi kabátjából. Sok volt a maradék. Amire Szerjozsának már nem volt szüksége, azt odaadta Zsenyka Golovanovnak, aki sósavval kimaratotott két tört Szerjozsa katonai övcsatján. Mintha a csillag mögött ker^zteznék egymást.

Szerjozsa bedugta az inget a nadrágjába, és elkezdte behúzni az övtartóba a széles övet (Gálja néni külön átvarrta ezeket az övtartókat, hogy elférjen bennük az öv). A csat a helyére kattant, az öv szorosán átölelte a derekát, és Szerjozsa rögtön magasabbnak és karcsúbbnak érezte magát. Sietve felkötötte a nyakkendőjét, fölkapta az asztalról a fekete svájcisapkát a fényes „örnagyi” csillaggal, és gyorsan kiment az előszobai tükör

höz. Aprólékosan végigmérte magát, mint üoncot a parancsnoka.

Oleg még a nyáron megkérte a gyerekeket, hogy sohase járjanak rendetlenül a klubba, hordjanak mindig egyenruhát, „örizzék a jó hírüket”. Szerjzosa mindent rendben talált. Nyelvet öltött a tükörképére (nehogy elbizza magát), és bekiabált:
- Gálja néni, elmentem! Kirohant az utcára.

Nem volt olyan meleg, mint a szobában gondolta volna az ember. A folyóról hideg szél fúj. Szerjzosa a könyökét húzogatta, hogy ne fázzon, és végiglépkedett a ház mentén.

Az üres telek közepén zajongtak a gyerekek. De ez már nem a játék zaja volt. A zavart gyerekhangokba éles női kiáltás hasított, Szerjzosa mellett szélvészént száguldott el a második Vovka Lebegyev, és odakiáltotta neki:

- Dzikina elvette a labdát!

Egy virágos pongyolás, kövér nő állt a gyerekek között. Egy piros futball-labdát szoritott a hasához. Azt kiabálta, hogy itt a környéken mindenki élőszködő, különösen a gyerekek, hogy megmérgezik az ő boldogtalan életét, és hogy addig vissza nem adja a labdát, amíg el nem jönnek a szülők, meg nem térítik minden kárát, és nem kárpótolják a megaláztatásaiért.

Ez volt Dzikina.

Szerjzosa már korábban is találkozott vele. Egyetlenegyszer. Két hete a gyerekek Borzassal játszottak, és a kutya beugrott Dzikina dáiakkal és őszirózsákkal beültetett virágágyába. A virágágy cövek közé feszített fehér szövetszalaggal volt elkerítve. Borzas a farkát nekiütötte az egyik cöveknek, mire a szalag megremegett. Az éber Dzikina észrevette, és kiabálni kezdett. Igaz,

12

akkor messziről kiabált. Borzas nem szereti, ha szidják a gazdáját.

Most, úgy látszik, a labda esett be a virágok közé, Dzikina pedig, sajnos, ott volt a közelben.

Reménytelen dolog lett volna beszélni vele. De mit lehet akkor tenni?

Mielőtt tettekre határozta volna el magát, Szerjzosa számolni kezdett. Oleg tanította erre. Azt mondta: „Ha valamilyen kellemetlen dologba vagy verekedésbe kell belemásznod, kezdj el számolni, mint a start előtt. Minél komolyabb az ügy, annál tovább számolj. Ez majd segít abban, hogy legyőzd a félelmedet, és lehiggasz, nehogy valami hülyeséget mondj.”

Most egyáltalán nem félt, egyszerűen csak undorodott. De mégsem hagyhatta ott őket. Az asszony végleg elveszi a labdát, elrontja a gyerekek egész napját és a hangulatát. Azok meg tehetetlenek vele szemben, annál is inkább, mert egészen apró gyerekek, legföljebb negyedikesek.

Ótnél kezdte a számolást: „öt, négy, három, kettő, egy, zéró!”

- Kérem a labdát! - mondta határozottan.

Dzikina becsukta a száját, és Szerjzósára bámult. Gombostüszemében káröröm tükröződött. Le se vette a szemét a fiúról, mélyet lélegzett, és elüvöltötte magát:

- Peeeetya 1. . .

Éles, erőlködő kiáltása így hangzott: „Piétya, Piétya!”

A nyitott garázból előjött Petya. Nagydarab, kopaszodó férfi, olyan izzadt képpel, mintha gőzfürdőből jönne. Nyirkos hajszájai odatapadtak ragacos homlokához. Olajos tenyerét beletörülte lötyögő nadrágjába. Félrelökte az elnémult gyerekeket, és odaállt Dzikina mellé.

- Na tessék! - fújta az a magáét. - Már megint beszabadultak a virágágyba az átkozott kölykei . . .

Petya a vékony fűzősziójánál fogva elvette a labdát.

12

- Ez a rész itt mindenlié, nem a saját telkük - mondta Szerjzosa. - Talán a maguk virágai miatt itt már nem is szabad játszani?

Petya nem válaszolt, mintha Szerjzosa ott se lenne. Végignézett a gyerekeken, és megkérdezte:

- Kié?

- Közös - válaszolta Petyka Lebegyev. - Tessék visz-szaadni! Nem szándékosan csináltuk. Kopejkánként gyűjtöttük össze ezt a labdát.

- Kopejkánként - ismételte Petya majdnem hogy gyöngédein. - Szóval: a saját kopejkáitokra vigyáztok. De amikor mások dolgoznak, a földet gondozzák, szóval; arra ti fütyültök . . .

Szabad kezével előhúzott egy bicskát hatalmas zsebéből. Vicsorogva, fogával nyitotta ki a keskeny pengét. Azután hasához szoritotta a labdát, és nekilátott a késsel, mint egy görögdinnyének.

Ekkor már nem maradt idő a számolásra. Szerjozsa öklének jól irányzott ütésével alulról fölfelé kiütötte a labdát, mire az magasra átállt a fejük fölött. A gyerekek egy pillanatra elnémultak. Azután ujjongva kiabálni kezdtek, és a labda után vetették magukctt.

Petya izzadt képe lilára váltott.

- Szemtelen! - üvöltötte, és elkapta Szerjozsa karját a vállánál, a himzés fölött.

Néhány gyerek biztonságos távolságba vitte a labdát, a többiek ott tolongtak Szerjozsa háta mögött.

- Petyenka! - hápogott Dzikina. - Tedd el a kést! A kést! Majd még azt mondják, hogy késsel támadtál egy kislóra! Azután nem tudod bizonyítani!

Petya odaadta neki a kést. Le sem vette a szemét Szerjozsáról. Ugyanolyan hegyes, kegyetlen pillantása volt, mint Dzikinának.

„Az ajtó nyitva van. Ha megüt, füttyentek” - gondolta, Szerjozsa. És elképzelte, mint repül ki szürke nyíl-

13

ként a lakásból, és terem az üres telken a hatalmas; hosszú szőrű Borzas.

Petya szemében zavar tükröződött. Szemmel láthatólag nem értette, miért nem szabadítja ki a karját ez a kölyök. Csak áll nyugodtan és hallgat.

Szerjozsa lassan lepillantott a mocskos ujjakra, amelyek a karját fogták, azután újra Petya arcába nézett.

- Engedjen el - mondta megvetően. - Nem maga mossa az ingeimet.

Petya eleresztette). Szerjozsa megmozgatta a vállát, mintha csak az ujjak nyomát rázna le magáról, és odébb ment. *

- De nagyon kikupálódtak! - mondta a háta mögött Dzikina.

- Űgyis megtudom! - kiáltotta hirtelen éles hangon Petya. - Megtudom a nevét is, meg azt is, hol lakik!

- Kettes lépcsőház, tizenkilences lakás - válaszolta Szerjozsa, hátra se nézve.

A régi kőház egy bojtorjával benőtt udvaron állt,

13

Új épületek vették körül: ötemeletesek meg egy tízemeletes. Eredetileg le akarták bontani, de azután valamiért másképp döntöttek. A felső emeleten raktárak voltak, meg a házkezelőség lakatosainak és technikusainak irodája. Az alsó emeletet egy gyermekklub rendelkezésére bocsátották. Most tábla lógott az ajtón Espada Úttörőklub felirattal. Egész magasra pedig egy furnérból készült, kék, törökkel díszített lovagi pajzsot rögzítettek, éppen olyant, mint amilyen Szerjzsa ingujját díszítette, csak nagyban.

Szerdán és vasárnaponként nem volt foglalkozás a klubban, de aki akart, ilyenkor is elmehetett a maga kedvére. Oleg néha kiegészítő edzést tartott, vagy rövid villámversenyeket rendezett. Máskor a gyerekek fölku-corodtak a hatalmas, régi diványra, amely a régi lakosok után maradt ott egy csillárral és egy telefontal együtt, és felolvastak valamelyik könyvből. Amíg meleg volt, fürödni jártak a kikötőn túl, a stégekhez. De az is előfordult, hogy Oleg kerített egy ősrégi filmvetítőt, elfüggönyözték az ablakokat, és rajzfilmeket vetítettek.

De a legeslegjobb persze a vívás volt.

Szerjzsa azért is szeretett eljönni szünnapokon, mert akkor szinte teljesen ismeretlen ellenfelekkel is össze lehetett kerülni a vívópáston. Olyan gyerekekkel, akik délelőtt jártak iskolába, és délután jöttek a klubba, amikor viszont Szerjzsa volt suliban.

Talán ma is találkoznak.

Az Espadába körülbelül negyvenen jártak, Szerjzsaék csoportjába pedig nyolcan. Így, csoportonként is tartották az edzéseket. Először is mert váltott műszakban jártak suliba, másodsor pedig mert egyszerre több vívónak nem volt hol edzenie. A legnagyobb szoba is csak tíz méter hosszú. Alacsony a mennyezet, a padló nyikorog, a vastag, régi falakban kicsi ablakok ülnek. Az egész egyáltalán nem hasonlít egy tornateremhez.

14

Amikor megalakult a klub, arra számítottak, hogy a kislányok és kisfiúk majd szépen asztalhoz ülnek, játékokat ragasztgatnak, rajzolnak, dalokat tanulnak és faliújságokat gyártanak. De a kerületi Komszomol-bizottság Oleg Petrovics Moszkovkin, volt artyeki úttörővezetőt nevezte ki a klub vezetőjének, aki levelező hallgató volt és első osztályú vívó.

Oleg hálós sisakokat, négy steppelt plasztont, *A három testőr* című könyvet és egy csokorralvaló új tört hozott magával a klubba. Ha kézbe vették a töröket, a tűkőrsima, vékony acélpenge finoman remegni kezdett, mintha összecsapásra várna.

Nyáron, amikor megnyílt a klub, több mint százan iratkoztak be. Még Szerjzsa iskolájából is, amelyik a legtávolabb fekszik a klubtól, vagy tizenötven jelentkeztek. A VI/A-ból különben akkor is csak Szerjzsa jött el.

Azután megcsappant a lelkesedés. Egyesekre a szüleik „gyakoroltak nyomást”, mondván, hogy vége a nyárnak, a játékok helyett inkább a tanulásra kell gondolni. Másoknak a fegyelemből volt már elegendő: Oleg és a csapatkapitányok tanácsa rövidre fogta a gyeplőt. Megkövetelték, hogy mindenki rendszeresen járjon edzésre, mégpedig tiszta, vasalt egyenruhában. Oleg nem tűrte, hogy bárki is úttörőnyakkendő nélkül jelenjék meg. „Az ajtónkra ki *iran* írva, hogy Úttörőklub - magyarázta Oleg. - Az úttörőszervezet kis egysége vagyunk. Ha akad, aki szégyell nyakkendőt hordani, vagy megfélemedezik róla, jobban teszi, ha kilép a szervezetről. Mindenestre becsületesebben jár el. Disznóság, ha valaki úttörőnek tekinti magát, a nyakkendőjét mégis a zsebében hordja.”

Két tagot azért zárt ki a tanács, mert önkényesen kivettek két tört a gúlából, és vívni kezdtek, ráadásul sisakot és plasztont sem öltöttek. Ez után az eset után

14

Oleg olajfestéket szerzett, és csupa nagybetűvel fölírta a falra az életnagyságú testőrök mellé az Espada szabályzatának harmadik pontját:

Ha fegyvert fogok a kezembe, nem feledkezem meg arról, hogy halált hordoz magában. Ezért még töltesen fegyvert sem fogok soha senkire, törömet nem irányítom olyan ellenfélre, aki nem visel sisakot, hacsak nem igazí, veszélyes

ellenség. „Töltetlen fegyveren” nyitott légpuskát értettek, amelyet Oleg a honvédelmi és sportszövetség kerületi bizottságában szerzett.

Gyilkolni persze nem lehetett vele, de nem lett volna nehéz kilőni valakinek a szemét, vagy bőre alá löni egy golyót. Ilyen puskával lóttek a gyerekek a kerek céltáblára, amelynek tizfilléres nagyságú fekete pont volt **a** közepén.

Valamennyiük közül a hetedikes Vologya Ogonykov, Szerzjozsáék csapatkapitánya lőtt a legjobban. A lehetséges ötvenből gyakran negyvenöt-negyvenhat kört lőtt. És mindig mintha meglepődnek a saját sikerén, még szégyellte is egy kicsit. Vologya magas, nyugodt, kedves fiú volt. Kerek fején a rövid, vörös hajszálak mintha bronztüskék lennének. Sokáig senki sem tudta róla, hogy édesanyja és nagymamája súlyos beteg, hogy nincs édesapja, és hogy ő viseli az otthon minden gondját. Egyszer azután ez is kiderült.

Vologya nyugtalanul pillantgatott hol az ajtó mellett levő kerek falórára, hol a bevásárlószatyorra, amelyet magával cipelt, mire Oleg egyszer csak azt ajánlotta:

- Ne nyugtalanodj! Add ide a pénzt, majd valaki leszalad krumpliért, amíg te lejátszol egy csörtét. . .

Az ötödikes Andrjuska Garc szívesen leszaladt krumpliért. Általában mindent szívesen csinált, legalábbis itt a klubban. Az Espadában töltötte minden ide 15

jét, amikor nem volt iskolában. És nem azért, mert azt remélte, hogy sikerül kikünyeralnia még egy csörtét, hanem csak úgy. Odakucorodott **a** divány sarkába, és még **a** házi feladatait is a klubban végezte el. Oleg még ebédelni is alig tudta hazazavarni, Andrjuska egy negyedóra múlva már újra ott volt, útközben nyelte le **az** utolsó falat vajas kenyeret, vagy még mindig rágszált egy őszibarackmagot.

- Na, téged hamarosan elkergetnek otthonról **a** szüleid - nevetett rajta Oleg.

- Ühüm. Mama mindig mondja, hogy szedjem **a** sátorfámat meg a kispárnámat, és költözsem a klubba.

- Szegény mamád! - sóhajtott Oleg,

Volt még egy másik Andrjuska is a csoportban, Tka-csuknak hívták. Folyton valami szerencsétlenség történt vele. Képes volt megbotlani **a** legegzenletesebb talajon és kifecamítani a bokáját, tSe szó, se beszéd lerántotta **a** földre a telefont (pedig nagy kincs volt, kész csoda, hogy nem szerelték le, amikor elköltöztek **a** régi lakók). Andrjuska volt az, aki fürdés közben egyszer megakadt a cölöpök között a stágnél, és lehorzsolta **a** hátát és a hasát. Az ő számláján több törött penge szerepelt, mint az összes többi gyerekén együttvéve. A legtöbb kellemetlenség azonban az iskolában történt vele. Egyszer Szerzjozsza hallotta, hogyan magyarázkodik telefonon Oleg Andrjuska angoltanárnőjének:

- Micsoda? Egyest? Nagyjon sajnálom. Rendben, figyelembe veszem . . . Hogyhogy ne hagyjam edzeni? Egyáltalán ne? Ja, amíg ki nem javítja **az** egyesét? A magatartása is . . . Hogy mikor javítja ki őket? . . . Ne haragudjék, de én honnét tudjam? Mégiscsak maga a tanára, nem én . . . Igaz, de itt minden rendben van körülöttem . . . Istenem, hát persze, tudom, hogy **az** iskola fontosabb. De **a** klubba nem tanítási időben jár, hanem a szabad idejében. Tessék? . . . Komolyan azt hiszi,

hogya
15

ha majd nem jár a klubba, akkor több időt szán a házi feladataira? Szóval nincs meggyőződve róla! Én sem! Mi az, hogy büntessem meg? Ezzel nem annyira őt, mint inkább saját magamat büntetem: kihagy néhány edzést, aztán majd külön foglalkozhatok vele. Nekem is van tantervem. . . Persze maga szerint az nem fontos. Énszerintem pedig a sportra nemcsak a kítőnöknek van szükségük, hanem mindenkinek. És nemcsak a sportra, hanem egy jó kollektívában töltött időre is. . . Az osztálykollektíva? Egyáltalán nem ellenzem, csak ez épp két különböző dolog . . . Igaz, de akkor miért nem hívták Andrejt, amikor az osztálykollektíva részt vett a kulturális vetélkedőn? Nem tudja? Hát én tudom: a történelem egese miatt. És azt tudja, hogy nekem mit mondott? „Majd katonának se hívnak be az egeseim miatt?” Butaság? Szerintem pedig igaza van . . . Megnyugtatom, én is tanultam

pedagógiát. . . Tessék csak, tegyen panaszt. . . Altár a Biztonsági Tanácsban.
Viszonthallásra . . .

Leccapta a kagylót, megfordult, észrevette Szerjzsoját, és megszólalt:

- Ez persze nem annyit jelent, hogy büntetlenül lehet egyeseket szerezni.

- Én nem is szoktam - bántódott meg kissé Szerjzsoja. Tényleg nagyon jól kezdte az évet, még hármast se

kapott. A csoporthoz tartozott még Valerik és Vovka Voronyin is. Vovka ötödikbe járt, Valerik hetedikbe volt, de mind a ketten egyformának látszottak: alacsony, vékonydongájú, halk szavú és barátságos gyerekek voltak. Ők festették tele Oleggel együtt a falakat muskétásokkal, lovagokkal, kastélyokkal és háromárbcos vitorlás hajókkal.

Edzésekre magukkal hozták hatéves kistestvérüket, Vagyikot, aki sehogy se akart egyedül maradni otthon. Vágyik ugyanolyan nyugodt és halk szavú volt, mint a 16

két bátyja. Nem nyúlt a fegyverekhez, nem zavarta az edzést. Segített padlót törölni és ablakot mosni. Végül megmondták neki, hogy az Espada tagjának tekintheti magát, és kinevezték tartalék dobosnak. Hímzett, törös emblémát kapott és egy fehér vállbojtot.

A gyerekek közül Szerjzsojának csupán csak a fekete, ingerlékeny, megtépázott varjúra hasonlító Ljonyka Moszin nem tetszett. Olyan elszántan **torozott**, mintha nem egy vívóteremben lenne, hanem egy kalózhajó fedélzetéről készülne megsáklyázni egy másik hajót. A legelső csörtében, amikor Szerjzsojával összekerült, nem is védekezett, úgy lendült támadásba, eltörte a pengét, a csonkjával pedig könyöknél megkarcolta Szerjzsoja karját. Oleg bekötötte a sebet, és összeszidta Moszint. Az kicsavarozta a törött pengét, és dühödten vicsorgott. Szerjzsoja megharagudott rá.

Később azután a folyosón Ljonyka odament hozzá, és félrefordított fejével azt morogta:

- Na . . . szóval. . . Igazán nem akartam.

- Mindegy - legyintett Szerjzsoja.

Ljonyka álldogált egy darabig, sóhajtott egyet, és otthagya. Tíz perc múlva utolérte Szerjzsoját az utcán.

- Na, Szerjzsoja . . . Ne haragudj!

Büntudatos képet vágott. De nemcsak büntudatos volt, hanem valahogy egészen gyámoltalan.

- Hiszen nem is haragszom - felelte Szerjzsoja. - Minek is akartál. . . ? Ügyis hiába ugrálsz a csörte alatt, mintha megvadultál volna.

Moszint megkönnyebbülten elmosolyodott.

- Tudod, képtelen vagyok elviselni, ha valaki haragszik rám.

„Kedves töled, te meg mindenkire morogsz” - bökte ki majdnem Szerjzsoja. De Moszinra pillantott, és nem szólt semmit. Ljonyka most egyáltalán nem volt dühös. Kedvesen mosolygott, és valahogy mintha egészen kivi

16

lágosodott volna, nem fekete volt, hanem sötétszöke, a szeme pedig meleg, puha barna . . .

„Kíváncsi vagyok rá, ki lesz ma benn? - gondolta Szerjzsoja, miközben a gigazos udvaron lépkedett. - Andrjuska Garc már bizonyára ott van. Ogonyok nem jön, beteg a nagymamája. Voronyiné persze eljönnek . . . És a többi csoportból? Danyilka Vosztrecov »do-bos csapata« hanyatt-homlok rohan ide.”

De Szerjzsoja először egy teljesen ismeretlen fiút pillantott meg a klubban.

16

3.

16

Az ablak mellett álldogált a folyosón. Vékonydongájú, lencsöke, határozatlan kisfiú. Ünnepléses, kockás kiska-bátot viselt fehér gallérral. Könnyű, nyári kabát volt, de Szerjzsoja észrevett alatta egy vastag, kék kardigánt,

„Üjonc - állapította meg csalhatatlan biztonsággal. -A mamájával jött."

Nincs az a gyerek, aki, ha egyedül jön beiratkozni a klubba, úgy felöltözne, mintha színházba készülne. Ennek a srácnak az öltönyt pedig szemmel látható volt az anyai gondoskodás - ünnepélyes is legyen, de meg se fázzak. Ráadásul egy önállóbb egyéniség okvetlenül fölült volna a kényelmes, széles ablakpárkányra. A srác viszont álldogált. Ljonyka Moszin, de talán még Andrijuska Garc is, magasra tartott orral vonult volna el az új fiú előtt, közben büszkén lóbálta volna a karját a hímezett emblémával. Akkor pedig a kisfiú egészen biztosan zavarba jön, és félénkén néz a „veteránokra". Szerzozsa azonban nem szerette, ha bárki rosszul érzi magát vagy fél a társaságában. Olyankor ő is kényelmetlenül érezte magát, és vele együtt szenvedett.

Most is, nehogy az új fiú zavarba jöjjön, odament hozzá, és nyugodtan, szinte csak mellékesen megkérdezte tőle:

- Beiratkozni jöttél?

A srác egy pillanati'a fölnezzet, és azt suttogetta:

- Igen . . .

- Akkor miért nem mész be?

Az újonc odanézett a tornaterem ajtajára.

- Bent van az anyukám.

- És ő beleegyezett, hogy ide járj ? A fiú bólintott.

- No, akkor minden rendben - nyugtatta meg Szei - jozsaj és belépett a terembe.

Oleg egy asszonnyal beszélgetett. Szokás szerint élénken és vidáman volt öltözve: fehér oldalsíkos, málnapiros tréningnadrágot és narancssárga trikót viselt. Szinte világított a sötét háttér előtt. Az alacsony, vékonyka asszonynak ugyanolyan hegyes kis orra volt, mint a fiának. Nyugtalanul forgatott egy táskát a kezében. A szekrényen és a fal mellett álló keskeny, alacsony padokon kívül semmilyen más bútor nem volt a kis tornateremben, ezért Oleg és az új fiú édesanyja állva beszélgetett.

- 'kolom! - köszönt Szerzozsa.

- Szervusz - bólintott Oleg. - Légy szíves, szedd szét azt a két tört, amelyik a gúlában van! A dobosok, azok a gazfickók, már megint eltörtek két pengét!

- Fakard kellene nekik, azzal aztán hadonászhatnak, amennyit akarnak!

Különbben nem győződ őket törrel.

- Nem rossz ötlet - nevetett Oleg. Azután visszafordult az asszonyhoz. - Ne haragudjék, hallgatom . . . Szóval : Mitya tizenegy éves ?

- Igen, már el is múlt. Csak fiatalabbnak látszik. Látja, én is alacsony vagyok, az apja se volt magas . . . De nem az a baj, hogy kicsi, hanem az, hogy túlságosan is csöndes. Tudja, én magam, komolyan mondom, nagyon csintalan kislány voltam. Mityára nézek és elcsodálkozom. Pedig ő ráadásul még fiú! Más anyák nem bírnak a fiaikkal, én pedig, akár hiszi, akár nem, arról álmodozom, hogy legalább egyszer összeverekedne valakivel!

- Kicsúfolják a többiek? - kérdezte halkán Oleg.

17

- Nem. . . nem csúfolódnak vele. Csak, tudja, valahogy nem veszik komolyan. Ha az udvaron futballoznak, Mitya félreáll. Ha várat építenek, valahol üldögél, és nézi őket. . .

Elmosolyodott, határozatlanul Szerzozsára nézett, és halkán bevallotta:

- Hiányzik, neki az apai nevelés.

„A csudát! - vélekedett magában Szerzozsa, miközben szétszedte az egyik tór markolatát. - Vologyka Ogony-kovnak sincs édesapja, mégis bárkivel elbánik amúgy férfi módra. Természet kérdése az egész."

- Engem-esak egyetlen dolog nyugtalanít - töprengett Oleg. - A srácok itt nyár óta edzenek, és egy csomó dolgot már megtanultak. A fiának utol kell érnie őket. Igyekeznie kell, többet kell edzenie, mint a többieknek . . .

- Ne féljen! Annnyit ábrándozik a klubról!

- Tudom, megértem - folytatta óvatosan Oleg. - Nagyon jó, hogy ábrándozik róla.

Csak . . . tudja, ha egy kisfiú nem jár sem szakkörre, sem egyesületbe, sem

klubba, és éppen csak hogy tanul valahogy, akkor ez megszokott dolog. De ahogy beiratkozik valahova és ne adj' isten, kap egy egyest, a szülők rögtön azt a következtetést vonják le, hogy a klub elvonja a figyelmét a tanulásról.

- Dehogyan vonja el a klub a figyelmét! - tiltakozott gyorsan Mitya anyja. - így sem, - úgy sem foglalkozik otthon egy óránál többet a tanulással. Vagy kis hajókat épít, vagy olvas . . . Szóval: fölveszi Mityát?

Oleg elmosolyodott:

- Én magam nem vehetem föl, erről a kapitányok tanácsa dönt. De azt hiszem, hogy a tanácsnak nem lesz semmi kifogása ellene. Mi kifogásuk is lehetne az Elspa-da kapitányainak az ötödikes Mitya Kolcov ellen? Egyet azonban meg kell, hogy mondjak, Olga Vasziljevna: ez

18

nem sportegyesület, hanem egyszerű, hétköznapi klub. Nem élsportolókat nevelünk, és aligha vesz majd részt bárki is a srácaink közül az olimpián, vagy akár a városi bajnokságon. Különböző dolgokkal foglalkozunk, a vívás egyszerűen csak az általános fejlődést szolgálja.

- Tudom. Nem is a bajnokság a lényeg . . .

- Akkor rendben . . . Szergej, légy szíves, hívd be a folyosóról azt a Mitya Kolcov nevű fiatalembert, aki bizonyára reszketve várja a sorsáról hozott döntést!

- Nem várja reszketve! - rikkantotta Szerjzosa. -Már megmondtam neki, hogy fölveszik.

Mitya édesanyja hálásan pillantott rá. Szerjzosa kinyitotta az ajtót, és egy fejmozdulattal behívta Mityát.

- Jöhetsz!

Mitya édesanyja elment, ők pedig ott maradtak hármásban. A gyerekek még nem kezdtek el szállingózni. Mitya az ajtónál álldogált, és feszélyezetten nézegette a telirajzolt falakat.

- Hallgasson ide, főhadnagy, kérni szei-etnék magától valamit - fordult Oleg Szerjzósához.

- Igenis, tábornokom - válaszolt ugyanolyan hangnemben Szerjzosa.

- A kerületi bizottság munkatervet kér tőlem. Ha holnapig nem adom le, a kénköves pokolba jutok. Amíg csönd van, dolgozom egy kicsit a tisztí társalgóban, le pedig foglalkozz az új sráccal!

- En? - röknyöködött meg Szerjzosa.

- Hát persze! Miért?

- De hiszen én. . . - kezdte volna Szerjzosa, de kedvét szegte Oleg szigorú pillantása. Ez a pillantás azt fejezte ki: „Remélem, nem kezdesz szeszélyeskedni az új fiú előtt!”

18

- H á t , , , rendben! - válaszolta. - Nem bánom. Vállalom.

Oleg eltűnt a tisztí társalgóban. Ez egy kis szoba volt, ahol az az ominózus divány állt, és ahol az Espada vörös csillagokkal és arany törökkel díszített kék zászlaját őrizték egy saját készítésű plexiszekrényben.

- Hát akkor kezdjük - szólalt meg Szerjzosa, és igyekezett fölídézni magában, mit is szokott mondani, hogyan is szokott viselkedni ilyen helyzetekben Oleg.

Mitya engedelmesen bólintott. Szerjzosa elővett egy tört a gúlából.

- Fogd csak. . . Nem, nem így. Láttál már valaha egyenes markolatú, régi pisztolyt?

- Igen, képen - suttogetta Mitya.

- Jól van. A tört körülbelül úgy tartják, mint azt a pisztolyt. A mutatóujjad itt van, a pajzsnál. Ezt a pajzsot kosárnak hívják. Erre az ujra nehezedik a markolat egész súlya. Hajlítsd be az ujjad, mintha a ravaszon lenne. A hüvelykujjadat pedig rakd fölülre, mintha a kakasra tennéd, így ni. A többi ujjaddal pedig tartsd könnyedén. . . Nem, ne szorítsd! Az ujjaknak úgy kell játszaniuk a markolaton, mint egy fuvolán. '

Mitya vékony ujjai, amelyek jéghidegek voltak az izgalomtól, engedelmesen hajlottak be és egyenesedtek ki, Szerjzosa pontosan úgy folytatta, ahogy Oleg szokta:

- Egyszer láttam egy filmet. A francia forradalom idejében játszódik. Nem valami különlegesen jó film, de remek vívójelenetek vannak benne. Szóval ott a vívótanárr azt magyarázza a főhősnek: „A párbajtört úgy kell tartani, mint egy madarat. Ha erősen szorítod, megfojtod, ha gyöngén tartod, elröpül.” Érted? Az ellenfél kiüti a kezedből, . .

Mitya félénken megszólalt:

- Hallottam, hogy nem számít, ha egy versenyen kiütik a tört az ember kezéből.

Rögtön leállítják a csörtét,

19

- ühüm. . . igaz. . . De mire jó, ha kiverik a kezedből a fegyvert? És ez különben is versenyeken van így. És ha igazából harcolsz? Akkor nincsenek ilyen szabályok! Mitya az arcába nézett. Kék szemében csodálkozás tükröződött.

- Miért, harcolnak ma még igazából párbajtőrrel?

- Minden megtörténhet - válaszolta Szerjozsa határozottan. - Oleg mesélt nekünk egy taskenti esetről. Sportolókra támadt ott néhány, késekkel felszerelt bandita. A sportolók edzésről jöttek, vívókard volt náluk. A vívókard se nem tőr, se nem párbajtőr, hanem sport-szablya, egészen vékony. Hát ezek a vívók kapták a kardjukat, és jól elagyabugyálták a banditákat! Majd hogy miszlikbe nem aprították őket! Kiütötték a kezükből a kést, nekiszorították őket a kerítésnek, és hívták a rendőröket. . . Jó kis hecc lehetett.

- Nahát, ez csuda jól! - lelkesedett Mitya. Egészen felélénkül, és elmúlt a zavara. - Mi is megtanulunk bánni ezekkel a . . . kardokkal?

- Nekünk egyelőre még nem vívókardunk van. Nálunk vívótörök vannak, az pedig szürőfegyver. Jegyezd meg, hogy a tőr a vívás alapja . . . Várj csak, megmutatom neked a kiinduló helyzetet és a vívóállást.

Mitya azonnal megtanulta a kiinduló helyzetet. A vívóállás azonban eleinte nem sikerült. A kockás kabátka, amely első pillantásra olyan ünnepélyesnek látszott, réginek és szűknek bizonyult. A könyöknél gondosan megfoltozott szűk kabátujjak nem engedték szabad mozgást a karoknak.

- Vedd csak le! - tanácsolta Szerjozsa. - A kötött kabátot is. Általában sportöltözékben és tornacipőben illik edzeni.

Mitya büntudatos képpel pillantott gondosan tisztított félcipőjére.

19

- Van tornacipőm. Nem tudtam. . . Nem gondoltam, hogy azonnal szükség lesz rá.

- Gyere csak! Keresünk neked tornacipőt. Ideiglenesen.

A tisztí társalgó melletti szobában volt az öltöző. Néhány sorban alacsony szekrénykék álltak ott a ruháknak. Oleg valamelyik óvodában szerezte, ahol már kiselejtezték őket. A srácok eleinte vihogtak a dedős bútoron, de azután kiderült, hogy egy ilyen kis szekrény nagyon kényelmes jószág. Az ember benne hagyhatja a cipőjét, az edzőszerelését, akármilyen apróságot. A szekrénykéket átfestették acélkék színre, a sárgarépák, zászlócskák, kiscicák helyett pedig lovagi cimerek, pajzsok kerültek a szekrényajtókra, rajtuk csillagok, hajók, lilomok, fegyverek és oroszzlánok.

- Mindenkinek megvan a saját jele? - csodálkozott Mitya.

- Aha. . .

- Nekem is . . . én is kapok?

- Neked magadnak kell kitalálnod a saját cimeredet.

- De én nem tudom ilyen szépen megrajzolni!

- Az a fő, hogy kitaláld. Majd Valerik Voronyin megrajzolja . . . De cimere nem jár azonnal. Csak ha a tanács jelöltreől rendes klubtaggá nyilváníts.

- Jaa! - Mitya hangja kissé csalódottá vált.

- Azért ne keseredj el! Nem sokáig tart a jelöltség nálunk.

- Mennyi ideig?

- Hát. . . mikor meddig . . . Különben majd összegyűlik a tanács, és mindent elmagyaráznak neked. A szabályzatról is meg a szokásainkról. Addig csak jegyezd meg a legfontosabb szabályt, a fegyverekről szólót. Föl van írva a falra.

- Már megjegyeztem. Kívülről tudom - bizonygatta Mitya. összeráncolta a homlokát, és halkán sutogni

20

kezdte a szöveget. Szerjozsa meghallotta az utolsó szavakat : - . . . hacsak nem igazi, veszélyes ellenség.

- Pontosan - bólintott Szerjozsa komoran, mert hirtelen eszébe jutott Petya Dzikin izzadt képe és karjára tapadó,ujjai.

Petya Dzikin azonban valószínűleg nem volt igazi ellenség, csak egy önző, verekedős alak . . .

Szerjozsa odaadta Mityának Andrjuska Garc tornacipójét, azután visszamentek a tornaterembe.

Hái'omnegyed óra múlva bepillantott hozzájuk Oleg.

- Na, hogy megy?

- Egész jól - lelkesedett Szerjozsa. - Sőt, szerintem kifejezetten remekül. Ahhoz képest, hogy először próbálja, nagyszerűen!

- Csak nehogy elbizzátok magatokat!

Mitya zavartan és fáradtan elmosolyodott. Hátán át-izzadt az ing.

- Pihenjeteek egyet - szolt rájuk Oleg.

Ebben a pillanatban kivágódott az ajtó, és megjelentek a Voronyin testvérek és Andrjuska Garc. Egy percel később nevetve rontott be Danyilka Vosztrecov negyedikesekinek hetyke társasága. Valamennyien nyári ünnepi egyenruhájukat viselték: salátazöld inget, kék shortot fehér övvel és vállukon a dobosok csillogó váll-bojtját. Danyilka mamája varrta nekik az inget, a váll-bojtot pedig Oleg fonta műanyag zsinórból.

A „dobos csapat" hangosan lihegett, és az övét igazgatta.

- Hú, de gyönyörűek vagytok! - dicsérte őket Oleg. - Miért öltöztetek teljes díszbe?

- Gyűlésen voltunk a suliban - magyarázta Danyilka. - Megkértek bennünket, hogy doboljunk az ünnepélyes csapatgyűlésen. A harcokcsizók napja tiszteletére

20

rendezték. Azt mondják, hogy olyan egyenruhánk van, mint az ifjúgárdistáknak.

- És ide miért ugrottatok be? - ravaszkodott Oleg. -Csak úgy, vagy valami dolgotok van?

Danyilka titokban intett a csapatának, mire az öt dobos egy szempillantás alatt felsorakozott a falnál. Danyilka aranyló üstökére rakta a sapkáját, azután kihúzta magát Oleg előtt.

- Az Elspada parancsnok elvtársának jelentem, az „Ifjú dobosok" raja kiegészítő edzésre megjelent.

Az ilyesmi mindig nagyszerűen sikerült neki. Oleg azonban nem hatódott meg tőle.

- Fityiszt az orrotokra, nem edzést! Ki tett tönkre tegnap két tört?

- Nem szándékosan történt - hangzott fel a dobosok panaszos kórusa és egyhangú sóhaja, Danyilka pedig hallgatott, és kérdően pislogott búzaszöke szempilláival.

- Ők miért soron kívül? - háborodott fel Andrjuska Garc. - Mi voltunk itt először!

- Mert fiatalabbak vagyunk - jött azonnal a válasz.

- Akkor tiszteljétek az idősebbeket! - válaszolt kurtán Andrjuska.

- Ne vitatkozzatok! Az első csörtét Kahovszkijjal vívom - közölte határozottan Oleg.

- Megdolgozott érte. Öltözz át, Szergej!

Szerjozsa boldogan rohant az öltözőbe. Tiltakozása jelül Danyilka bandája bevonult a tisztai társalgóba. Eleinte csöndben maradtak, de mire Szerjozsa visszaért a terembe, már nyöszörgött a tisztai társalgó díványa, és diadalordítások harsogtak a levegőben.

Oleg berohant hozzájuk, és hóna alatt hozta Danyil-kát, a főkölompost. Danyilka kézzel-lábbal kapálózva védekezett. Oleg fölültette á szekrényre, ahol a sisakokat és a plasztriorikat tartották.

20

- Maradj a fenekeden, és meg se moccanj! Különben beduglak a szekrénybe!

- Könnyű a kisebbet bántani, ugye? - morogta szemrehányóan Danyilka. Azután gondolt egyet, és sarkával lassan dobolni kezdett a szekrényen.

- Danyila! - szóló rá vészjóslóan Oleg.

A dobosok egymás után szívárogtak be a terembe. Mitya enyhe megütközéssel figyelte a vitát. Szerjozsa fogta a sisakot, és fölment a pástra. Megállt Oleggal szemben. Üdvözölték egymást.

Oleg széles vállú, középtermetű alakja rendkívül magasnak, karcsúnak, hajlékonynak látszott, amikor ott állt ellenfelével szemben, üdvözlésre emelt törrel. Még nagy orrú, éles járomcsontú, markáns arca is egészen megszépült, szigorúvá vált. Igazi harcos volt, muskétás . . ■.

- K é s z ? . . . Felkészülni! - vezényelt Valerik Voronyin. - Rajta!

Oleg majdnem sebezhetetlen volt. A gyerekeknek csak nagy ritkán sikerült találatot bevinni neki. Olyankor viszont a találat szerzője volt a nap hőse.

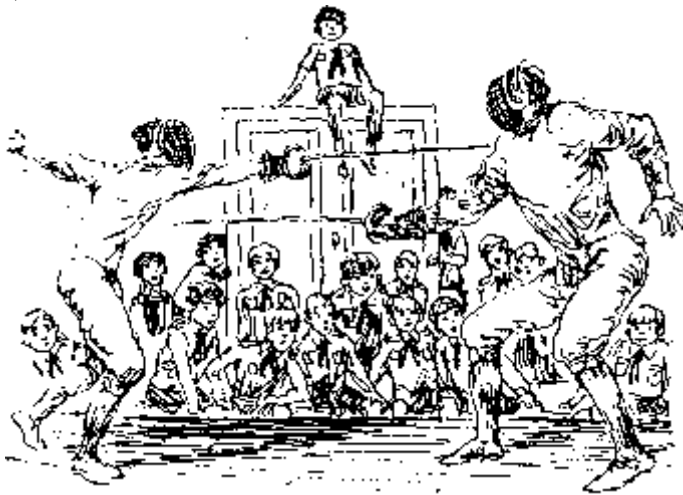
Szerjozsának mázlija volt. Amikor óvatos puhatolód-zásba kezdett, eszébe jutottak Oleg szavai: „Rögtönöztek! A klasszikus módszerekkel egyedül nem sokra mentek. A küzdelem alkotás.” „Jól van, rögtönzünk egyet!” - gondolta Szerjozsa.

Úgy tett, mintha az alsó részre készülne támadni, de a támadást átvezetné mellre. Azután mégsem így csinálta a kötést, hanem bal kéz felől Oleg plasztroinjának alsó részére támadt.

Ez a csel persze merő szemtelenség volt, de ez egyszer bevált: a penge rugalmasan behajlott - találat!

- Ügyes - ismerte el Oleg. - Persze nem új. Már Pros-per Mérimée is leírta *Don Jüan* című novellájában.

21

- Nem olvastam.

- Könnyen meglehet. Folytatjxik?

De ekkor egy puffanás hallatszott. Danyilka esett le a szekrényről. Oleg felsóhajtott, odaugrott hozzá, és megtapogatta a póruljártat. Különb Danyilka nem is járt pórul, mert szerencsésen ért földet.

Oleg leült a padra, és a bal oldalát fogta.

- Ha egyszer szívinfarktust kapok - közölte szomorú képpel -, kizárólag ezek az ifjú haramiák lesznek az okai. Legyetek tanúim!

Homlokán a véraláfutást tapogatva (nekiment egy fának) megjelent Andrjuska Tkacsuk. Hírül hozta, hogy a Kozmosz moziban a *Robinson Crusoe* című új filmet és rajzfilmeket adnak.

Több órás műsor.

- Anyukám kérdezteti, hogy tegyen-e félre jegyeket. Csak drága van, negyven kopekba kerül.

Andrjuska édesanyja pénztáros volt a moziban.

22

Oleg végignézett az egész társaságon,

- Kinek van pénze?

öten fölemelték a kezüket. Szerjozsa és Mitya is, akinek volt egy félrubelese, A többiek sajnálkozva szipákolnak,

- Rendben - döntött Oleg. - Andrej, rohanj a mamádhoz! Tegyen félre, . . egy, kettő, három, . . . tiz **ti**zennégy jegvet. Legföljebb búcsút mondok a fizetésemnek.

22

4.-

22

Szerjozsa estefelé ért haza. Az előszobában Marinka szaladt elé ugrabugrálva, és ujjongva újságolta:

- Csingilingil Van telefonuuunk!

- Igazán? Gálja néni, tényleg fölszerelték?

- Végre! - sóhajtott megkönnyebbülten Gálja néni.

- Hogyhogy „végre”? Sokan több mint egy évig várnak rá.

- Rólad beszélek. Végre megjöttél - magyarázta Gálja néni. - Az emberek megebédelnek, amikor kell, te pedig egész nap üres gyomorral szaladgálsz!

- Vettünk a moziban néhány süteményt.

Borzas rohant oda hozzá, a hátsó lábára állt, az elsőt pedig erőlködve a vállára rakta, és szemrehányóan nézett az arcába.

- Hiányoztam, te, krokodilus? - mosolygott Szerjozsa. - Jól van, jól van, csak ne nyaldoss össze!

Kibontakozott a kutyaölelésből, megvakargatta Borzas füle tövét, és odament a telefonhoz.

A világosszürke, lapos készülék egy versenyautó-mo-deUhoz hasonlított. Persze csak a kagyló nélkül.

Füléhez tartotta a kagylót, és meghallotta az állandó bugást. ♦

Marinka ott ugrándozott mellette, és büszkén dicsekedett:

- Beee, nekünk már telefonáltak is!

- Kicsoda?

- Apu.

- És mit akart?

Gálja néni sóhajtása hallatszott a konyhából.

- Mit is akarhatott volna! Megint benn kell maradnia éjszakáig Vlagyimir Szergejevicsnél.

- írják az expedícióról szóló beszámolót - kelt a p j a _ védelmére Szerjozsa.

- Pontosan. Képtelenek másra gondolni, mint arra az átkozott beszámolóra!

Szerjozsa óvatosan letette a kagylót, és átment a saját szobájába. Borzas kopogó karmokkal vonult utána.

Sötétkéken alkonyodott. A félig kész vár titokzatosan fehérlett a félhomályban, mintha egy kalandos szindarab diszlete volna az előadás befejezése után.

Szerjozsa megsimogatta Borzast, és leült az ágyra. Véget ért egy gazdag nap, amelyből nem hiányoztak sem a barátok, sem egy eredményes csörte Oleggal, sem egy jó film. Hatalmas kék hullámok, vitorlák, a dzsungel, párbajtőrök pengése, Danyilka Vosztrecov kacagása. Forró bukta a büfében (fejenként másfél darab) és az újonc Mitya Kolcov egyelőre félénk, de meleg mosolya . . . De most, így egyedül, valahogy elszomorodott.

„Föl kéne hívni valakit. - töprengett. - De kit?” Úgy rémlett neki, hogy-Szöcske Genkaéknak van telefonjuk. Mi lehet a számuk? És ekkor hirtelen eszébe jutott a szám is. Genka régen, még tavasszal magyarázta a gyerekeknek: „Jegyezzétek meg! Három-hűsz-kettő-negvennégy. Nagyon egyszerű. Mintha az lenne, hogy kétszer kettő négy. Csak még van előtte egy hármas.” Szerjozsa már elfelejtette, hogy miről is beszélgettek, és mi köze volt a beszélgetéshez Genkaék telefonszámának, de a szám megmaradt.

Szöcske biztosan meglepődik a telefonon. Nem voltak Szerjzsojával barátok, még csak nem is nagyon találkoztak. Igaz, amikor Genka a múlt héten meghallotta, hogy Szerjzsojának szüksége lenne hungarocellre, más

23

nap egy egész dobozt cipelt magával. Na és? Szöcske akárkinek, még egy ismeretlennek is kész segíteni.

Pedig Szerjzsojának nagyon tetszett. Mindig is. De hát mégsem mehet az ember oda valakihez, és nem mondhatja neki: „Tetszel nekem. Legyünk barátok!” Szerjzsoja legalábbis erre képtelen lett volna. Ezért régóta, már harmadiktól kezdve, csak gondolta, hogy milyen jó lenne valahogy összebarátkozni Genka Medvegyevvel, akit akkor még nem hívtak Szöcskének.

A Szöcske név az elmúlt évben ragadt rá.

Augusztus legvégén, a tanítás megkezdése előtt gyűléseket tartottak az iskolában. Még bőven tartott a nyár. Az iskolai élet szigorú rendje még nem nyomta rá bélyegét a srácokra. Zúgott az iskola, mint egy hatalmas méhkas. Senki se jött köpenyben, a folyosók és az osztályok csak úgy tarkállottak a színes ruhától, ríktől ingektől, vidám blúzoktól. Mindenkinek jókedve volt, és még a szigorú Jelizaveta Makszimovna is elnevette magát, amikor meglátta, hogy Genka Medvegyev egy akkora gitárt cipel magával a folyosón, mint ő maga.

Behozta az osztályba.

Mielőtt megjött, a gyerekek mind azon versenyeztek, hogy melyiküknek van jobb színe, de most azonnal világossá vált, hogy a versenyt Genka nyeri meg. Az egész nyarat Szevasztopolban töltötte, és éppen olyan meleg barna színt kapott, mint ragyjogó gitárja.

- Még szép! Egy medvének illik barnának lennie -vigasztalódott irigykedve a nyakigláb Nataska Kolosz-nyicina, akit általában Tászkának szólítottak.

Senki sem adott igazat Tászkának. Genka bármire jobban hasonlított, mint egy medvére.

Mindenki kíváncsi volt rá, elkezdtek kérdésekkel ostromolni :

- Genka, minek hoztad ezt a gitárt?

- Csak nem tanultál meg gitározni? Nahát, Genocska!

23

- Dehogysis, gyerekek, hazudik! Én egész évben tanultam, mégsem . . .

- Persze, mert annyit értesz hozzá, mint tyúk az ábécéhez . . . Gena, kezdj már játszani!

- Gen, igazán tudsz? Hadd halljuk!

Genka bölintott, és törökülésben fölkuporodott a padra. Olyan volt a lába, mintha barnára lenne lakkozva. Furfangos képpel, de egy kicsit zavartan nézett a gyerekekre. Haialmas, hosszúkás szeme volt, valahogy egy óriási rovar szemére hasonlított. És a homloka fölött hetykén ágaskodott egy napszítta hajtincs.

Ujjjaival megkopogtatta a kongó gitárt: ta-tamm, ta-ta-ta-tamm, ta-tamm.

Pengetni kezdte a húrokat és rázendített.

Nem játszott valami rendkívülien, éppen csak kísérte a dalt. A dal viszont, egy hosszú történet, egészen érdekes volt. Senki sem ismerte. És Genka remekül énekelt. Halkan, de tisztán és vidáman.

A dal arról szólt, hogyan került a szöcskéhez egy aranyos forgács, és hogyan gyalult belőle egy tört „csak úgy, minden esetre”.

A különböző bogárkák és a katicabogarak mind elszkoltak a világ négy tája felé, és a szöcske magára maradt. De hát hogy bújhatna el az, akinek van egy tőre? Zsora, a lelkiismeretlen óriás, azon nyomban le akarta nyelni, de a tőr befűrödött a nyelvébe. Zsora hát verébhez méltatlanul üvölténi kezdett és elröpült.

Senki se vette észre, hogy Tatjana Mihajlovna lépett be az osztályba.

- Gratulálok, Gena! Valóságos művész lett belőled a nyáron!

Genka zavarba jött, és fölugrott, egyenest a padra.

- Dehogysis . . . Nem én . . . A bátyám írta Szevaszto-polban a gyerekeknek. Akikkel együtt javítottuk a csónakot . . .

23

- Jól van. De most már ideje megbeszélni a dolgainkat - kezdte Tatjana Mihajlovna.
- Utána majd mesélsz Szevasztopolról meg a csónakról.-Úlj csak le a helyedre, te szöcske!

És akkor valamennyien rádöbbsenek, hogy Genka tényleg egy szöcskére emlékeztet: fűzöld ingében, kezelába mintha félbetörött fadarab volna, még a gitárja is egy kiálló lábú rovar törzsére hasonlít.

- Nahát! Igazi szöcske! - nevetgöltek a gyerekek.

- Te jó isten! Attól tartok, hogy gúnynevet adtam neked! - kiáltott fel tréfás rémülettel Tatjana Mihajlovna. - Gena, igazán nem akartam!

- Nem baj - legyintett Genka engedékenyen. - Jobb, mint az, hogy Medve. Táska úgysis Medvének keresztelt el.

- Mostantól kezdve Medvét Szöcskének hívják! - kürtölte világgá az osztály egyik legtekintélyesebb embere, Pavlik Velikanov.

igy is történt. . .

Szerjozsa tárcsázott. Attól tartott, hogy Genka szülei veszik fel a kagylót, és majd kérdezzetni kezdik, ki fia, borja, és miért telefonál. De szerencséje volt. Szerjozsa beleszólt a telefonba:

- Szia. Megismered a hangom? ^ Szöcske nem mindjárt válaszolt:

- Megismerem . . . Te vagy az, Szerjozsa?

Nem azt mondta, hogy „Kahovszkij”, még csak nem is azt, hogy „Szerjoga”, hanem „Szerjozsa”, ez pedig valahogy váratlanul barátian hangzott. Szerjozsa megőrült neki. Maga is meglepődött, hogy mennyire. De mindjárt elbizonytalanodott, hiszen az osztályban hatan vannak Szergej ek.

- Én vagyok, Kahovszkij - magyarázta.

24

- Tudom. - Szöcske hangja továbbra is halk maradt. - Jó, hogy hívtál.

- Miért?

- Hát. . . csak úgy. - Genka hirtelen felélénkült. -Tudod, egyedül vagyok itthon, és unatkozom. És akkor te . . .

- En is csak úgy hívtalak. Éppen most szerelték be a telefonunkat, és eszembe jutott a számotok. Mit csinálsz?

- Mondtam már: unatkozom. A gitáromat nyagatom.

- Most már biztosan nagyon jól játszol, ugye?

- Dehogysis! Épp csak egy kicsit.

- Tudod, mit? Játssz valamit! - kérte Szerjozsa. Elszorult a torka, és arra gondolt, hogy ha most Szöcske beleegyezik, akkor minden rendben lesz. De maga sem tudta, hogy mi az a „minden”.

Genka rögtön beleegyezett:

- Jól- v a n . . . Én magam is akartam. Ne tedd le a kagylót, hozom a gitárt. . . Már itt is vagyok!

És Szerjozsa tisztán látta maga előtt, hogy Szöcske, ugyanúgy, mint akkor az osztályban, gitárral az ölében ül a telefon melletti asztalon, és arcával vállához szorítja a kagylót.

- Figyelsz? - kérdezte Genka.

- Persze!

- Tudod, ezt a dalt a bátyám találta ki, még főiskolás korában. Egy színdarabot mutattak be azokról a szovjet pilótákról, akik a Spanyol Köztársaságért harcoltak. A pilótákról szól a dal. . .

Szerjozsa halk gitárpengést hallott, azután meghallotta Genka erős, nagyon tiszta hangját.

Szöcske szaggatottan és szomorúan énekelt.

Szerjozsa most nem azt képzelte, hogy Szöcske a telefon melletti asztalon ül.

Lehunyta a szemét, és világosan maga előtt látott egy tábor tüzet a síkságon, a tűz mellett

24

Kosztyát és gyerekeket, a tűz narancssárgára festi az arcukat, Genka pedig ott ül Kosztya mellett. Mintha együtt énekelnének. . .

Elhangzott a dal. Hallatszott, hogy Genka tenyerével lefogja a húrokat. Hallgatott egy darabig, azután megkérdezte:

- Vége . . . Figyelsz?

- Igen. Ez a dal olyan. . . Jobb, ha az ember semmit se mond róla, csak ül és hallgatja.

- Kiderült, hogy a bátyám már régen megírta. . . És nekem csak ma énekelte el. Akkor, amikor Chiléről hallott.

- Micsodáról?

- Chiléről. Mi az, nem hallgattad a rádiót?

- Nem - jött zavarba Szerjozsa. - Egész nap el voltam foglalva . . .

- Fasiszta puccsot rendeztek! - Genka hangja szokatlanul megkeményedett. - A dagadt generálisok lázadást szítottak . . . Kár volt megbízni ezekben a disznókban.

- Kinek?

- AUende elnöknek. Meggyilkolták. Tankokkal lőtték az elnöki palotát.

- En az egészlől semmit se hallottam - vallotta be csöndesen Szerjozsa.

- A bátyám júliusban Chilében járt- egy főiskolásképzéssel. Barátokat szerzett, akik ott élnek. Nekem pedig elhozta egy srác címét, segített megírni a levelet spanyolul. Mindig vártam a választ. Most már nem hiszem, hogy megérkezik . . .

Mit válaszolhatott Szerjozsa? Nem sokat tudott Chiléről. Tudta, hogy a fővárosa Santiago. Hogy a kormány a munkások mellett áll. És hogy Salvador Allende elnök úgy rendelkezett, hogy ebben a nagy országban a nagyvárosokban és a legeldugottabb kis faluban is minden egyes gyerek minden áldott nap feltétlenül kapjon in

25

gyentejet. Úgy látszik, nem mindenkinek tetszik, hogy minden gyerek, még a legeslegszegényebb is mindennap tejet ihat.

- . . . különben minden ugyanúgy történt, mint akkor Spanyolországban - hallotta újra Genka hangját. - Olvastad a *Spanyol naplót*?

- Nem.

- Nekünk megvan. Nem ugrasz föl hozzám? Akkor el is vihetnéd. Persze csak ha akarod. Nem feltétlenül a könyvért, hanem csak úgy. Úgysem jártál még soha nálunk.

- Persze hogy fölmegegyek - ígérkezett Szerjozsa örömmel. - Hát te? Gyere te is! Hiszen te sem voltál még nálunk sohasem.

- Rendben! Tudom, hol laksz.

- Nem, most új lakásba költöztünk.

- Tudom - ismételte Szöcske.

- Honnét?

- Egyszerű. Megtudtam, amikor a dobozt szereztem. Föl akartam vinni neked. Elmentem, de nem voltatok otthon.

- Külön eljöttél miatta?

- Űhüm. A dobozzal. . .

- És honnét szerezted? Azt hittem, a tiéd.

- Elkértem a szomszédunktól.

- Egyedül az én kedvemért? - Szerjozsa még mindig nem akart hinni a fülének.

- Aha . . . Figyelj csak! Mit csinálsz vele? Nem titok?

- Dehogysis, egyáltalán nem. Holnap majd elmesélem. Jó?

- Rendben. Akkor szia.

- Szia. . . Gena! Nem énekelnéd el még egyszer azt a dalt?

- Dehogynem . . .

25

Gálja néni nézett be Szerjozsa szobájába, és ezt mondta:

- Egy lakó jött föl panaszkodni rád. Mi a csudát műveltél reggel?

Szerjozsa az ágyon ült, és az ingét gombolta ki komótosan. Minél hamarabb le akart feküdni, hogy végre meggyújthassa az olvasólámpát, és még egyszer elolvashassa a *Hűsz év múlva* című könyvből azt a történetet, hogy hogyan szökött

meg Beaufort herceg a vincen-nes-i várból. Semmi kedve nem volt beszélgetni a reggel történetéről. Még csak gondolni sem akart arra a szemtelen Petya Dzikinre

...

- Semmit se műveltem. Ő annál többet - válaszolta rosszkedvűen. - Kedve szottyant kiszűrni a srácok labdáját. Én meg nem hagytam.

- Hát. . . a labdáról nem tudtam. De miért gorombáskodsz? Miért mondtál neki olyan szavakat?

- Én? - lepődött meg Szerjozsa. - Én csak azt mondtam neki, hogy ez az udvar közös, nem pedig az ő veteményeskertje. Miért, talán nem igaz?

- Ilyenket mondasz egy felnőtt embernek! Legalább gondoltál volna rá, hogy háromszor annyi idős, mint te!

- Ha öregebb, akkor ne vagánykodjék! Talán övé a labda? Ha ki akarja szűrni, akkor vegyen egyet magának, és azt szurkódja. . .

- Ti magatok hoztátok ki a sodrából. Letapostátok az összes virágát.

- Mi? Letapostuk?! - csattant föl Szerjozsa. - Először is: nem „mi”, mert én nem is játszottam ott. Másodszor pedig: egyetlen szál virág se törött le. Hiszen ott se voltál, csak fújod a magadét!

- Jól van, jól van . . . Máris hogy fölfortyantál! Meg se próbálkozom kiismerni magam ebben az ügyben. Hazajön apád, majd ő tisztázza a dolgokat.

- Hát persze, majd ő tisztázza is! Ő maga is beleavat

26

kozott volna, ha látja, hogy mit művelnek a gyerekekkel!

- Hát aztán? Az egészen más dolog lett volna. Felnőtt ember. Az a másik is az . . .

- Mindig csak azt tudod mondani: felnőtt, felnőtt! - Szerjozsa most már igazán felfortyant. - Ez a Dzikin nem felnőtt, hanem önző disznó! Honnét a csudából kerülnek elő az ilyenek? Dagadtak, pimaszok, azt hiszik, hogy értük van az egész világ! Az ő virágággyukért meg garázsukért! Mintha minden csak az ő kedvükért volna! Azért olyan arcátlanok! Mint a sofőr!

- Te jó isten, még valami sofőr is van?

- Elfelejtetted? Folyton csak rángattál az ingemnél, hogy üljek már le. A buszon. Az meg miért kötött bele abba az öreg nénibe? Láttam, hogy a néni bedobta a pénzt, de a sofőr ráordított: „Nem fizet, de letépi a jegyet! A temetőben lenne a helye az ilyeneknek!” A néni zokog, az meg ordít! Őt kéne a temetőbe küldeni! Te meg csak azt hajtogatod: „Ülj le, ne gorombáskodj!”

- Na és! Én magam mondtam meg neki, hogy így nem lehet beszélni.

- De hogyan mondtad meg! Oda se figyelt rád! Még jó, hogy azok a pilóták beleavatkoztak. A többiek meg ülnek és hallgatnak, mintha semmi közük se lenne hozzá. Azok is felnőttek . . .

Gálja néni fáradtan legyintett:

- Ha az ember téged hallgat, azt hihetné, hogy kipusztultak a rendes emberek a világon.

- Micsoda? - csodálkozott Szerjozsa. És valahogy azonnal lecsillapodott. Sót, nevezhetnékje támadt. És egy szót se szőtt többé. Azokra a rendes emberekre gondolt, akiket ismert vagy látott valaha. Kosztyára, Iva-nővra, az újságíróra, a kis Gyimkára . . . A három pilótára az autóbuszon. Szöcskére . . . Tatjana Mihajlovná

26

ra. . . Nataskára, Igor bácsira. A saját és Nataska osztálytársaira . . . Marina Arkagyevnára, a doktor nénire.

És ezek csalt azok, akik néhány pillanat alatt eszébe jutottak. Ezután Szerjozsa azokra a rendes emberekre gondolt, akikkel aznap találkozott: Oleg, Andrjuska Garc, Danyilka és a dobosai, a Voronyin testvérek: Valerik, Vovka és Vagyik.

Andrjuska Tkacsuk és édesanyja, a Kozmosz mozi pénztárosa. Egy különjárat buszsofőrje, aki meglátta a gyerekeket a trolimegállóban, kinyitotta a busz ajtaját, és azt mondta: „Csak nerrt moziba igyekeztetek? Szálljatok fel, különben elkéstek, leszakadt a trolivezeték.”

És úgy látszik, hogy ez az új fiú, Mitya Kolcov is rendes srác.

És mindössze csak két ellenszenves emberrel találkozott ma: a nagyhangú Dzikinával és az ő drágalátos Pe-tyájával.

Ki tehet róla, hogy akadnak az emberek között ilyen dzikinák? Csak ártnak, bajt okoznak, harácsolnak. És nem is mindig rosszindulatból, hanem csak úgy, azért, mert önmagukon kívül senkivel sem törődnek. Legföljebb az olyanokkal, mint saját maguk.

... és egyetlen ilyen alak megkeserítheti egy csomó rendes ember életét.

... a lovasok pedig nem mindig érkeznek időben ...

Szerjozsa levetkőzött és bebújt az ágyba. Kinyitotta a könyvet. Csönd volt, csak Borzas szuszogott a vackán, és a vekker tiktakolt hangosan.

„... Beaufort herceg letörte a kenyér végét, és börtönőre legnagyobb rémületére kihűzött belőle egy kötélletrát. ...”

- Szerjozsa! - hallatszott a konyhából Gálja néni hangja. - Kérlek, vidd ki a vödört. Már alig fér bele szemét.

27

„Na tessék! Azt hiszitek, olyan kellemes kikászálódni az ágyból, és a kukához cipelni a szemetet?”

- Majd reggel, Gálja néni, jó?

- Istenem, talán olyan nehéz lemenni a lépcsőn? Kot lépés az egész!

Szerjozsa olyan meggyőzően válaszolt, ahogy csak tudott:

- Mi történhet reggelig ezzel a vödörrel? Hohiap fölkelek, és becsületszóra, azonnal le viszem.

- Bepenészedik. . . - morogta Gálja néni, de nem szólt többet.

Szerjozsa újra belemélyedt a könyvbe. De közben egyre csak gyötörte a nyugtalanság, x-^karatlanul is fülni kezdett. A konyhában megzördült a szemét vödör fogója. Szerjozsa fölsóhajtott, kibújt a paplan alól, belelépett a félcipőjébe, és kiment az előszobába.

Vödörrel a kezébe Gálja néni állt az ajtóban.

- Majd én levíszem - mondta Szerjozsa. - Ha annyira sürgős. . .

- Hagyjad csak . . . - Gálja néni egy pillantást vetett Szerjozsára. - Hova mennél levetkőzve a hidegben? Majd még azt mondod, hogy én is semmirekellő vagyok. Szerjozsában mintha megpattant volna egy húr. Ősz-szehirapta a száját, álldogált egy kicsit, azután befűzet-len cipőjével csattogva, visszament a szobájába. Nehez- telése egyre nőtt,- mint a fájdalom, amikor az ember jóddal keni be felhorzolt könyökét: az első pillanatban még nem is érzi, de azután mind jobban és jobban csíp - míg megerednek az ember könnyei.

Nem is Gálja néni utolsó szavai bántják annyira, hanem az egész dolog. „De hát miért van ez így? Magyarázol, bizónj'ítasz, és még csak végig se hallgatnak!”

Édesanya nézett le rá a nagy fényképről. Egy partra húzott csónak farában ült, és csodálkozva mosolygott: „Ki bántott, Szerenykij?”

27

Szerjozsa arcát a párnába fúrta, összeszorította a fogait, mégis kibuggyant a könnye. Nem tudta visszatartani. Maga sem értette, hogy mitől támadt. Hiszen semmi olyasmi nem történt. Mégsem tudta abbahagyni. És csak egyet akart, azt, hogy Gálja néni és Marinka ne hallják meg.

Legelőször Borzas vette észre. Odajött, izgatottan megbökte a könyökét nedves orrával. Szerjozsa átolelte a nyakánál fogva, és még jobban sírni kezdett. Már teljesen mindegy volt.

Gálja néni szaladt be, leült az ágy szélére.

- Mi történt, Szerjozsenyka? Miért sírsz, igazán...? Nem szabad. Nem tudtam, hogy már lefeküdtél. Az ördög vigye azt az átkozott vödört! Mintha csak arról a vödörről lenne szó! Gálja néni óvatosan a homlokára tette a kezét.

- Jól van, jól van . . . Csak nem betegedtél meg? Dühösen elrántotta a fejét, lerázta magáról a kezét.

És kárörvendően azt gondolta: „Fél, hogy apu hazajön, és meglátja, hogy miatta bögök.” De mindjárt el is szégyellte magát ezért a gondolatért. Mintha Gálja néni

háta mögött valami disznóságot követett volna el. Rögtön elmúlt a sértettsége, elállt a könnye.

- Rendben. Befejeztem - mormogta, és a párnába törülte nedves arcát.

- Csak nem fáj a fejed?

- Dehogyan. Most rtiár igazán befejeztem . . .

Mérgesen vette föl a könyvét, és olvasni akart, de szemében még föl se száradtak a könnyek. Nem látott semmit.

- Meg se vacsoráztál, úgy feküdtél le - mondta Gálja néni határozatlanul. - Nem akarsz fölkelni, hogy megvacsorázzál ?

- Nem, nem akarok.

- Legalább egy teát igyál!

28

- Tényleg nem kérek!

- Micsoda jellem! - sóhajtott föl Gálja néni. Megsimogatta a tarkóját, és kiment.

Igaza van, nem valami fényes jellem. Mint egy lány. Bógómasina. Nyáron, ott a buszon is kis hiján elbőgte magát. Abban a pillanatban, amikor a pilóta odaállt mellé, és azt mondta a sofőrnek: „Na, te krajcáros lovag, ne dobálózz a szavakkal! Az taknyos kölyök, aki ilyen kirohanásokat rendez. Ez a kisfiú ezerszer inkább férfi, mint te.”

Férfi! Akkor úgy elszorult a torka, mint egy kis óvodásnak, aki elveszett az áruházban. Egész úton az ablakon bámult ki, mert valami egyfolytában csípte a szemét . . .

El is ment a kedve az olvasástól. Meghúzta a kislámpa zsinórját, és a sötétben az ablakhoz fordult. Csak a sötétkék ég látszott benne. Olyan fényesen világított rajta a Jupiter, mint egy lampion. Néha majdnem kihunyt, de azonnal vidáman fel is lobbant: vékonyka, áttetsző fellegek úsztak el előtte.

Szerjozsa elaludt. Idegen, napégette városról álmódott. Ódon, szürke házak, félköríves ablakaikban tarka üvegtáblák, sötét árkádok és oszlopcsarnokok, mellettük hatalmas bazaltoszlopok. A kiégett fűből középkori spanyol bástya tört az ég felé, rajta ágyúk. A forró ágyúcsöveken a rozsdá himlőhelyei. Az öreg házak mögött -mint éles, fehér sziklák - felhőkarcolók magasodtak. Nem lehetett más ez, mint Santiago.

Az utca végén kék falként állt a trópusi erdő. Onnét indult Szerjozsa felé az úttesten egy zöld inges fiú. A kihalt utcán úgy hangzottak léptei a kockaköveken, mint óraketyegés a csöndben. A fiú mintha egyszerre lett volna Szöcske Genka, Mitya Kolcov és még valami ismeretlen srác.

A városból ellenséges ^hangulat áradt, árulás, gonosz

28

ság. Az oszlopok és a bástyák sárga csipkéi mögött géppuskák rejtőztek. A fiú csak haladt előre.

„Mit csinálsz?! Hiszen megölnek! Feküdj, rejtőzz el!” - kiáltotta Szerjozsa. Hangja azonban beleveszett a rosszindulatú, tömör csöndbe, és csak suttogásnak hangzott. Szerjozsa újra kiáltani akart, de ekkor tüzelni kezdett egy géppuska. Hangtalanul működött, Szerjozsa csak a levegő rövid lökései érzékelté. A fiú ingén egyre növekvő sötét foltok jelentek meg, álldogált egy kicsit, térdre ereszkedett, elesett, és végignyúlt a kockakövön. Egy golyó mellette fűrődött a földbe, és egy balztkő szilánkot tört le.

Szerjozsa legszívesebben fedezékbe ugrott volna, mégis odament a fiúhoz, föléhajolt, pedig egész testével érezte, ahogy elsuhanak mellette a golyók. Azonnal megértette, hogy ez az a fiú, akitől Szöcske levelet vár.

A fiú ingén, a sötét foltok közepén, apró, fekete lyukak tátongtak.

Elmúlt Szerjozsa minden félelme. Arccal a sárga bástya felé fordult, és egy

kódarabot emelt föl az úttestről. Markába szorította, mint egy kézigránátot.

A kőfal fölött ellenséges fejek bukkantak föl. Valamennyinek Dzikin-arca volt.

Szerjozsa érezte, hogy hangtalanul azt kiabálják egymásnak: „Gyorsan, gyorsan!” A géppuska fekete torkából narancssárga láng tört elő, és a golyók fájdalmasan

ütögetni kezdték Szerjozsa mellét és vállát. Mégsem bukott el. Elhatározta, hogy nem fog elesni.

A kódarab jól és szorosan simult a tenyerébe. És Szerjozsa észrevette, hogy már nem is egy kő, hanem markolat, olyan kerek kosárral, mint amilyen a kardoké. A markolatból villámgyorsan egy tükörsima, keskeny penge csúszott elő.

Szerjozsa kiegyenesedett a meggyilkolt fiú fölött. Megszorította a markolatot, és elindult a bástya felé . . .

29

5.

29

Micsoda munka szakadt Valerik JÉs Vovka Voronyin nyakába! Negyvenkét színes lovagi címert kellett elkészíteniük rajzlapra! Akkorára, mint egy nyitott füzet.

Azután a címereket tarka papírzászlókra ragasztották, a zászlókat pedig a tornaterem mennyezete alatt kifeszített zsinórokra akasztották.

Szerjozsa címere a második sorban balról a harmadik helyen lógott. Élénk narancssárga címerpajzs volt fehér szegéllyel: izzó, hajnali mezőn két lovas száguld. Maguk a lovasok sötétvörösek, a két ló világosszürke és fekete. A szürke ló lovasának leeresztett kezében kard, a másikéban magasra tartott kopja. Alul, a pajzs bal sarkában, a lovasokkal szemben, fényes fehér Nap vékony sugarai látszanak.

Most már Mitya Kolcovnak is volt saját címere, egy sötétkék kör, amelyet alul világoskék tarajos hullámok szelnek ketté, fehér vitorlás hajó úszik rajtuk. Mitya már két héttel a beiratkozása után rászolgált a jogra, hogy saját emblémája legyen. Először a saját csapata es Aljosa Szmirnyakov csapatkapitány szavazott rá, azután a tanács. Szerjozsa nem tudta, hogy mi hangzott el a csapatkapitányok tanácsán, de ha egyszer valaki jelöltből az Espada teljes jogú tagjává lett, akkor az a valaki egészen biztosan rászolgált.

Mityával Szerjozsa ritkán találkozott, mert nem ugyanabban a váltásban jártak iskolába. Vasárnaponként és hetente egyszer a klub köz5s esti gyűlésén látták néha egymást. De összesen csak egyszer vívtak meg.

Erre október első vasárnapján került sor. Szerjozsa és Mitya a többiek előtt érkezett, mire Oleg azt ajánlotta:

- Kedves főhadnagy, fogja a törét, és nézze meg, mit tud már a tanítványa!
- Hogyan nézzem meg? Ellenőrizzem, hogy hogyan védekezik?
- Dehogyan! Vívj egy csörtét velem!

Mitya belepirult az izgalomba. Majdhogynem büntudatosan pillantott Szerjozsára, hűnt aki azt mondja: „Jól tudom, hogy nevetséges dolog kiállnom ellened. De mi más tehetne, ha egyszer kihívnak?”

A páston szabályszerűen, lelkesen tisztelgett mindhárom irányba, bár oldalbírók nem voltak, csak Oleg figyelte a küzdelmet. Szerjozsa elnézően mosolygott a sisak alatt.

És megkezdődött a küzdelem. . Mitya persze elég gyengédcce volt Szerjozsával szemben. De hogy is ne lett volna, hiszen alig egy hónap .telt el! Mennyit lehet megtanulni ilyen rövid idő alatt? Mégis volt, amit már tudott. Úgyesen védekezett, nem hadonászott a pengével, nűnt az újoncok általában, ok nélkül nem hátrált.

Szerjozsa érte el az első két találatot, ésegy kicsit lazított, gondolvaín, hogy nem veszélyes ellenfél. Kár volt lazítania! Ásított egyet, és azonnal kapott egy. találatot.

A második találatot azonban Mitya nagyon ravaszul vitte be: egy álkítérés után kettős cseht hajtott végre kötéssel.

- A fene vigye el... - suttogta Szerjozsa, Oleg pedig nem is titkolta elégedettségét:

- Hát így állunk, tisztelt szenyorok!

29

Szerjozsa elhatározta, hogy befejezi a csörtét, és egymás után két sikeres támadást hajtott végre. A harmadik támadás közben azonban hibát követett el, és még egy „lyukat” kapott, mert Mitya azonnal visszaszúrt.

A csörte öt-háromra végződött Szerjozsa javára. De amikor kezét fogták, Mitya olyan boldogan rrisolygott, mintha ő lenne a győztes. Joggal!

Mégiscsak három találatot ért el a klub egyik legjobb vívójánál!

- Na, mit szólsz hozzá? - kérdezte Szerjozsát Oleg.

- Nem lehet ásítozni mellette - suttogta Szerjozsa.

- Hogy volt erre ideje? Gondolom, mindennap eljár edzeni.

Oleg bólintott.

- Majdnem mindennap . . .

Szerjozsa ott volt, amikor egyszer eljött Mitya anyukája. Tanácskozni akart Oleggal.

- Tudja, Oleg Petrovics, behívtattak az iskolába . . . Szavalóestee készültek nemrég az osztályban, és próbát tartottak. De Mitya nem maradt ott, mondván, hogy neki edzése van a klubban. Erre megharagudott a tanárnője. Még az iskolatáskáját is elvette. Azt mondta, hogy addig nem adja vissza, amíg be nem megyek hozzá.

- Na, a táskát elvenni aztán igazán nem megoldás!

- vélte Oleg határozottan. - Meg lehet így tanítani bármi jót is valakinek?

- De hát a csuda vigye azt a táskát! - legyintett fáradtan Mitya édesanyja. - Nem amiatt nyugtalanko-dbm. Amikor beszélgettünk, olyanokat mondott a tanárnője . . . igaz, talán csak mérgében . . . Azt mondja, fölöslegesen tölti ott az idejét. Mit gondol, mondja, talán sportolót nevelnek a fiából?

Foglalkoznék inkább továbbra is a könyveivel meg a hajóival. Ahogy mondani szokás, a cipész maradjon a kaptafánál. . .

Oleg arca elsötétedett.

30

- No és? - fojtotta vissza a haragját.

- Hát szóval. . . Most már félek. Lehet, hogy a tanárnőnek igeiza van? Elér-e valamilyen eredményt Mitya?

Oleg elnevette magát.

- Hogy elér-e valamilyen eredményt? Szerintem *az a legnagyobb eredmény, hogy itt jól érzi magát. Már nem húzódik félre, határozottabb lett. Barátokat szerzett. Különösen egyvalakivel van jóban. Van nálunk egy rendkívüli személyiség; Danyilka Vosztrecov. Most hat lóval nem lehet elszakítani őket egymástól.

Mitya édesanyja felragyogott.

- Hát persze, Danyilkát ismerem, járt már nálunk! Az a kis vörös hajú.

Aranyos gyerek!

- Hm. . . - hümmi^ött Szerjozsa halkán, mert eszébe jutott, amint az az „aranyos gyerek” éppen lepotyog a szekrényről.

Oleg egy gyors pillantást vetett Szerjozsára, és folytatta:

- Mitya egyszer bevallotta nekem, hogy ilyen barátja még sohasem volt. Ilyen jó barátja. A sporteredményei pedig. . . Nem rosszabbak, nünt a többieké.

Jöjjön csak el a tanárnője, majd meglátja.

- Nemigen lesz kedve hozzá. Egyszer idetelefonált az egyik hatodikos gyerek egyses miatt. És valamiért nagyon haragszik a klubra.

Szerjozsa úgy érezte, hogy beleavatkozhat a beszélgetésbe.

- Az ő baja, ha nem JOTI - vélekedett. - A mi Tatjana Mihajlovnánk

mindenhova eljár velünk. Úszóversenyt rendeztünk, és még az uszodába is eljött, pedig nem lenne szabad nyirkos helyre mennie, mert reumás. Már nem fiatal, nemsokára hatvanéves lesz, és mégis. . .

Oleg folytatta:

- Ha a tanárnő nem is jön el, Olga Vasziljevna csak

30

jöjjön el nyugodtan! Nemsokára megrendezzük a döntőt a klub díjáért. Nagy ünnep lesz. Látja, épp a zászlókat tesszük ki. Mostanában folynak a válogatók. Ügy látszik, Mityának esélye van, hogy bekerüljön a döntőbe. A meglepett Szerjzsohához fordult.

- Bizony, képzelje csak, főhadnagy! Lehetősége lesz rá, hogy becsületes viadalban mérkőzzék meg a saját tanítványával. , .

- Erről jut eszembe, ismerkedjenek meg, Olga Va-sziljevna - fordult Mitya anyjához. - Ez itt Szergej Kahovszkij, a fia első oktatója.

- Még hogy oktató! - tiltakozott Szerjzso. - Fél órát ha foglalkoztam vele első alkalommal.

- Sikeres kezdet volt - mondta Oleg.

A döntőre október végén került sor.

"Előző este, szombaton, Szerjzso felugrott Szöcskéhez.

- Eljössz? - kérdezte.

Genka bocsánatkérően rázta a fejét.

- Holnap rendkívüli edzés, először megyünk ki a jégre.

- Kár.

- De azért lehet, hogy később elmegyek. Ha hamar végzünk - ígérte meg Szöcske. - Éppen addigra, amikor az első díjat adják át neked.

- Ne hülyéskedj! - legyintett Szerjzso. És bevallotta: - Tudod, Szöcske, valahogy félek. . . Az első versenyem. Nehogy azt hidd, hogy nekem olyan nagyon fontos a díj! Félek, hogy kidöglöm, és elkezdek veszíteni. . . Jól jön, ha drukkolnak az embernek. Mindjárt erősebbnek érzi magát.

- Hiszen úgyszólván az egész klub neked drukkol!

- Még hogy az egész klub! Mindegyik csapat a maga

31

versenyzőjének szurkol! Különbösen más, Ka az ember saját csapata, és más, ha még valaki, aki nem klubtag.

- Aha! - ravszkodott Szöcske. - „Ha még valaki, aki nem klubtag. . .” De azért engem megpróbáltál rábeszélni, hogy iratkozzam be az Espadába.

- Elhatározotad? - kapott a szavain Szerjzso.

- Sajnos, nem megy. Legfőképpen ha kizárnak a szakosztályból, akkor jövőm.

- Miért zárnanak ki?

- Mert eddig még nem lett belőlem jég-hokis. Morogni utálok az edzőm.

- Hát akkor gyere hozzánk! Tőlünk senkit se küldenek el, ha nem sikerül neki. Emiatt Oleg sohasem morog. Nem is muszáj vívnod!

- Hát akkor mit csináljak?

- Na, nálunk azért akad mit csinálni! Oleg szerzett egy filmfelvételt, valószínűleg megfilmesítjük *A három testőrt*.

- Nem rossz - bólintott elismerően Szöcske. - De egyelőre még nem jöhetnek. Ha elérek valamit a hokiban, akkor majd meglátjuk.

„Na, ha elérsz, akkor már eszed ágában se lesz eljönni” - jegyezte meg kis híján Szerjzso, de még idejében lenyelte.

Barátságuknak nagyon az elején jártak, és az emberek ilyenkor még attól tartanak, hogy megbánthatják egymást tapintatlan makacskodásukkal vagy egy oda nem illő szóval.

Natasával viszont annál gyorsabban megegyezett. Igaz, Natasa először jól megmosta a fejét, hogy miért jár hozzá olyan ritkán. De azért mindjárt beleegyezett:

- Persze, elmegyek.

Azután gondolkodott egy kicsit, és megkérdezte: >

- Szerziszot is elvihetem? Szerjzso egy kicsit elcsodálkozott:

31

- Ha akarod . . . Gondolod, hogy érdekelni fogja?

- Nem az a lényeg. Egyszerűen csak el akarom vinni valahova. Vasárnap egész nap otthon van az apja, aki olyan . . . Sztaszka rosszul érzi magát miatta. Én meg sajnálom szegényt.

- Hát akkor hozd el - egyezett bele Szerjzsa. - Csak maradjon nyugton a fenekén. Tudod, hogy minden kitelik tőte.

Sztaszik Gracsovtól, akit Zsiráf kisasszony karmai közül thentett ki, tényleg „minden” kitellett.

Első pillantásra csöndes, helyes srác volt, egy szőke tincs hullott a szemébe, és a tarkóján mókásan nőtt a haj. Becsületes, szürke szemét egyetlen kedves szótól hirtelen könnyek lepték el, mintha belement volna valami. Időről időre azonban izgágáskodni kezdett. Hangosan hahotázott, ide-oda rohángált az osztályban és a folyosón, fölgrált a padokra, kup4n vágta a többieket. Amikor pedig megpróbálták lecsillapítani, hangosan visítozott, és beleharapott mindenkibe. Megint csak bögés lett a vége, ezúttal azonban hangosan és elkeseredetten sírt.

Megtörtént az is, hogy Sztaszik odament valakihez az idősebbek közül, megfogta a könyökénél fogva, arcával a ruhaüjjéhez simult, és csak álldogált így néhány pillanatig. Odament egyszer így Szerjzsaéhoz is. Az megkérdezte később Natasától:

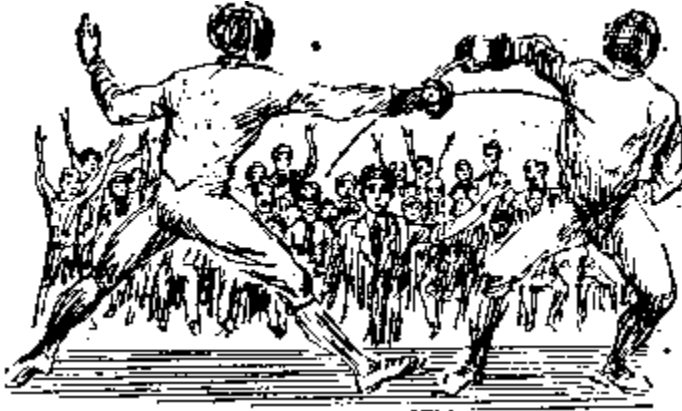
- Ezt miért csinálja?

Natasa pedig komolyan válaszolt:

- Kicsi még, de máris baj van az idegeivel.

Natasa Sztaszik nélkül érkezett. Elmesélte, hogy nem engedték el. Kandiscukrot adott Szerjzsaának, és behúzódtott egy székre a sarokban. A másik sarokban,, a srácok zajos tömegében, már ott szorongott Mitya édes-

32

anya. Ő volt az egyetlen felnőtt a nézők között. A többiek vagy azok a gyerekek voltak az Espadából, akik nem jutottak be a döntőbe, és eljöttek szurkolni, vagy a döntőbe kerültek barátai és osztálytársai.

A nézősörségnek az ablakkal szemközti hosszú fai mentén jutott hely. Kihordták á „tisztí társalgóból” az összes szék, még a diványt is. Ez utóbbit persze azonnal elfoglalta a „dobos csapat”, amelyet Danyilka hívott el, hogy Mityának drukkoljon.

Bejött Ol^, és fölkérte a tisztelt nézőket, hogy „ne üvöltsenek úgy, mintha a Rio de Janeiró-i stadionban lennének”. Azután sorakozót vezényelt a vívóknak.

A döntőbe heten jutottak be. Huszonegy csörtét kellett lejátszani, A táblán feketéllettek a krétával megrajzolt táblázat üres négyzetei. Hamarosan teli lesznek egyesekkel és nullákkal: ki a győzelemnek örülhet, ki a vereség miatt búsul majd.

A bíró asztalán feküdtek az oklevelek, és ott állt egy üveg tus, hogy be lehessen írni a győztesek nevét. Egy áttetsző dcrtwzban pedig érem csillogott, rajta piros szalag. Az érmen keresztbetett török és a következő felirat:

32

„Az Espada bajnoka. 1973". Az okleveleket Oleg a kerületi Komszomol-szervezetnél kapta, az érmet pedig sárgarézből készítette kérésére egy ismerős rézmetsző. Sorsot húztak. Úgy esett, hogy Szerjovszának a legelső csörtében kellett kezdenie, összehúzta a plasztronját, felhúzta a kesztyűt. . . és érezte, hogy már nem is fél, és nem is ideges.

Nem volt könnyű az első csörte. A nagydarab, testes Zsenyika Golovanov csak első pillantásra látszott lomhának. Pengéje ott villogott és süvített Szerjovszá előtt, köröket és nyolcasokat írt a levegőben. Zsenyika nem vesztegette az idejét hosszas puhatólódzással, egyik támadást vezette a másik után, törzsével előredőlt, miközben kettős és hármas kötéseket mutatott be.

Szerjovszá oldalt lépett, és rövid ellentámadásokkal szűrt vissza.

Már mindkettőjüknek három pontja volt, amikor Golovanov teljes testtel Szerjovszá felé támadt, előreugrott, kitört, és hátúból szűrt.

Négy-három.

Ha az ember **az** első helyezésről ábrándozik, nem szabad elveszítene **az** első csörtét. Szerjovszának elfogyott a türelme, megfedkezett az óvatosságról, és elsietett támadásba kezdett. Golovanov rohant vele szembe. Oleg leállította a csörtét.

- Kettős támadás. Figyelmeztetés.

Zsenyika hangosan lihegett. Gyélpésnyire volt a győzelemtől, áohant felé.

„Nem baj - gontiolta Szerjovszá. - Abbahagyom a rohangálást, inkább rögtönzők, ahogy Oleg mondaná."

Gyorsan hátrált és tercállásba helyezkedett, amelyben a kéz derékmagasságban van baloldalt, a penge pedig lefelé néz. Fedetlenül hagyta magát az ellenféllel szemben. A vívás tudománya szerint ez örülség volt. Golovanov meglepetésében egy pillanatra megállította a

33

pengéjét. Ekkor azonban Szerjovszá alulról fölfelé egy csúsztatott ütést hajtott végre. Zsenyika töre föllendült a mennyezet felé, mire Szerjovszá hatalmas kitörést csinált. Talált! A nézők fölüvöltöttek.

- Szabálytalan! - kiabálták a Golovanov-szurkolók, - Ha kiütötte a tört, nem szabad szűrnia!

- De igen, szabályod - döntött Oleg. - Még nem esett le a tör, amikor szűrt.

Négy-négy.

Ezután Golovanov megdühödött, túlságosan nyitottan támadott, és még egy pontot veszített.

Szerjovszá levette a sisakját, kezét fogott ellenfelével, ruhaujjával megtörülte a homlokát, és igyekezett elvergődni a sarokban ülő Natasához. Pamutinge a hátára tapadt.

- Hú, hogy én mennyire izgultam! - suttopta Natasa. - Egyszerűen borzasztó.

Klassz voltál, Szerjovszá! Csak így tovább!

És Szerjovszá továbbra is kitarzott. Még két csörtét nyert meg: a második csapathoz tartozó, szinte teljesen ismeretlen hetedikes Pavlik Szoszovszkij és Ljonya Moszin ellen. Ljonyka bátran, de nem túl ügyesen küzdött. Meg volt sértve, hogy veszített, felhúzta az orrát, de öt perc múlva már nyugodtan dumált a barátaival.

Vologya Ogonykov legyőzte Szerjovszát. Szerjovszá értelmetlenül, bosszantóan veszített, úgy, hogy szégyenében legszivesebben elüvöltötte volna magát. Ogonykov persze legalább olyan jól vívott, mint Szerjovszá. De ha Szerjovszá az utolsó pillanatban, négy-négyes állásnál, nem követ el egy csúnya hibát, akkor bizonyára ő győz,

Mitya viszont legyőzte Ogonykovot. Ez mindenkit váratlanul ért. Xiehet, hogy Ogonykov elfáradt a Szerjovszával folytatott csörtében, de az is lehet, hogy alábecsülte az ellenfelét, a vékonyka, szőke hajú ötödikest, aki tudj' isten, hogy jutott a döntőbe. De ha alábecsülte,

33

rosszul tette. Tudhatta volna, hogy Kolcovval nem lehet tréfálni: Mityka eddig már két csörtéből került ki győztesen.

A szurkolók, iikik figyelemmel kísérték a döntő táblázatának alakulását, zúgni kezdtek, eleinte meglepetésükben, azután bátorításul. Az történt ugyanis, hogy Ogonykov és Kahovszkij mellett Kolcov is az élre verekedte magát.

Szerjozsa örömteli meglepetéssel figyelte Mityát. Még egy kicsit irigy is volt rá. Kolcov úgy küzdött, mintha nem is gondolna győzelemre vagy vereségre. A csörte olyan volt a számára, mint a zene, mint egy dal, amelybe az ember egész lelkét beleadja. Legalábbis így látszott. Mináen egyes mérkőzésnek úgy fogott neki, mintha ez a csörte a legfontosabb, legvidámabb esemény lenne az életében, utána pedig lesz, ami lesz.

Szerjozsa most már nem törte azon a fejét, hogy „mikor volt erre ideje”. Ha valaki tehetséges, akkor a tehetsége pillanatok alatt kibontakozik.

Mitya minden csörte után levette a sisakját, és boldogan, nyíltan mosolygott, de úgy, mintha azt mondaná az ellenfelének: „Kérlek, azért ne haragudj rám!”

Azután a többiek zaja és tapsa közepette odavergődött az édesanyjához,

Danyilka dobosai pedig, akik fölugráltak a díványra, és a lelkesedéstől egymás hátát ütögették, egyfolytában kiabáltak.

Édesanyja, Mityához hasonlóan apró termetű, szőke hajú, hegy^ orrú teremtés, csöndesen nevetett, magához ölelte, összegyűrt zsebkendőjével letörölte Mitya homlokáról az apró izzadságcseppeket. Valamit gyorsan a fülebe sügött. A fiú elmosolyodott és bölintott.

Egyáltalán nem szégyellte a gyerekek előtt édesanyja gyöngédségét. Lehet, hogy akadt, aki ezt butaságnak tartotta, és magában kinevette érte. Nem úgy Szerjozsa. Valószínűleg 5 maga serii szégyellte volna. Azon töpren-

34

gett, hogy vajon, az ő édesanyja eljött volna-e. És úgy gondolta, hogy feltétlenül.

Apa is eljöhetett volna, ha nincs m^int kiküldetésben.

Még jó, hogy legalább Nataska itt van mellette, ő is Mityát figyelte.

- Nagyon hasonlóan vívtok - jegyezte meg.

- Miket nem mondasz! - tiltakozott őszintén Szerjozsa. - Mitya olyan könnyedén vív, mintha táncolna.

- És az jó vagy rossz?

- Nagyon is jó - válaszolta Szerjozsa, de ekkor izgulni kezdett Mityáért.

Pontosabban: már korábban is izgult érte, csak nem értette, hogy miért. Most azonban tudatosodott benne. És aggódva mondta: - De hiszen így nem szabad csinálni! Minden egyes csörtében teljesen kimerül. Elfárad, és nem bírja végig szusszal.

- Hát aztán! - jegyezte meg Natasa rosszállóan. - Direkt jó. Te vívod vele a legutolsó csörtét. Könnyebben legyőzheted.

„Tényleg!” - kapott észbe Szerjozsa. Idáig csak Mitya sikerének örült, és nem úgy gondolt rá, mint jövőendő ellenfelére.

Mitya eközben megnyerte Moszin ellen a csörtét.

Szerjozsát és a negyedik csapat kapitányát, egy vidám, csillogó zöld szemű srácot, Aljosa Szmirnyakovot szólították.

Szerjozsa annyit nézte Mityát, hegy rá is átragadt a ritmusa. Valószínűleg gyorsan végzett volna ellenfelével, most azonban nemcsak a győzelemre gondolt - maga a viadal kötötte le.

Micsoda csörte volt!

Szmirnyakov ugyan gyöngébb vívó nála, de esze ágában sem volt veszíteni.

Kétszer is arra kényszerítette Szerjozsát, hogy egészen a pást végéig hátráljon. Szerjozsa. válaszolhatott volna egyenes, rövid ellentámadás

35

sal, hiszen Aljosa a nagy küzdelemben fedetlenül hagyta a mellét, de . . . egye fene. Csak hadd csapjanak össze és hasítsák a levegőt a pengék. Csak hadd feszüljenek az izmok, mint a húr! És gondolatában villámgyorsan felöltöttek a különböző megoldások.

„Ütés, védelem, kitörés! Lépés hátra (csak gyere, gyere már közelebb) támadás, kötés, ördög vigye, elugrott. . . : Na, ezzel ugyan el nem csípsz: védtelenül hagytad a bal oldaladat, és azt hiszed, hogy bekapom a horgot, te pedig félreugrasz, és jobbról támadsz? Én viszont ráütök a pengére, és felfelé szúrok, a sisak alá. Aha!”

Szerjozsa és Aljosa egyaránt bosszankodva engedte le a tőrt, és vette le a sisakját, amikor Oleg leállította a csörtét.

Oleg az oldalbírókkal tanácskozott:

- Talált? Igen? Nem? . . . Érvénytelen? Nem számít!

Hát ha nem, akkor nem!

Rajta!

És újra - most már hosszas puhatólódzás, várakozás nélkül - összecsaptak a török.

Mi történt? Akár Szerjozsa figyelme lankadt, akár Aljosa szedte össze az erejét, egyszer csiik négy-négy lett a csörte állása.

És most már Szerjozsa nem volt biztos a győzelmében. Ha elveszítetted 'ezt a pontot, már el is vesztetted a csörtét. A táblázat kis fekete négyzetei mintha lépcsőfokok lennének, amelyeken legurulsz a mélybe.

De a csörte lendületéből még mindig maradt benne. És Szerjozsa olyasmire szánta el magát, amit az első küzdelmekben sohasem engedett volna meg magának. Mint abban a múltkori csörtében Oleggal, kétségbeesett kockázatra vállalkozott: egy áltámadás és egy elszántan hosszú kitörés után bal karra esett.

És ez a szinte színpadias fogás megint sikerült. . .

Szerjozsa kezét fogott Szmirnyakovval, megfordult. . .

35

és az ajtónál megpillantotta Szöcske Genkát, fél fenékkal valakinek a székén. Genka rámosolygott, és két kezét feje fölé emelve gratulált.

Szerjozsa odaszaladt hozzá, és magával cipelte a sarokban üldögélő Natasához.

- Ez itt Nataska... Ő pedig Genka. Hú, de jó, hogy eljöttél! Vége az edzésnek?

- Neeem . . . Alaposan rám húztak a hokibottal. Sántítani kezdtem, erre hazaengedtek. Hát te? Még mindig nem vagy bajnok?

- Még mit nem! Itt még óriási küzdelem lesz! Natasa magyarázni kezdte Szöcskének:

- Látod ott azt a fekete ruhás, szőke srácot? Ő vivja majd Szerjozsával a legfontosabb csörtét, a táblázatban a legutolsót.

- Aha! - bölintott Genka. De nem a „fekete ruhás, szőke srácot” nézte, hanem Natasát, és szórakozottan mosolygott.

Szerjozsa pedig őszintén szólva már majdnem bajnoknak érezte magát.

Nem félt a Mityával való találkozótól. Tudta, hogy mégiscsak ő az erősebb.

Igaz, ha megnyeri a csörtét, akkor neki, Mityának meg Ogonykovnak egyaránt öt-öt győzelme és egy-egy veresége lesz. És közöttük újravívásra kerül sor. De nincs az az isten, hogy Vologya Ogonykov még egyszer legyőzhesse őt! Mitya Kolcov még kevésbé. Mityka derék gyerek, de már elfáradt. . .

Mitya valóban fáradt volt. Ő ipaga valószínűleg még nem vette észre a saját fáradtságát. De Szerjzósának azonnal feltűnt, ahogy elkezdték a csörtét. A legelső másodpercekben egy pontos, egyenes szúrást vitt be, és Kolcovnak nem sikerült kivédenie. Pontosabban: meg se próbálta kivédeni. Néma csend lett. És nem lehetett tudni, hogy ki kinek drukkol. Sokan Mityának, mert eddig olyan szenvedé

36

lyesen és vidáman küzdött. Sokan Szerjzósának, hiszen igazán megérdemelte az első helyet.

Ha Kolcov most győz, akkor övé a bajnoki érem. Szerjzosa pedig csak a harmadik helyen végez, mert a pontok szerint a második hely mindenképpen Ogonyko-vot illeti meg.

Kolcov azonban nem fog győzni.

Szerjzosa újra támadott. Mitya pontosan védekezett, és ellentámadásba ment. És még egyszer.

Nem, ásitózásra, úgy látszik, nincs idő.'

De mindegy, Mitya akkor sem veszélyes már. Tartogatja az erejét, iiivár, ritkán támad. Van idő lélegzetet venni, egy pillantást vetni a nézőkre. Genka és Natasa egy széken ülnek, és egyfolytában Szerjzósát figyelik. Mitya édesanyja pedig egyre csak zsebkendőjét gyűrögeti a tenyerében. Jobban izgul, mint Mitya. Hát persze! Az ő édesanyja talán nem izgulna? Valószínűleg ő is mozdulatlanul ülne, és csak azt ismételné magában: „Rajta, Szerenykij! Csak még egy kicsit!”

„Látod, én tartom magam. Most már könnyű, a nehezén túl vagyok. Csak a győzelem van hátra. Nem nehéz elhódítani a kimerült Mitykától. . . Talán én tehetek róla, hogy ennyire elerőtlenedett? Hát igen, tudom, hogy nem nagy dicsőség a kimerült ellenfélen aratott győzelem. De mi van ebben tisztességtelen? Hiszen ő elfáradt a küzdelemben, a sportban pedig mindig az erő-sebb győz. . . Hű, a kutyafeját! Már három-kettő! Még tartja magát, kipréseli magájól az utolsó csepp erőt is. Nincs is vele tisztában, hogy már így is, úgy is veszített. Nem, nem vagyok hibás. Mindenki csak a saját erején^ és a saját képességének ura. Hiszen ez sport! ,

Hogy nemcsak sport ?

Igen, emlékszem, mit mondott D'Artagnan. Nem a »Három testőr« fiatal és vakmerő D'Artagnanja, hanem

36

a Vicomte de Bragelonne <ímű hosSzú és szomorú regény harcokban m^öszült, öreg hóse. Azt mondta, hogy az ember vitézsége és tisztessége nem attól függ, mennyire tud bánni a törrel. Hanem magától az embertől. . ; De vajon én a lelkiismeretem ellenére cselekszem? Mitya Kolcovnak talán, aki két hónappal később jött az Espadába, mint én, nem elég a harmadik hely? Hiszen ugyanúgy dicsőséget, tiszteletet és oklevelet jelent. . . Igaz, persze, az oklevelet az ember nem viszi be az osztályba, nem dicsekszik vele. Az már egészen más, hogy a kis aranyló érmét kitűzi az iskolaköpenyre. »Az Espada bajnoka.«önmagáért beszél. Mindenkinek szól, aki. ha valaha is erre a halk szavú, vékony dongájú srácre nézett, nem hitt neki, és bosszankodott miatta, vagy éppen kinevette.

De az vajon becsületes dolog lesz-e, ha Mityka valójában nem is nyeri meg az utolsó csörtét?

De miért ne nyerne meg? Hiszen mindvégig, az utolsó csöpp erejéig harcol! És egy pontnyi különbség talán nem múlhat egyszerűen véletlenül?"

(Kitörés, még egy! Mi az ördögöt csinál ez?! A vesztébe rohan! Hiszen Szerjzósának csak egy kicsit kell pontosabban támadnia, és akkor kész!)

„De ez a Mityka Kolcov még mindig tartja magát! Még mindig hisz önmagában! Itt még megadnia sem kell magát. Elég, ha egy pillanatra elfárad. Hiszen nekem, Szerjozsa Kahovszkijnak is jogom van ahhoz, hogy elfáradjak. . . ”

Az édesanyja vállánál fogva magához ölelte Mityát. A fiú, arcát nekitámasztva, vagy fél percig mozdulatlanul állt. Csak sovány lapockája járt föl-alá az átizzadt trikó alatt a lihegéstől. Danyilka bandája indián táncot járt a győztes körül.

37

Örömükben a hátát csapkodták, időnként édesanyja kezét találták el. . . Később, miután egyenruhába öltöztek, a győztesek felsorakoztak, és Oleg átnyújtotta nekik az okleveleket.; Mityára pedig föltűzte az aranyérmét. Azután megint minden összekeveredett.

A nézők és a résztvevők elindultak hazafelé, hiszen még előttük állt a fél vasárnap. Az őszi hideg, a napsütés, a felhőtlen kék ég az utcára vonzott mindenkit: Szerjozsa megrázta a vállát, hogy elűzze a fáradtságot,' és elmosolyodott.

- Nem vagy elkéservedve? kérdezte résztvevőén Natasa.

- Hiszen a harmadik hely is nagyszerű dolog! - vélte Genka.

- Minden rendben - nyugtatta őket Szerjo^a. - Tudjátok, mit? Gyertek föl hozzánk! Megmutatom, milyen bástyát készítettem a váramra. Azután majd kitalálunk valamit.

Oleg elment mellettük, és odaszólt neki:

- Szergej, maradj itt, ha tudsz. Rendet kell csinálni,' és el kell rakni a töröket. Natasa és Genka megígérte, hogy megvárják. Mitya és édesanyja körül még mindig ott tolongtak a barátok.

- Oleg Petrovics! Szerjozsa! - hívta őket Mitya anyukája. - Tudják, mit?

Jöjjenek ma fel hozzánk! Danyilka meg a többi gyerek is eljön. Egy kis ünnepséget rendezünk. Csinálunk teát, és sütök valami süteményt.

Eljönnek?

- Tulajdonképpen nekem dolgozatot kellene írnom - gondolkodott fennhangon Oleg. Mityára pillantott, aki mindenre boldog várakozással nézett, és mély lélegzetet vett. - De hát azok a sütemények . . .

- Mivel tetszik megtölteni? - érdeklődött Danyilka;

37

mire Szerjozsa könnyedén egy barackot nyomott a fejére.

-Baracklevárral... Hát tej Szerjozsa, te eljössz? -Mitya édesanyja elmosolyodott. - Hiszen te vagy Mitya első oktatója.

- Gyere el! '<- Csak a szájáról látszott, hogy Mitya megszólalt.

„Ha nem fogadom el a meghívást, azt hiszik majd, hogy megharagudtam a vereség miatt" - töprengett Szerjozsa. - De nem ez a lényeg. A lényeg az, hogy ő maga is szívesen elmenne. De akkor mi lesz Natasával és Szöcskével?

- Ne tessék haragudni, nem mehetek. A barátaim várnak rám.

- Hátiakkor gyere a barátaiddal együtt - hívta kedvesen Mitya édesanyja. Szerjozsa odament Natasához és Genkához.

- Eljöttek?

Nataska, tudj' isten, miért, lesütötte a szemét, és halkán válaszolta:

- Én szívesen elmennék. De hogy. . .

- Ahogy akarjátok - szólt közbe gyorsan Szöcske. Mitya édesanyjának egyszoriban sietős lett.

- Gyertek hatra. . . Mityenyka, szaladj haza, készíts mindent össze legalább 2 teához, én addig bemegyek a boltba.

- Hadd jöjjön velünk moziba! - kérte DanyiDta. -Van már jegyünk négy órára. Hatig végzünk,

Mitya azonban némán megrázta a fejét. Nem akart moziba menni. Űgy látszik, estig egyben akarta megőrizni az Örömet,

Majdnem mindenki elment.

Szöcske és Natasa járkáltak/ a teremben, szemügyre vették a címeres zászlókat. Oleg és Szerjzsa a sisakokat rámosták a szekrénybe.

- Miért? - kérdezte halkán Oleg.

- Mi miért? - értetlenkedett Szerjzsa.

- Nincs értelme, hogy tagadd. Miért vesztettél? Tényleg butaság lett volna letagadni. Szerjzsa vállat vont.

- Magsajnálta?

Szerjzsa meglepetten nézett föl.

- Dehogysis! Csak éppen... neki nagyobb szüksége van rá.

Oleg hallgatott.

- Hát... lehet - szólalt meg végül. - Nem is erről akarok beszélni. Tudsz róla, hogy Ogonykov otthagy benneteket? A zászlós csapatnak lesz a parancsnoka.

- Miért?

- Másik turnusba tették át az osztályukat... Ezek szerint neked kell csapatkapitánynak lenned.

- Miért éppen nekem? - lepődött meg őszintén Szerjzsa.

- Ez a srácok véleménye. Már megkérdeztem tőlük.

- Jobb vagyok, mint ők?

- Dehogysis, mindannyian egyformák vagytok - válaszolta Oleg komolyan.

- Valerik Voronyin idősebb nálam.

- Tudom. De ő elsősorban művész, így is épp elég dolga akad. Különben ő is téged jelölt... .

- Érdekes...

Szerjzsa soha nem pályázott arra, hogy kapitány legyen. Kapitánynak lenni persze nem rossz dolog. A kapitány arany háromszöget visel a ruhaujján a himzés alatt, joga van kinyitni az üvegszekrényt, ahol a zászlót tartják, részt vehet a tanács ülésein, ahol a legfonto-

S38

sabb kérdésekről döntenek. De az egész csapatért is felelősséggel tartozik. És hogyan kell felelni valakiért? És parancsolni? Moszinnak, Andrjuska Garcnak, a Voronyin testvéreknek miért kell benne parancsnokot tisztelniük?

- Hiszen ez nem kitüntetés! Szükség van rád - mondta Oleg.

- Ha egyszer szükség van rám... . Csak...

- Azt akarod kérdezni, hogy vajon sikerül-e.

- Nem... . Csak ne beszélj senkinek erről... . Szóval... . erről az utolsó csörtéről!

Oleg fölegyenesedett.

- Senkinek? Nem, valakinek azért mégis megmondom... . Gyerekek, gyertek csak ide!

Genka és Natasa odamentek hozzá..

- Néhány dolgot már tudok rólatok - szólt hozzájuk Oleg. - Szergej nem nagyon beszédes srác, de rólatok mesélt. A barátai vagytok. És legalább nektek tudnotok kell, hogy a l^utolsó csörtét szándékosan vesztette el.

„Most majd elkezdnek faggatni, hogy miért tettem'^ - gondolta bosszúsán Szerjzsa. Natasa azonban hallgatott, és csak elpirult egy kicsit. Szöcske pedig csöndesen annyit mondott:

- Jól tette.

- Jól tette? - gondolkozott el Oleg. - Lehet, srácok, nem tudom,... Szergej ezt jobban érti. De azért bizonyára mégiscsak sajnálok, nem, Szerjzsa? A legelső versenyed. Reménykedhettél, hogy te leszel a bajnok. Hiszen nem mindig sikerül minden ilyen jól... .

- **Nem baj - válaszolta elgondolkodva. Most nagyon jól érezte magát. És nem szégyellt beszélni arról, ami újra eszébe jutott: Nekem egyszer olyan szerencsém volt, hogy, azt hiszem, egész életemre elég. Senkinek se meséltem róla, csak apának és Nataskának.**

8»

- A lovasokra gondolsz? - kérdezte suttogva Natasa.

- Igen . . . Amikor még egészen kicsi voltam, kitaláltam egy táltos lovasokról szóló mesét. Hogy az ember segítségére sietnek, ha hívja őket. Azután idén nyáron az állomásom elkapott négy gazembert. Eljöttem a táborból, mert nem akartam ott maradni, ezek négyen meg ráncigáltak volna vissza. Erőszakkal. Elkezdtek gúnyolódni rajtam: „Na, miért nem hívod a lovasaidat?“. És akkor egyszer csak megjelentek! Értitek? Igazi lovasok!

Elhallgatott, mert újra fülében csengett a hang, és mintha csak ott lenne, újra átélte azt az ámulatot és boldogságot, amelyet az egyre erősödő lódobogás, a rőt sőrénnyek lobogása és a tiszt zengő hangja váltott ki belőle.

- És miféle lovasok voltak? - érdeklődött Szöcske türelmetlenül.

Ekkor azonban hirtelen kitárult az ajtó, és megpillantották Mityát.

Eltépett d^ekiben állt, arca és szája véres, szemében pedig a harag könnyei.

- Ki volt az? - kérdezte visszafojtott dühvel Oleg.

•39

6.

39

- **Nem tudom. Sohasem találkoztam még velük. . . Négyen voltak! Tenyere szélével megtörülte duzzadt ajkát. Kezén véres csík maradt. Mitya csodálkozva nézett rá, és halkán, de indulatosan folytatta:**

- **Az egyiket Kopasznak hívják. Megjegyeztem.**

- **A Kopasz?! - kapta fel a fejét Szöcske. - Körülbelül akkora, mint én, kötött sapkát hord, ugye? És egy monokli van a szeme alatt?**

Mitya bólintott.

- **Ismerem azt a disznót! - kiáltotta Genka. - A mi házunkban lakik. A két foltot tőlem kapta egy galambért. Elfogták a kukán, egy konzervdobozt kötöttek a lábára, és úgy engedték el ismét.**

- **Várj csak! Erről majd később - szólt közbe Oleg. - Natasa, légy szíves. . . Az öltfeőben, az ajtó mellett van egy vöröskeresztes doboz. Vatta, ragasztószalag, jód, hipermangán. Szergej, vidd csak ki a mosdóba ezt a dunsztosüveget, töltsd teli meleg vízzel. . .**

Amikor Szerjozsa visszaért á meleg, vízzel, Oleg és Szöcske leráncigálták Mityáról a dzsekit. Mitya óvatosan húzta ki belőle a karját, és a homlokát ráncolta.

- **Mi van a kezekkel? - kérdezte Oleg. Mitya összeszorította a fogát, de mosolygott.**

- **Fájnak az ujjaim. Azért is behúztam egyet ennek a Kopasznak! Az öklömmel. A fogaira. . . Akkor, amikor már mindannyian szétszaladtak, és én is elindultam.**

Az meg csak jön utánam, egyre a hátamat bökdösi, és azt sziszegi: „Szaladj csak, szaladj! Ügyis rosszabb leszl!“ Azután pedig előrefutott, és tenyérrel az arcomba vágott. . . - Mitya végigborzongott az undortól. - Nem álltam meg, hogy rá ne vágjcsik!

- Gyere csak idei - hívta Oleg. Felült az asztaka, a két térde közé állította Mityát, és belemártott egy kis vattát a meleg vízbe. - Fordítsd ide az arcod! liigy, ni! És mi történt azután?

- Azután mindannyian odasereglettek körém . . . Akkor verték szét a számat is. De addigra felnöttek jöttek oda, rájuk kiabáltak, erre elszaladtak, ki merre látott. . . Ennyi az egész. Idejöttem. Ha ilyen állapotban megyek haza, akkor anyu . . .

Elhallgatott, mert Oleg az ajkát kezdte lemosni.

- Gena! - hívta Oleg. - Szóval te ismered azt a Kopaszt?

- De még mennyire! Ő is engem! De ma még jobban megismerkedik vCLOTI, ez már fix!

- Velem is - csatlakozott Szerjozsa, és hideg gyűlöletet érzett a mellében. - Jaj de kár, hogy a mieink közül senki sem volt a közelben!

Mitya tagadásul artikulálatlan hangot^dott. -^i van? Akartál mondani valamit?

- Nem - suttogta, és lesütötte a szemét.

Oleg ledobta a földre a nedves, rózsaszínű vattát, ősz-szeráncolta a homlokát.

- Várjunk csak . . . Azt mondtad . . . Nem azt mond-tad,^ hogy mindannyian szétszaladtak, te pedig elindultál? Hogyhogy, nem egyedül voltál? Mitya!

Mitya lehorgasztotta a fejét, fájós ajkába harapott, és frissen mosott arcán végigszaladt a harag könnye.

- Ki volt még ott? - kérdezte Oleg szigorúan. Mitya görbén nézett.

- Aztán majd azt mondják, hogy áruló vagyok . . .

40

- Te áruló?

- Inkább azok, akik otthagytak téged?! - dühösködött Szerjozsa.

- Ők bizonyára nem hagytak ott. Azt gondolhatták, hogy én is elszaladtam, csak éppen a másik irányba.

- Most már mondj el mindent sorban! - kérte Oleg. Mitya nagyot nyelt, mintha a torkára akadt volna valami.

- Egyedül indultam e l . . . De azután utolértem Moszint, Golovanovot meg, hogy is hívják . . . Szencovot. Mentünk és beszélgettünk. A bolt mellett van egy isis zsákutca, üres ládákat tartanak benne. A ládák mögül kerültek elő.

- Azok négyen?

- Igen . . . Eleinte azt hittem, hogy azért, mert ismerősök. A legmagasabb eikkora lehet, mint Golovanov, odajött, és azt kérdezi: „Van pénzetek?”

Mitya könnyes szemmel nézett végig a többiekre, és folytatta:

- Űgy kérd^te, hogy még akkor sem kezdtem. el gyanakodni. Azt hittem, hogy

tóztHiyára kiScsón akar kérni a srácoktól... Mire Golovanov azt mondja:

„Nincs.” Akkor a másik kettő Moszinhoz fordult: „Hát neked?” Moszin is azt

félelte, h<^y nincs. Még azt is hozzátette: „Honnét lenne? Nem én nyomom

öket!” Szencov is azt mondta, hogy nincs neki. Tőlem pedig valahogy nem

kérdezték. Éppen ezért gondoltam mindvégig, hogy ismerik egymást, velem

meg nem is beszélnek, mert id^en vagyok. Egyszer csak ez a magas alak azt

mondja Szencovnak: „Mutasd a zsebedet!” Moszinnak és Golovanovnak pedig

azt: „Hazu4tok, tudom. Mutassátok meg a zsebeteket!”

Mitya összeráncolta a homlokát, és vállat vont. ^ Látom, hogy ð mieink

szépen kigombolkoznak. A Kopasz meg elkap engem a kabátomnál fogva: „Mi

87

az, talán süket vagy? Gombolkozz ki!" Kiszakítottam magam a keze közül, és megkérdeztem: „Miféle jupon akarsz megmotoszni?" A Kopasz mindjárt olyan bamba képet vágott, mintha meglepődne. Persze, megjátssza ' magát. És azt mondja a vezérnek: „Te Kolja, ez kapálódzik!" De nem is azt mondta, hogy Kolja. Valami érthetetlen névhez szőlitotta: „Kótya" vagy valami hasonló. .

- „Kótyagos" - szőlt bele Genka. - Hosszú, krumpli orrú alak, szemébe lóg a haja, ugye?

- Igen. . . De ez a Kótyagos nem is nézett rám. Észrevette a srácokon az övet.

Nagyon megőrlt: „Ha nincs nálatok pénz, elveszűk helyette az öveteket. Na, mi van, vegyéték már le!"

- És levették? - Szerjozsa úgy elvörösödött, mintha ő adta volna oda az övet.

- Nem. Azok szedték le róluk.
- És hagyták? Nem is ellenkeztek? - kérdezte halkán Oleg.
Mitya megrázta a fejét, és újra elfordult.
- Nem. Csak Moszin mondott annyit: „Mit kapkods; nem a tiéd!” Erre tenyérrel egyszer az orrára csaptak, és . . . szóval ennyi az egész.
- Hát te? - szólalt meg újra Oleg.
- Azután Kótyagos rám nézett, és megkérdezte Kopasztól: „Melyik kapálódzik, éz? Neveljétek meg!” Erre a Kopasz meg még valamelyik rám csimpaszkodott, elkezdtek kigombolni a dzsekimet. Megpróbáltam kiszabadulni . . . Az övemet nem féltettem. Olyan szorosan ül az övbujtatókban, hogy azt ember fia ugyan ki nem húzza! Attól félttem, hogy letépik a jelvényemet. - Lenézett a bajnoki éi-emre, amely az egyenruha ingét díszítette.
- Hol az okleveled? - nézett rá Oleg.

41

- A kezembén tartottam. Mindjárt kiütötték belőle, és rátapostak. Csupa kosz a ládák környéke.
Oleg térdére tett kézzel ült. Egyenesen és nyugodtan. Csak az ujjai feszültek meg.
- Folytasd!
- Azután Kótyagos körülnézett, és azt mondta; „Na, mindegy, nincs rá időnk. Hadd hordják el magukat! Szaladjatok csak. De hátra ne nézzetek!” A többiek elszaladtak, én meg kitéptem magam, és elindultam . . . Akkor eredt a nyomomba a Kopasz.
Natasa idáig hallgatott, Mitya dzsekijét forgatta a kezében, de most megszólalt: - Oleg Petrovics, van itt valahol tű, cérna? Meg kell varrni.
Oleg mintha csak most ocsúdná r
- Tessék? Ja, igen, persze hogy van! Nézd meg az elsősegélydobozban!
Natasa fogta a tűt és a cérnát, a dzsekivel odament az ablakhoz, hogy közelebb legyen a vil^losságához, és egyszer csak megkérdezte:
- Hiszen csak négyen voltak! És ti is! Nem is nagyobbak nálatok! Hogyan lehetséges? Verekedés nélkül. . .
- Nem tudom. A mieink valahogy megdermedtek. Mint a nyulak a kígyó előtt. . . -
Mitya sirva fakadt.
Oleg gyorsan fölállt, és átölelte a vállát.
- Ne sirj, Mityka! Hiszen te nem viselkedtél gyáván! Megtettél mindent, amit lehetett.
- Szégyellem - suttogta Mitya. - Senkinek eszébe sem jutott, hogy verekedni is lehetne!
- De hiszen te verekedtél! - mosolyodott el Oleg. -Valld be, hogy életedben először, igaz?
- Nem. Azt hiszem, másodszor. Még az óvodában összeverekedtem az egyik gyerekkel egy háromkerekű

41

bicüdin. De akkor kibékültünk. De ezekkel. . . Hiszen ezek az ellenségeim!
„Ellenségek? -. töprengett Szerjzsa. - Igen, azok!* Ő maga még nem találkozott ilyen galerikkal. Abban az udvarban, ahol ő nőtt fel, különböző gyerekek akadtak. Szaska Krivicin és Miska Maszljuk néha gízett a fészter mögött. Előfordult, hogy átmásztak a szomszéd kertbe almát lopni. De egyiküknek se jutott volna eszébe, hogy rátámadjon valakire, megverje, elszedjen tőle valamit. . .
Szerjzsa persze látott másféléket is. Olyanokat, akik kis csapatokban csellenegnek az éttermek és mozik környékén, ruhaujjukba rejtett égő cigarettával. Nem éppen Beatles-frizurát viselnek, de valami olyasfélét. A sarkukig legyűrt szárú gumicsizmában járnak, mintha nem volna rendes cipőjük. Hol ravasz, hol szemtelen, de mindenképpen öntelt mosoly ül az arcukon. Szemük duzzadt a sok cigarettázástól.
Szerjzsaák osztályába is járt egy ilyen alak. Szanyka Kopilov. Mindig bukásra állt. Az órán folyton ásítózott, gorombáskodott a tanárokkal, és mindenre csak azt

felelte: „Mér, mit csináltam?” Unalmas volt beszélgetni vele, még a **Tom Sawyert** sem olvasta, valami gazember lehetett a példaképe. Tanítás után rohant a haverjaihoz. Az a hír járta, hogy ezek a haverok képesek akárkit meglesni és elagyabugyalni. Szerzozsa nem hitte el.

Édesapja gyűlölte a huligánokat. Azt szokta róluk mondani: „Gyáva emberek. Csak azokkal szemben nagylegények, akik megijednek tőlük. De mihelyt kapnak egyet a képükre, inukba száU a bátorságuk.” Szerzozsa pedig hitt az apjának.

Ő maga azonban még sohasem került szemtől szembe velük. És, az igazat megvallva, sohasem gondolt úgy rájuk, mint ellenségekre.

De idejött Mityka, és csupa vér az arca. Azé a Mity-káé, aki senkinek se ártott, verekedni is csak egyszer próbált, még az óvodában, és azt se lehet tudni, hogy ő kezdte-e. Hogy merték bántani a disznók!

De mindegy, a huligánok huligánok, hanem a mieink . . .

Hogy tehettekilyent? Nem is olyan régen még tör volt a kezükben, vívtak egymással, úgy látszott, hogy még ha ezernyi ellenség támadna is rájuk, senkitől se félnének. Zsenyka Golovanov . . . Olyan hatalmas gyerek, bizonyára ereje is van. Hová tette az erejét és a merészségét? Ljonyka Moszin. Hogy bizonygatta egyszer: „Nem szeretem, ha valaki megharagszik rám . . .” Mi az, csak nem attól félt, hogy megsérti ezeket az alakokat?! Az az igazság, hogy gyáva kukac! És Szencov . . . Újjonc, még csak jelölt, de hiszen az ő kezében is tör volt! És a csapatgyűlésen ott áll a zászló előtt!

Az ördög vigye el, elfelejtették volna a következő szavakat: „Fogadom, hogy ha fegyvert veszek a kezembe, sem gyávasággal, sem aljassággal, sem árulással nem szennyezem be törömet. . .” Talán hiába tesznek fogadalmat azok, akik belépnek az Espadába?

Szemmel láthatólag Glegnak is ilyesmin járhatott az esze.

- Döntöbe jutott versenyzők. . . - mondta maró gúnnyal. - A klub szín-java. . . Nagy szavakat mondanak, büszkeségről és tisztességről énekelnek, aztán az első útjukba kerülő huligán kin jdffanthat ja őket.., pfuj. . . !

Tudjátok, mit? Hatkor tanácskozást tartunk.

Mityához fordult.

- Ne haragudj, de el kell halasztanunk az ünneptéledet. Gyere el hatra! Ti is, srácok! Rendben?

- Mi nem is vagyunk klubtagok - figyelmeztette Genka.

42

- Nem számít. Gyertek el tanúnak? Különbén is le ismered a Kopaszt.

- Kótyagost is - tette hozzá indulatosan Szöcske, összevitatkoztak az utcán. Mitya bizonygatta, hogy

nem kell hazakisérni, most már semmi se történik vele. Szerzozsa azonban ragaszkodott hozzá, hogy hazakisérjék - sohasem lehet tudni. Genka egy darabig hallgatta őket, azután azt kérdezte Mityától:

- De ha egyszer kedvünk van hozzá! Sajnálod talán tőlünk?

Mire Mitya azonnal beleegyezett.

Azután Szerzozsa és Genka Natasát kísérte haza. Szintén azért, mert sohasem lehet tudni.

Miközben Szerzozsáékhoz mentek, Szöcske azt mondta:

- Én meg eleinte azt hittem, hogy a hügod

- Nataska? Hát hogy lehetne? Engem Kahovszkij-nak hívnak, őt pedig

Lesznyikovának. Különbén is . . . úgy csinálsz, mintha a Holdról pottyantál volna közénk, öt éve párhuzamos osztályba jársz vele, és mintha ma láttad volna először.

- Na és? Lehet, hogy a mai napig a lányokát észre se vettem. Különbén is néha előfordul, hogy két testvérnek különböző vezetékneve van.

- Nataska tényleg olyan, mintha a testvérem volna ~" magyarázta Szerjzosa. - Együtt nőttünk föl, ugyanabban a lakásban. Csak éppen nem ugyanabba az óvodába jártunk, és valahogy úgy adódott, hogy különböző osztályba irattak bennünket. De otthon minden időnket együtt töltöttük. Még a játékaink is közösek voltak!

Genka felsóhajtott.

- Akkor nem csoda, hogy semmit se veszel észre.

- Mit nem veszek észre?

- Hogy mennyire szép! - válaszolta merészen Szöcske.

43

- Na és ha szép! - legyintett Szerjzosa. - Persze hogy szép . . . Az embernek üvöltölni lenne kedve, te pedig ilyen hülyeségekről beszélsz. Olyan jól indult ez a nap, de azután minden a feje tetejére állt!

- Még most is jó - ellenkezett Genka. - Nem fordulhat rosszra minden egyszerűen azért, mert akadt három gyáva kukac.

- Három! Egyszerre! Mintha ez a leghétköznapibb dolog lenne!

- Mityka viszont annál klasszabb srác!

Ebben pedig Szöcskének igaza volt. Szerjzosa egy kicsit meg is nyugodott tőle.

Pontban hatra összegyűlt a tanács. Hozzászórtak a pontosságához, és büszkék voltak rá.

Moszín, Golovanov és Szencov a tisztí társalgó sarkában üldögélt.

Hallgatagon, szemükben aggodalom. Nem vették le a kiskabátjukat.

- Miért nem jöttetek egyenruhában? - kérdezte az első csapat kapitánya, Vlagyik Szamojlov. - Tanácskozáson vagytok, nem a piacon.

A tanácsülés miatt kárba veszett Szamojlov mozijegye, és ezért harapós kedvében volt.

- Ne bántsd őket! - kérte Oleg. - Nincsen egyenruhájuk. Legalábbis nem hiánytalan. . . Mindenki itt van?

Ez nem közönséges kérdés volt. A tanácskozás kezdetét jelentette.

- A dobosok kapitánya jelen! - rikkantotta pajkosan Danyilka, a legfiatalabb.

- Az első csapat kapitánya jelen - dörögte Vlagyik Szamojlov.

- A második csapat kapitánya jelen! A harmadik csapat kapitánya jelen!

43

- A negyedik is - jelentkezett vidáman Aljoska Szmimyakov.

- A zászlós csapat kapitánya jelen - közölte Vologya Ogonykov. ^ Illetve én itt vagyok. Az ötödik kapitánya pedig - mutatott Szerjzósára - ő lesz. A csapat már elhatározta.

- De miért vannak itt idegenek? - kérdezte féltékenyen Danyilka, Szöcskére és Natasára nézve.

- Nem idegenek, hanem az én barátaim - magyarázta Szerjzosa. - Dolguk van, azért jöttek, nem hozzád, Danyilához, vendégségbe.

- Hát aztán! Mindegyikünknek vannak barátai! - kö-tözködött Danyilka. - És még te magad sem vagy a tanács tagja! Még nem szavaztuk meg.

- Danyila! - fenyegette meg Oleg. - Egy darabig tőrök, tőrök, de azután kipenderítelek!

- Mikor? - érdeklődött vidáman Danyilka.

- Attól tartok, hamarosan!

- Nem hiszem. . .

A nyikorgó kerek asztal körül ültek.

Oleg megkérdezte, hogy van-e valakinek kifogása a tanács új tagja, Szergej Kahovszkij ellen. Senkinek se volt. Szerjzosa lopva nyelvet öltött Danyilkára.

Mintha napközben semmi baj se történt volna. Csend volt és nyugalom. Még a Danyilka mellett ülő Mitya is mosolygott.

De ekkor Oleg emelkedett szólásra. Tenyerével az asztalra támaszkodott, mire az megnyikordult, ő pedig sóhajtott egyet.

- Rendkívüli tanácsot tartunk - kezdett hozzá. - Jól tudom, vasárnap van, mindenki pihenni szeretne. Sza-mojlovniik például kárba veszett a mozijegye. De mit lehet tenni? Olyasmi történt, hogy sem várni vele, sem hallgatni róla nem lehet. . . Kolcov jobban el tudná mesélni, mint én, de nehezére esne, mert szétverték a szá-

44

ját. Négyen mentek az utcán: Kolcov, Cíolovanov, Moszin és Szencov. Eléjük lépett négy huligán. Nem idősebbek náluk. De rosszindulatúak, ez biztos. Pénzt akartak tőlük, megmotozták őket. Azután megparancsolták nekik, hogy adják oda az övüket. Hárman - Golovanov, Moszin és Szencov - oda is adták. Hármukhoz fordult, akik a sarokban ültek.

- Így történt? Azok lassan felálltak.

- Így volt? - ismételte Oleg, Hallgattak.

Szerjozsa rájuk se tudott nézni. Inkább az asztal körül ülőket figyelte.

Danyilka izgatott suttogással tudakolta Mityától:

- Miért nem mondtál el semmit? De igazán? Jól van ez így?

Oleg H>ég egyszer megkérdezte, nagyon visszafojtott hangon:

- Így volt vagy sem? Golovanov rekedten szólalt meg:

44

- Így . . .

- Azért nem egészen így - szólt közbe udvariasan Szeneov. - Nem mi adtuk oda az öveket. Ők maguk szedték el tőlünk.

Szerjozsa erőt vett magán, és ránézett a jól fésült, nyugodt Szencovra.

- Ők szedték el - ismételte Oleg. - Ti pedig leeresztett kézzel túrtétek. Így volt?

- Mi más tehattünk volna? - kérdezte Szeneov. -> Azt hiszitek, olyan kellemes, ha megverik az embert? Egy öv miatt, ami egy rubel ötvenbe kerül a katonai ruházati boltban? Ha kiszámítja az ember, nem éri meg!

- Egy rubel ötven? - kiáltott föl Aljoska Szmimyakov. - Hát a lelkiismereted mennyibe kerül?

- Nem a lelkiismeretemet adtam oda, csak az övemet - magyarázta Szeneov.

- Zárjuk ki őket! - szólalt meg nyugodtan Gena Kornyjejev, a második csapat kapitánya.

Barátja, az apró termetű, göndör hajú Valerka Davi-dov is igazat adott neki, és nyugodtan azt mondta:

- Zárjuk ki őket! Beszélni se érdemes róla! Még ha közönséges övek lettek volna, akkor is ki kellene zárni őket a gyávaságukért. De ez az öv az egyenruhához tartozik. Tehát szégyent hoztak az egyenruhánkra is!

Oleg Gólovanovhoz fordult.

- Te is úgy gondolod, hogy egy rubel ötven és kész? Hiszen te magad vésztél töröket ezekre az övcsatokra!
- Majd az újakra is vések, olyan nagy munka talán? - vágott vissza Zsenyka.
- Csak azért, hogy ne kapj egyet a képedbe? - kérdezte gúnyosan Szmimyakov. -
Én is amellettt vagyok, hogy ki kell zárni őket. De nekem van még ^gy kérdésem.
Miért hiszik azt, hogy mindenképpen kaptak volna egyet a képükre? Hiszen négyen jutottak négyükre.

45

Zsenyka Golovanov felhorkant.

- **Négyen. . . Mit lehet Kolcovtól várni? Erre már beleavatkozott Natasa is.**

- **Hogyhogy mit lehet?! Hiszen ő volt az egyetlen, aki verekedett!**

Zsenyka újra horkant egyet.

- **Még hogy verekedett. . . Nem is tud verekedni!**

- **Miért, te tudsz? - kérdezte halkán Mitya.**

- **Ha kell, akkor tudok . . .**

Erre már Danyilka hangja csattant föl dühöngve:

- **Azt hiszed talán, te marha, hogy ma nem kellett?**

- **Halkabban, Vosztrecov! - szólt rá Oleg. Moszinhoz fordult.**

- **Hát te mit mondasz, Leonyid? Az morcosan válaszolta:**

- **Mit mondanék? Semmit.**

- **Tóled pedig igazán nem vártam semmiféle gyávaságot - ismerte be keserűen Oleg.**

- **Nem is félek ezektől a . . .**

Az asztal felől nevetés hallatszott. Moszin dühösen pillantott rájuk.

- **Mi van? Könnyen nevettek. Csak próbálj valamit tenni ellenük, összeszedik a galerit, aztán meglesnek, és tízen támadnek rád. . .**

- **Mit szednek össze? - értetlenkedett Oleg.**

- **A galerit. . . A bandájukat. Genka szólt közbe váratlanul:**

- **Én ezt a Kopaszt úgy, de úgy elagyabugyáltam! Mégse gyülekezik össze senki, mégse nyúl hozzám senki egy ujjal se.**

Moszin neveté^ét:^^ eljűzta,a szája sarkát.

- **Naná, hogy téged netn bántanak! Mindenki tudja, hogy a bátyád bokszol és cselgáncsozik.**

- **Nem takaródzom a bátyámmal! - tiltakozott Genka.**

- **Na, ha a bátyáddal nem, akkor ott az ő vadász**

45

kutyája. - Ljonyka állával Szerjozsa felé bökött. - Azt a kutyát is mindenki ismeri. Vele kezdj ki!

Natasa odasűgta Szerjozsának:

- Milyen híres lett Borzas!

Szerjozsa nem is válaszolt.

Egyszer csak.Moszin helyébe képzelte magát. Vagy Golovanovéba. Szencovéba. . .

Hogy, ő áll a tanács előtt, és neki kell számot adnia a gyávaságáról. Alig tud hova lenni a szégyentől, rekedten és kínlódvá válaszol.

Pedig mintha Szeneov nem is szégyellné magát. Bizonyára azt gondolja, hogy mindent úgy csinált, ahogy ■keU.

De Szergej nem gondolhatta így!

De vajon ő, Szerjozsa, kerülhetett volna-e a helyükbe? Ha egyszer csak ott találja magát? Hiszen még soha életében nem állt ilyen ellenségekkel szemben, mint Kótyagos és társai. Igaz, ott az állomáson őt is négyen vették körül, de azért az egészen más volt. Űgysem merték volna megverni, csak az a bolond Kolja hadonászott a csalánnal. Kótyagos persze félelmesebb alak.

De akkor Szerjozsa mást képzelt maga elé: leeresztett kézzel áll a huligánok fenyegető tekintetével szemben, azok meg szedik le róla az övét. Csak azért, hogy meg ne verjék!

Nem, ilyesmi nem fordulhatott volna elő! Még akkor sem, ha történetesen egyedül áll az egész bandával szemben! Ezek pedig négyen voltak négy ellen.

Nincs miről beszélni. Hiszen még a legkisebb, Mityka is ellenállt!

Igaz, **de a** legnagyobbnak, Golovanovnak, inába szállt **a** bátorsága! Szóval nem **a** nagyságon, még csak nem is **az** erón múlik **az** ilyesmi? Akkor pedig ő, Szerjozsa is viselkedhetett volna gyáván, pedig nagyobb, mint Kolcov?

96

Ezek a gondolatok annyira megzavarták, hogy Olegnek szinte minden szilvát eleresztette, a füle mellett, csak az utolsókat hallotta meg:

- . . . négy hónap persze nem négy év, de ennyi idő alatt is meg lehetett tanulni egyet s más. Például: hogy mi a fegyvertárs, nő a becsület, a zászló iránt érzett büszkeség, a bátorság. . . Az Ördög vigye el, de hát ezt külön meg kell tanulni? Minden normális ember tisztában van ezzel! Mondjátok csak, igazán még, mindig nem értitek, hogy disznó módon ^dselkedtetek?

Rövid csönd támadt, azután Golovanov szólalt meg komor arccal: -

- De értjük. . .

- Értjük, - ismételte Moszin, oldalt fordított fejjel.

- Hát te, Szencov?

Szencov a szemöldökét mozgatta, vonakodva nyögte ki:

- Lehetséges ____

- Lehetséges? - kérdezett vissza Oleg. - Értem. Van egy javaslatom **a** tanácsnak. Nem keU még kizárni őket Várjunk szerdáig, **a** csapatsjKmléig. Hadd szerezzék vissza maguknak **az** öveket! Ahogy akarják! Figyeltek? Ahogy akarjátok! MenjeteK el ezekhez **a** kótyagosok-hoz, vagy lessetek még őket s^z utcán, követeljétek tőlük, vagy verekedjet^ meg velük, a ti dolgotok. Ha nem akartok verekedni, menjeteK el az iskola igazgatójához, kapja el a frakkjukat az iskola! Nem a ti sulitokba járnak? Akkor menjeteK el **az** övékbe! Vagy **a** rendőrségre . . . Nekem persze semmiből sem állna, hogy elmenjek ezekhez **aa**, alakokhoz, fülön csipjem őket, visszaszerezzem az-^ivdctet • Semmiből sem állim elérnem, hogy holnap ők rftiuguk hozzák el **az** öveket **a** klubba, és kérjenek rinézést De **aeamaz** én dolgom, még csak nem is **a** tanácsé. Ti adtátok oda, nektek is kell visszaszereznetek. Három napotok van rá. Ha szerdán

öv lesz rajtatok a csapatgyűlésen, lezártnak tekintjük az ügyet. De nem tanácsolom, hogy öv nélkül idedugjátok a képeteket. Világos? Egyetért velem a tanács? Eny-nyi az egész. Elmehettek.

A csapatszemlén övet viseltek.

Már csak három perc volt hátra a jeladásig. Szöcske is eljött Szerjozsával. **Ö** maga kérte, hogy eljöhessen. Szerjozsa Olegnek szölt:

- Ugye, itt lehet a csapatszemlén?

- Aha egyezett bele Oleg szórakozottan. Mással volt elfoglalva.

A dobosok vállbojtjaikat villogtatva már fől sorakoztak az ablak előtt. Dobverőik törként meredeztek fehér övükben. Danyilka komoly, szigorú képet vágott.

Mindjárt megszólal a kürt hajlékony hangja, a dobosok pedig ütni kezdik a „löpés, in-dulj” jelét: „tam, tam, tam-ta-tam!” Ennek a jelnek a hangjai mellett sorakoznak fel az Espada tagjai a kis tornaterem rajzokkal díszített falai mentén. Azután az ügyeletes dobos ellépdel az ajtóig, visszatér, és felvezeti a jobbszárnyra a zászlós csapatot: a zászlóvivőt és két segédjét.

A zászlós csapat kapitánya, Vologya Ogonykov ellenőrizte, nem gyürődtek-e össze az aranszélú, vörös sza-lagq^, elég fényesek-e a segédek pengéi. Oleg odament Ogonykovhoz, és halkán mondott neki valamit. Azután odahívta a csapatszemle ügyeletes parancsnokát, Aljosa Szmirnyakovot.

Egy fél perc múlva Szemimyakov kiadta a parancsot: . - Csapatokként sorakozó! Zászlók nélkül! Zászlóvivők, kürtös és dobosok: közös alakzatba 1 Rögtön elcsitult a láрма, de azután halk és csodálkozó mormogás hallatszott f ilyesmi még nem fordult elő.

47

A csapatok felsorakoztak a terem három fala mentén. Csak Szöcske Genka helyezkedett el az egyik ablakmélyedésben.

Oleg kiállt a terem közepére. Újra csend támadt.

- Első csapat kész - jelentett Vlagyik Szamojlov.

- Második csapat kész!

- Harmadik... Oleg legyintett.

- Hagyjátok csak... Golovanov, Moszin, Szencov, lépjétek ki a sorból!

Egy lépést tettek előre, és azonnal lehajtották a fejüket. A lámpák fényénél sárga tűzként lángolt övükön az új csat.

- Honnét szereztétek az öveket? - kérdezte Oleg. Hallgattak.

Szerjozsa észrevette, hogy Oleg arca elsötétül, széles járomcsontjai kiélesednek, és megvetően húzza össze a szemét. Űgy rémlett, Oleg mindjárt valami könyörtelen dolgot kiált. Ehelyett zsebre vágta a két öklét, és megmozgatta a vállát, mintha egyszeriben szűk lenne neki a szürke ing.

Azután fáradtan és lassan ismételte meg:

- Mégiscsak, mondjátok, honnét szedtétek ezeket az öveket?

Moszin halkán válaszolt:

- A katonai ruházati boltból.

- Egy rubel ötvenért - mondta Oleg. - Értem. Be akartatok csapni?

- Nem akartunk... - mormogta Golovanov. Siencov fölemelte a fejét, és a sor fölé nézett, úgy

mondta:

- Nem ákártúnS beésapni. Eg^siefüen-csak megvettük- Nem mind^y, hogy milyen övünk van?

A sorban morgás támadt.

- Az övek történetét mindenki ismeri, ügye? - kérdezte Oleg.

47

Még hangosabban kezdtek morogni. Mindannyian ismerték.

- Hát akkor üljünk le - javasolta hirtelen Oleg. -Most nem érünk rá a csapatsemlére. Mindenki üljön le, ahova tud!

A rend fölbomlott. Leültek a fal mellett a hosszú padra, az ablakpárkányra.

Akad, aki egyenest a földre.

Golovanov, Moszin és Szeneov nem ült le. Csak odamentek a falhoz. Oleg az ablakköznek támaszkodott. Végigmérte a gyerekeket. Újra csönd lett.

- Szóval nektek egészen mindegy, hogy milyen övek? így van, Szeneov? - kérdezte. - Tétélezzük fel. És ha Kótyagos bandája ezeket az öveket is elszedi töletek? Megint újakat vesztek majd?

Golovanov dühösen válaszolt:

- Nem szedik el, nem kell nekik több. Maguk mondták.

- Micsoda nagylelkűség! - hallatszott egy gúnyos, csengő hang. Genka kiáltott az ablakpárkányon. - Megköszöntétek nekik?

A teremben mindenütt nevetni kezdtek. Oleg megkérdezte:

- Megpróbáltátok visszaszerezni az öveket? Hallgatás volt a válasz.

Halkan, de most már röviden és feszült hangon ismételte Oleg:

- Tettetek legalább valamit azért, hogy visszaszerezzétek az öveket?

Újra csak hallgattak, a padlót nézték.

- Oleg, hadd menjenek el - szólalt meg a dermedt csendben Andrjuska Garc. -

Ügyis csak kínlódnak.

Andrjuska, aki mindig mindenkinek szívesen segített, úgy látszik, elhatározta, hogy ezeket sem hagyja cserben. Utoljára.

47

- lijenJetek. . . egyezett bele Oleg halkan. - A tanács döntését ismeritek. Egyetlen dolgot tehetünk értetek: nem itt vesszük le a rangjelzéseket A tiszti társalgóban van olló. Vágjátok le őket, és hagyjátok az asztalon! Azután. . . elmehtek.

A három fiú mozdulatlanul állt ott, és egészen csönd lett.

- Indulás - szólt rájuk Oleg.

Moszin elbőgte magát. Szencov hátat fordított, és elnézett a többiek feje fölött, úgy ment az ajtóhoz. Golovanov és Moszin elindultak utána. A dobosok megmozdultak az ajtó előtt a földön, utat engedtek nekik.

- Kész.... - szólt meg Oleg. — Tudjátok, mit, srácok? Ne tartsunk ma csapatszemlét! Émelyeg a gyomrom.

A gyerekek hazamentek, csak Szerjozsa és Szöcske maradt. Szerjozsa mindig szívesen maradt benn a kihált klubban, befejezte a teendőit, ^beszélgetett Oleggal az elmúlt napról.

Ma azonban minden másképp történt. A szobákat kellemetlen csönd ülte meg, kellemetlen, mint a történte emléke.

Szerjozsa odaszólt Gleznak:

- Mégiscsak kár, hogy nem tartottuk meg a csapatszemlét.

- Igen, igazad van - bólintott Oleg. - De tudod. . . képtelen lennék rá. Olyan lett vcdna, mintha temetésen táncolnának.

- Ezek hárman meg szó nélkül elmeitek - mcmdta szomorúan Genka.

Oleg vállat vont

- Mit mondhattak volna? Kérjenek talán m^, hogy ne zárjuk ki őket? Akkor meg kellett vcdna küzdeniük

48

az övekért. Erre pedig nem képesek, félnek. Értitek, még most is félnek!

- Szerintem Szeneov nem is fél - vetette ellen Szöcske. - Egyszerűen csak úgy gondolja, hogy nem éri meg a verekedést. Tönkreverhetik az arcocskáját.

- Akkor is csak azért, mert fél - magyarázta Oleg. - Nyomorúságos dolog az ilyen félelem. Pipogya fráterre változtatja az embert. És az a legszörnyűbb, hogy

nemcsak ők hárman félnek. Végignézttem most a srácokon. Akadt, aki együttérzéssel nézett rájuk . . . Vagy ha nem is együttérzéssel, megértően, vagy mi az ördög. Mert tudják saját magukról, hogy ők is gyáván viselkedtek volna.

- Nem, Oleg, tévedsz! - tiltakozott szinte kétségbeesetten Szerjozsa. - Nincs több hozzájuk hasonló!

- De van, Szerjozsenyika - bizonygatta szomorúan Oleg.

Leült a diványra, és hátradőlt.

- Nehéz dolog, fiúk. . . Azt szeretném, ha minden gyerek ilyen lenne. - Oleg ökölbe szoritotta a kezét. -Mint egy ököl. Egy kollektíva. Hogy mindenki kiálljon mindenkiért. Artyekben egy hónap alatt olyan csapatokat alkottunk, hogy az ember dalolni szeretne, ha rágondol. De itt. . . Ez klub, nem pedig csapat.

Különböző iskolák, váltott műszak. Különböző csoportok. Minden egyes csoport magának él. . .

Szerjozsa odaült mellé.

- Oleg - kérlelte óvatosan -, alkossunk mi is csapatot! Olyan nagy dolog az, hogy különböző iskolákba és váltott műszakban járunk?

Öleg elgondolkozva nézett Szerjozsára. Azután Szöcskére, aki az ablakpárkányon üldögélt, és szórakozottan forgatott egy tört a kezében. Forgatta, de nem a tört, hanem Olegot nézte.

Oleg szeme vidáman csillogni kezdett.

48

- Igenis, Kahovszkij kapitány - tisztelgett. - Igyekezni fogunk. Nem lehet mindig csak Artyekre emlékezni.

- Akkor miért hagyta ott Artyekot? - kérdezte Szerjozsa, de rögtön meg is bánta. Hátha valami olyasmi történt ott, amire Oleg nem szívesen emlékszik vissza.

Oleg azonban szívesen válaszolt:

- Nehéz . . . Nem a munkáról beszélek. Nehéz az örökös búcsúzkodás. Elmúlik egy vagy két hónap, és nincs többé csapatod, minden kölyök hazautazott. És a legrosszabb, hogy tudod, ez már örökre szól. Néhány napig úgy jársz-kelsz, mint a holdkórosok. Úgy érzed, hogy ilyen gyerekeid már sohasem lesznek. A váltásban valahogy mindenki idegen. És mintha ezerszer gyöngébbek lennének, mint amazok. . . Azután minden kezdődik előlről. . . De ezt nemigen értheti, ald maga nem próbálta. •

- Dehogynem, én értem. - Szerjzsa arca komoly volt. - Már beszélt nekem erről egy úttörővezető, az *Azimut* nevű hajó kapitánya.

- Még ez a három is - folytatta Oleg. - Elmentek, és belesajdul az ember szíve. Emlékszel, hogyan ugráltatok le Moszinnal a tutajokról?

- Emlékszem - nézett rá Szerjzsa. - Csak azt nem értem. . . Miért viselkedtek így?! Még csak meg se próbáltak ellenállni. Ha, mondjuk, négyen támadtak voína egyre, akkor még megérteném. Bár még akkor sem . . .

- Még akkor sem - állt fel Oleg hirtelen. - Hiszen végűi is vívók. Ott a ládák mellett mindig akad lécs vagy rúd. Egy vívó léccel a kezében iegy egész bandával el tud bánni. Talárilibá, főgy még nem mutattam meg nektek....

- Mit? , ■ • - ■ i ' • • ■ ^ ^

- Hát ezt, , ,

Levett a polcra egy maréknyi gyertyát, amelyeket

149

néha klubestéken szoktak meggyújtani, hogy a pislákoló fény mellett titokzatos történeteket meséljenek.

- Gyújtatok meg hét gyertyát - kérte Oleg. - És állítsátok fel a szoba hét különböző pontján, ahol akarjátok! Csak ne tegyétek szorosan a fal meUé!

Egy perc múlva gyertyák égtek az ablakpárkányon, a polcon, az asztalon, a székeken és a diványon.

Oleg elvette Szöcskétől a tört, Szerjzsanak pedig egy stopperórát nyomott a kezébe.

- Menjetez az ajtóhoz! Figyelj csak, Szergej! Megnyomod a gombot, és vezényelsz: „Indíte!” Azután én kiáltok: „Kész!”, te pedig leálUtod a stoppert.

- Világos - vágott értelmes képet Szerjzsa, pedig nem mindent értett.

- Kezdhetem?

- Rajta. Indíts!

Hirtelen süvítő forgószél söpört végig a szobán. Szerjzsa meghallotta a vezényszót - „Kész!” - , és gépiesen megnyomta a stopperóra gombját.

Négy gyertya kioltva állt a helyén. Lenyesett kanócuk az asztalon és a padlón hevert. Egy ott égett a tőr hegyén. Két gyertya félbevágva feküdt a földön.

Egy pedig szórén-szálán eltűnt. Oleg elégedetlenül fújtatva mászott be a divány alá, onnét kotorta elő.

- Mennyi? - érdeklődött Szerjzsanál.

- Egy egész nyolc tized.

- Elmegy - értékelte Oleg. - Nem pontos, és nem is nagyon gyors, de azért megteszi. . .

- Nem mondom, „nem elég gyors!” - csodálkozott őszintén Szerjzsa. - Mint a szélvész! Megtanítasz rá?

Oleg elmosolyodott.

- Ha jól viselkedsz. Odament hozzá Szöcske.

- Oleg Petrovics! Akkor is beiratkozhatok ide, ha nem hagyom ott a jégkocit? Tudnék járni.

49

- Meggondoltad magad? - Oleg megörült neki. - Akkor rendben.

Azután megkérdezte Szerjzsatól:

- Hát^atasa? Szerjzsa elcsodálkozott.

- Natasa? Nem is gondolt rá. De különben is mit csinálna itt, egy szem lány az egész klubban?

- Legfeljebb ő lenne az első. Jönnének utána mások is!

- Nem tudom - vont vállat Szerjzosa. - De ha kisgyerekek is lennének nálunk, , Nagyon szeret a kicsikkel foglalkozni. Hároméves kora óta tanárnódsít játszik.

Szöcske sóhajtva jegyezte meg:

- Kár, hogy már nem vagyok kisgyerekek! Egész este először nevettek jóízűen.

50

7.

50

Közeledett november 7-e és vele együtt az őszi szünet. Mindenki az ünnepélyes csapatszemlére készülődött. Péntekre megint olyan tarka lett az iskola, mint nyáron volt. A kisdobosok ünnepi egyennihában jöttek, világosbarna, zöld, kék, de még narancssárga is akadt közte. Az idősebbek szürke tömegében tarka virágok. A legtöbb kisdobos azonban sötétkék ruhát viselt. Az első emeleti folyosót mintha minden szünetben a tenger hullámai árasztották volna el. Csöngetés után

sötétkékfehér tömeg hagyta el az osztályokat, és zajosan nyomult a VI/A ajtajához. Véget ért a negyedik óra. Tatjana Mihajlovna, a földrajztanár, hamarabb engedte ki a gyerekeket, a csengő csak akkor szólalt meg, amikor Szerjzosa már a folyosón járt. Először a III/B ajtaja tárult ki. Egy barnára sült, de világosszöke hajú kisfiú robotott ki az osztályból, és végigszárguldott a folyosón. Felgyorsított, és végigcsüszött a parketten, fékezett, lehajolt, és kezdte fölhúzni ünnepi fehér zokniját.

Ebben a pillanatban hátulról rárohant egy csomó osztálytársa. A kisfiú elesett, és rögtön nőni kezdett a „kicsi a rakás”. Csak egy vidáman orxübaló kék gomolyag látszott, amelyből mindenfelől rugdalózó, sovány lábak lógtak ki.

A folyosó végén az igazgató tűnt fel. A magas, körzőre hasonlító férfi lassan, hatalmas lépetekkel járt. A csintalankodó fiúk elhalkultak, és tisztelettel utat engedtek neki. Csak a vidám rakás üvöltött önfeledten, nem is sejtve a veszélyt.

Az igazgató odament hozzájuk, a halom fölé magasodott. Szerjzosa kíváncsian várta, hogy ebből mi sül ki. Az igazgató levette a szemüvegét, és megvakarta vele az orra hegyét. Azután rövidlátón nézett Szerjzosa. Szemüveg nélkül zavaros volt a tekintete.

- Nagy kéréssem van hozzád - mondta komolyan. - Vigyázz rá, hogy ezek a gárdisták lila foltok és ficamok nélkül ússzák meg a játékot!

Alig észrevehetően elnevette magát, visszarakta az orrára a szemüvegét, és továbbment.

- Jó - szólt utána Szerjzosa.

Egyikük lábáról lehúzott egy puha tornászcipőt, és óvatosan valakinek a hátára vágott vele.

- Hé, ti kalózok! Fejezzétek be!

A papucs kócos gazdája fenékkal fölfelé kikászálódott a kupacból, és szemtelenül Szerjzosa bámult.

- Ki vagy te? A napos?

- Rosszabb! Az igazgató megbízottja - válaszolt neki Szerjzosa. ,

Ahogy meghallották az igazgató nevét, a harmadikosok gyorsan elengedték egymást, és feltápaszkodtak a földről. Utoljára kelt föl a barnára sült kisfiú. Gondosan helyrerántotta a sötétkék mellénykét, eligazította a fehér ing^jját, és vidáman megjegyezte:

- Micsoda hisztis társaság! Majd szétkentetek a parkettán! És feleimelte a fejét.

- **Gyimka!-kiáltott.föl meglepetten Szerjzosa. -Nahát, . . té vagy az? - szólalt meg lassan á kislejű'**

'és zöld szemre felragyogott.

- **Hová tűntél? - kérdezte Szerjzosa. - Már azt hittem, hogy átmentél egy másik iskolába.**

- **Dehogy. . . Két hónapig szabadságon voltunk apu**

10»

val anyunál. Anapában laktunk, ott jártam iskolába. H>á, te, ott még most is nyár van!

- **IVlegkaptad a táborban a leveleket? - kérdezte Szerjzosa.**

- **Aha! És te az enyémet?**

- **Nem. Miért, Gyimka, irtál ? Gyimka komolyan bölintott.**

- **Hát persze! Mindenről irtam. Téged aztán a csapatszemlén jól lepocskondiáztak.**

Nem is egyszer! Azért, hogy elmentél a táborból. Én meg megbeszéltem a srácokkal, és kiabálni kezdünk a csapatszemlén: „Nem igaz! Nem igaz!” -

Elmosolyodott és vidáman megrázta összekócolódott haját. - De azért semmi baj se lett velünk!

- **Köszönöm, Gyimka - mondta elgondolkozón Szerjzosa. - Kár, hogy nem kaptam meg a leveledet.**

- **Nem baj - vigasztalta Gyimka. - Tessék.**

Benyúlt a zsebébe, előszedett valamit, és Szerjzosa tenyerébe dugta, azután pedig ráhajította az ujjait. Végignézett körülötte tolongó osztálytársain, és kijelentette:

- **Kész. Ez volt az utolsó! Azután megmagyarázta:**

- Tíz darabot hoztam Anapából. Már mindet elajándékoztam, ezek meg egyre csak rohannak utánam, kunyerálnak . . . Na, szaladok, mindjárt kezdődik a próbánk. Elváltattak. Szerjzosa mosolyogva nyitotta ki a tenyerét. Csillogó műanyagból sötétkék tarisznyarák feküdt benne. Piros csöpp a szemre helyén. Ruhára lehetett tűzni.

Milyen rendes srác!

Szerjzosa azonnal tudta, hogy mit kezd vele. Nem a dzsekijén fogja viselni, hanem a már majdnem teljesen kész vár kapuja fölé ragasztja. Hadd hívják a vár gazdáját a Kék Rák Lovagjának. Egész jó!

51

Milyen jó, hogy akadnak ilyen rendes srácok, mint Gyimka!

Miközben fölment a második emeletre, Szerjzosa elgondolkozott Gyimkáról és a táborról. Eszébe jutottak a táborfüvek és a kürtösről szóló dal. Meg a lovasok. És hirtelen eltöprengett azon, hogy miért nem említette Szöcskének egyszer sem ezt a dalt. Lehet, hogy ismeri? De ha nem ismeri, meg lehet rá tanítani. Énekelni ugyan ő nemigen tud, de a szövegre emlékszik, a dallamát pedig el tudja füttyülni.

A srácok mind megpróbálják rábeszélni Genkát, hogy lépjen fel a klubestén. A hatodikosok életében ez lesz az első klubest, mindannyian készülődnek rá. Genka egyelőre kéreti magát, de bizonyára beleegyezik majd. De jó lenne, ha elénekelné ezt a dalt!

Szerjzosa visszament az osztályba, és megtudta, hogy „feje tetejére állt” az egész nap. Különböző dolgok miatt ma nem lesz több óra. Hú de jó!

- **De hol van Szöcske?**

, Kiderült, hogy Genka átment a césekhez. Már beleegyezett, hogy fellép a klubestben, most pedig a szomszédos osztálynak segít előkészíteni valamelyik számot. Tapasztalatcsere céljából.

„A tökfilkó, épp most kellett beleszeretnie!” - gondolta Szerjzosa.

Natasa járt a VI, C-be.

Azt, hogy Natasa „a” világon mindenkinél jobban tetszik neki”, Szöcske már egy héttel ezelőtt azonnal és becsületesen bevallotta Szerjzósának. Elvörösödött, az ajkára harapott, de nem sötétte le a szemét.

- **Hát. . . jól van - vont vállat Izavartan Szerjzosa. r Mit lehet tenni? Mi közöm ehhez?**

- **Hát te . . . nem haragszol meg rám? Szerjzosa nagylelkűen elmosolyodott.**

- Már hogy haragudnék. . .

Nataska olyan volt, mintha a testvére lenne. Egy fiútestvér pedig nem haragszik meg arra, aki beleszeret a húgába.

Szerjossa a legnagyobb szerűbb hangulatban indult neki, hogy megkeresse a cések osztályát.

De nem mindenkinek volt jókedve.

Sztaszik Gracsov állt sírdogálva a II/A ajtajában.

Szerjossa tudta, hogy Sztaszik minden hülyeség miatt képes bögni, azért, nehogy valamiért megbüntessék, vagy azért, hogy valaki megsajnálja. De akkor mások előtt sírt, hangosan, feltűnően. Most viszont egyedül álldogált az üres folyosón. És Szerjossát se vette észre, aki a lépcsőházból fordult be a folyosóra. Sztaszik vállát és fejét az ajtófélfának vetve állt, némán rázkódott a sírástól, és hatalmas könnyeket hullatott. Nagyon boldogtalannak látszott. Nem is ünnepi egyenruhát viselt, hanem a mindennapi sziurke iskolai ruháját. Szerjossa odament hozzá.

- Mi van már megint veled? Sztaszka!

A kisfiú fölemelte nedves arcát. Azután szó nélkül megfogta Szerjossa ruhaujját, bevezette az osztályba, és rámutatott a falra. Az ablakkal szemben két kiállítási tárló üvege csillogott. Két kis lapos szekrényé, amelyekben sporttermeket, szemléltető eszközöket, gyűjteményeket és könyvújdontságokat szoktak kiállítani. Ezeket a tárlókat Szerjossa már korábban is látta Sztaszi-kék osztályában. Olyan dobozok, kosarak és műanyag figurák helye volt ez a két tárló, amelyeket politechnikaórán készítettek a gyerekek.

De most ezeket kivették a tárlókból, és az üveg mögött nyitott értesítőkönyvek áUtak. A bal oldali vitrinhez egy rajzlapot erősítettek, amelyen piros tussal a következő szavak álltak:

52

BÜSZKÉK VAGYUNK RAJUK Az üveg mögött az értesítők teli voltak ötösökkel. Sztaszik azonban a jobb oldali tárlóra mutatott. Ott ugyanolyan rajzlapra fekete betűs szavakat írtak:

HÁTRÁLTATJÁK A MUNKÁNKAT Mindössze csak négy értesítőkönyv állt benne, nem úgy, mint a bal oldaliban.

- Aha - mormolta Szerjossa felhős képpel, Melyik a tiéd?

Sztaszik a bal fölsőre bökött.

A könyv lapjain három egyes díszelgett és egy elégtelen az elmúlt heti magaviseletre. De a legszembeötlőbb egy széthúzott betűkkel, piros tintával írt átlós bejegyzés volt: „Gondatksága miatt majdnem meghiúsult az osztály fellépése!” A felkiáltójel akkora volt, mint egy szál gyufa. Sztaszik beült a padba, lehajtotta a fejét, és most már teli torokból elbögte magát.

- Hagyd már abba! - bosszankodott Szerjossa. - Köpj az egészsre! Legfőljebb itt lesz, olyan nagy baj?

Bármilyen hihetetlenül hangzik is, Sztaszik hüppögött egy kicsit, azután abbahagyta a sírást. Fölemelte a fejét, és felnöttes zordsággal közölte:

- Könnyű azt mondani, hogy legfőljebb itt lesz! Ha tudnád, hogy mit kapok érte apámtól!

- Te?! - kiáltott fel Szerjossa. És kis híján hozzátette : „Egy ilyen kis veréb?”

- Igen. El se tudod képzelni! - bizonygatta Sztaszik, és majdnem újra elbögte magát.

Muszáj volt beszélgetni vele, nehogy megint ordítani kezdjen.

- Miért nadrágoloa el? Hiszen nem is tud róla!

- Majd megtudja! Délután szülői értekezlet lesz. Nekik csinálták ezt a kiálUtást.

- Talán nem jön el

- Még hogy **ő** nem jön el! Mindig itt van!
- És megver? - iitetlenkedett Szerjozsza. Sztaszik hangosan szipákol.
- Na, menjünk - hívta Szerjozsza.
- Hova? - rémült meg a kisfiú.
- Hogyhogy hová? Nem akarsz hazamenni? Mégsem töltheted itt az éjszakát! Sztaszik nagyot sóhajtott.
- Nem megyék. Várni fogok.
- Kire?
- Amíg meg nem jön Nelli Ivanovna.
- Hol van?
- Mindenki elutazott, és ő is velük ment. A gyárba. Ott lép fel az osztályunk.
- Hát te miért nem mentél velük ?
- Hiszen meghüsitottam . . . - Megint gyanúsán szipogni kezdett. - Majdnem meghüsitottam a fellépést. Egy verset kellett megtanulnom, én pedig . . .
- Nem tanultad meg?
- Dehogynem! - tiltakozott Sztaszik kétségbeesetten. - Csak nem vagyok ünneplő ruhában.
- Ezért irtak be az intőkönyvedbe is?
- Aha! - bölintott, és megint sírva fakadt. Hangosan, egyenletesen és reménytelenül.
- Ne bógj! - kérte Szerjozsza. - így nem értek meg semmit az egészből. Minek kell neked Nelli Ivanovna? Meg akarod kérni, hogy vegye be az intőkönyvedet?
- Ūhüm. . .
- ' - Kérted már tőle?
- Aha . . .
- És mit mondott?

Sztaszik abbahagyta a bögést, levegőt vett és közölte:

- Hogy nem akarja. Azt mondta, hogy kérjem meg az osztályt, mert hogy az a kollektíva, én pedig a kollektíva munkáját hátráltatom. . . De hogy kérjem meg

53
 őket? Senki se figyel rám, mindenki csak ordít. Bicskov pedig azt mondja: „Mi az, te talán különb vagy, mint a többiek? Azoknak csak maradjon ott az értesítőkönyvük, de a tiédet vegyük be? Jó volna, mi?” Pedig a többiekét már réges-rég elhatározták, hogy kiteszik, az enyémet pedig csak ma, az egyenruha miatt!

„Ki ünnepel, ki meg sir” - gondolta Szerjozsza, és átölelte Sztaszik vállát.

- Gyere, keressük meg Nataskát! Majd csak kitalálunk valamit. Natasát és Szöcskét az úttörőszobában találták meg. Éppen a klubest plakátját festették.

- Tudhattam volna! Megint valami szerencsétlenség? — sóhajtott föl Natasa, ahogy meglátta Sztaszikot. -Mi történt?

Szerjozsza elmesélte. Azután suttogva megkérdezte Natasától:

- Igaz, hogy veri az apja?

Nataska észrevétlenül bölintott. Azután azt mondta:

- Gena, kérlek, menj, és mosd meg az arcát! Egészen ki van bögve a képe! Sztaszik megadóan ment Szöcske után a vécébe. Natasa tenyerébe temette az arcát, mintha a foga fájna, és szomorúan nézett Szerjozsára.

- El se tudod képzelni. Minden kis hülyeség, miatt szíjjal veri el. Akkora gazember az apja! Sztaszka már hazamenni is fél. És az apja jelenlétében olyan csöndes, mint egy kiséger. Az meg egyre csak azt hajtogatja: „Hát én hogy nőttem föl? Tizenöt éves koromban elmentem dolgozni. Nem tértem lé a jó útról, ember lett belőlem. Belőled is embert faragok!”

- Milyen ember? Bolond vagy részeges? - kérdezte Szerjozsza. Alig látott a dühtől és az undortól.

- Nem, nem részeges . . . Hiszen nem indulatból veri Sztaszikát, hanem épp ellenkezőleg . . . Mintha terv sze

rint vemé. - Natasa összeráncolta a homlokát. - Nem is tudok beszélni róla, olyan a szeme, mint egy hálnak. Jaj., Sztaszka pedig mindig azt visítja: „Apukám! Apukám!” Papa egyszer már nem tudta megállni. . . - Hal-irányan elmosolyodott. - Nem tudta megállni, kihívta ezt a Gracsovot az előszobába, és úgy elkapta a grabancát! Fölkapta, és úgy a levegőben lógva a falhoz kente. És azt mondta neki: „Csak próbáljon meg még egyszer hozzányúlni ehhez a kisgyerekhez!”

- Úgy kell neki! - lelkesedett Szerjzsa.

- Azt hiszed, sokat ért az egész? - kérdezte Natasa. - Gracsov megtiltotta Sztaszkanak, hogy kiabáljon. Most szegény csak **nyög** és jajgat, amikor verik. Papa esténként dolgozik, tőlem és mamától pedig Gracsov nem fél. Nemrégiben úgy kidekorálta Sztaszkat, hogy csupa vörös csik volt a válla és a lába. Láttam, amikor reggel kiszaladt mosakodni. Persze az egyenruháját is azért nem vette föl, nehogy észrevegyék a lábán a szij nyomát.

- Valamit tenni kellene ez ellen a Gracsov ellen - mondta halkán Szerjzsa, haragtól elszorult gyomorral. - Ha valaki egy kismacsckát vagy egy galambot kínoz, még bíróság elé is állíthatják. Az újságok is írnak róla. Ez meg. . .

, Natasa válaszolt valamit, de már nem hallotta. Életében először fm-csa érzés kerítette hatalmába. Düh és sajnálkozás maró keveréke. De nem az a fajta düh, amikor az ember fejvesztve törni, zúzni, az ellenségre támadni akar. Éppen ellenkezőleg: agya egészen kitisztult, és körülötte minden csöndes és üres lett. Felnőtt ember soha életében nem ütötte meg Szerjzsját. És sohasem tudta, hogy mUyen érzés, amikor az ember fél, ha hazafelé tart. Akármi történt is vele, há egyest vagy intót^ kapott, ha elszakította a nadrágját, ha a csizmáját sodorta el a folyó, hazamenni sohasem

félt. Otthon semmi olyasni nem történhetett vele, amitől félnie kellett volna. . .

És akkor azokba a szobákba, ahol apával, Marinkával és Gálja nénivel lakott, ahol valaha édesanya járt-kelt és dalolt, beköltözött ez a színtelen szemű, szipákoló kopasz emberke. Látszatra halk és udvarias. Beköltözött, és azok a szobák, amelyekben addig jó barátságban éltek együtt az emberek, egyszerűen megteltek félelemmel és fájdalommal. Miért? Ki hívta? Honnét kerülnek elő ilyen ciracsovhoz hasonló emberek?

Visszajött Genka és Sztaszik.

Genka aggódó pillantást vetett Szerjzsjára.

- Mi van veled ? Olyan elkeseredettnek látszol.

- Gondolkozom - válaszolta mérgesen Szerjzsa. -Azon, hogy kár volt betiltani a párbajokat^ Olyan bosz-szantó, hogy él egy mariia a világon, és az ember semmit se tud te^i ellene.

- Előfordult, hogy párbajban a marhák győztek -ellenkezett Szöcske.

- Nem hiszem.

- Hát D'Anthes?

Natasa szakította félbe a vitájukat. Azt mondta, hogy Sztasziknak már haza kell mennie. Ha elkésik, legalább annyira kikap, mint majd az intókönyvért. Az utcán már erősen alkonyodott.

- Nem lenne jó, ha mi magunk várnánk meg Nelli Ivanovnáat, és beszélénk vele? - töprengett Szöcske.

- Honnét veszitek, hogy visszajön? - kérdezte Natasa. - Bizonyára a gyárnál szélnek ereszti a gyerekeket, és hazamegy a szülői értekezlet kezdetéig. Még hat óra sincs, az értekezlet pedig csak nyolcorkor kezdődik • Különbem sem hallgat senkire. Ismeritek?

Szerjzsa maga elé képzelte Nelli Ivanovnáat: fiatal, ingerült hangú nő, olyan a frizurája, mint egy sárga turbán. Amikor megy a folyosón, a turbán billeg a

fején, a cipósarka meg úgy kopog, mint harkály a hajnali erdőben. Sztaszik megint gyanúsan elhallgatott és hunyorogni kezdett.

- Kísérjétek haza - kérte Szerjzosa. - Már tudom, hogy mit fogok csinálni.
- Nem megyek! - makacsolta meg magát Sztaszik. Szerjzósát a sajnálkozás és a harag kinozta, de azért

olyan lágyan mondta, ahogy csak tudta:

- Menj csak! Elintézem, és minden rendben lesz. Sztaszik határozatlanul hunyorgott.

- Menjél! Megigérem - jelentette ki Szerjzosa keményen.

- Mit találtál ki? - kérdezte tőle suttogva Genka. Szerjzosa ugyanolyan suttogva válaszolt:

- Egyelőre semmit. A lényeg az, hogy menjen haza, különben megint bögni kezd. Segíts Nataskának haza-vinhi, különben képes, és koncertot rendez neki útközben. Aztán gyertek vissza, majd csak kitalálunk együtt valamit!

Szerjzosa jól gondolta, hogy Genkát nem kell rábeszélnie, menjen Natasával együtt, ezt mindig szívesen megteszi. És jó, hogy elment. Semmi szükség rá, hogy belemásszék ebbe az ügybe. Szöcskének holnap föl kell lépnie, nem használnának neki a kellemetlenségek.

Tisztában volt vele, hogy nagy botrány elé néz, mégsem habozott. Már elkezdett visszaszámolni: tíz, kilenc, nyolc, hét —

Visszament Sztaszikék osztályába. Megmozgatta a vitrinek ajtaját. Persze be voltak zárva. Lement a földszintre, és keresni kezdte Lida nénit, a ruhatárosnőt.

Lida néninek iszonyatosan gazdag kulcsgyűjteménye volt, amiről az egész suli tudott. Ha bármelyik osztály, szertár, szekrény vagy láda kulcsa elveszett vagy elrom

55

lott, mindenki azonnal hozzá rohant. Néha még (dyan felnöttek is megkeresték, akik a lakáskulcsukat vesztették el.

- Lida néni, a másodikbán nem lehet kinyitni az egyik szekrényt - magyarázta nelci Szerjzosa. - Biztosan bezárta valaki, de nincs hozzá kulcs.

Lida néni úgy tett, mintha mérges lenne, de azért előszedte a csörgő kulcscsomót.

- Melyik szekrény?

- Tessék csak ideadni a kulcsokat, majd én. Rí[^]tőa hozom vissza! Ne tessék fáradni. . .

Szerjzosa gyorsan ráakadt a szükséges kulcsra. Kinyitotta mind a két tárlót. A jobb oldaliból kivette az egyesekkel teli intokönyveket. Aztán egyenletesen elosztotta a maradék értesítőkönyveket a két vitrinben. Egy kicsit hézagos volt ugyan, de mit számít az ilyesmi! Levette a rajzlapokat. A jobb oldalit félretette, a balt pedig gondosan félbehajtotta és kettétépte. Az egyik oldalon az maradt: *Büszkék vagyunk*, a másikon pedig: *rájuk*. A két fél rajzlapot azután visszarágasztotta a tárlók fölé.

Azoknak az értesítőkönjrvét, akik hátráltatják a mun-kánlcat, és a feketével teleírt rajzlapot betette az iskolatáskájába. Hova a csudába rakhatta volna őket?

Bezárta az ajtót, és visszavitte a kulcsodat.

Az iskolában niár nem volt mit tennie. Elsétált Na-tasáék házához, hogy találkozzék a barátaival.

A sarkon futott össze velük. Genka és Natasa sietett vissza, az iskolába.

- Hova mész? - lepődött meg Szöcske. - Hát az intőkönyvek?

- Minden rendben - csapott Szerjzosa a tömött iskolatáskára.

Natasa levegő után kapkodott.

- Csak nem adta oda?

55

- Nem is találkoztam vele. Nem kértem tőle engedélyt.

Natasa leengedte a kezét, és tágra nyitotta a szemét:

- Elment az eszed! - közölte szomorúan. - El tudod képzelni, hogy micsoda balhé lesz?

- Hát. . . úgy nagyjából igen - vont vállat Szerjzosa.
- Azt mondjuk, hogy együtt csináltuk - avatkoztott bele határozottan Szöcske.
- Miért? Semmi szükség rá! - tiltakozott Szerjzosa.
- De igen! Ketten könnyebb vállalni a felelősséget.
- Miért vállalni a felelősséget? - gurult be Szerjzosa. - Azért, hogy egy ilyen kis kölyköt kirángattunk a bajból? Miért, az talán rendjén van, hogy olyan kiállításokat rendeznek, amelyekért elagyabugyalják a gyerekeket?~
- Azt hiszed, hogy most nem fogják bántani? - nézett rá Natasa. - Ha Nellike meglátja, hogy eltűnt az intőkönyv, még dühösebb lesz. Olyanokat mond majd Sztaszka apjának, hogy még jobban kikap!
- Először is nem intőkönyv, hanem intőkönyvek . . . : Másodszor pedig semmit se fog mondani - vélekedett Szerjzosa. - Egyelőre még nem tudom, hogy miért nem, de azt hiszem, hogy hallgatni fog . . .
- De hogy mit kapsz holnap! Majd meglátod! - szörnyülködött Natasa.
- Na és? Hozzám legalább eigy ujjal sem ér senki! Nem úgy, mint Sztaszkához!

56

8.

12i

Másnap Szerjotóa korábban ment iskolába. A tanári szoba ajtajában megvárta Tatjana Mihajlovnát. A tanárnő rögtön nyugtalankodni kezdett:

Tatjana Mihajlovná! Szerjzosa? Mi történt?

- Kérni szeretnék valamit. . . Tessék átadni ezeket az intőkönyveket Nelli Ivanovnáknak, a II/A osztályfőnökének!

- Értem . . . Szóval te voltál?

- Én.

- Miért csináltad?

Szerjzosa mély lélegzetet vett, hogy elmondja a dolgokat. / Jelizaveta Makszimovna, az igazgatóhelyettes lépett be mellettük a tanáriba. Már bentről hallatszott harsogó hangja: '

- Tatjana Mihajlovná! Ráérne öt percre?

Tatjana Mihajlovná szemrehányóan pillantott az ajtóra.

- Várj meg! - kérte Szerjzósát. - Nem, inkább menj be az osztályba. Szünetben majd mindent elmesélsz, jó?

Szerjzosa bólintott.

De neip kellett a szünetig várni.

Alighogy megkezdődött ai^óra, és Szerjzosa felelésre jelentkezett, Lida néni'kukkantott be az ajtón.

- Melyikötöket hívják Kahovszkijnak? Aha, te vagy az . . . Menj azi^zgatóhoz!

- Menj csak - intett sajnálkozógn Szergej Andrejevics. - Pedig feleltetni akartalak. Különben hármasad lesz az első negyedévben.

Mintha Szerjzosa maga kéredzkedett volna az igazgatóhoz.

Szöcske már pattant, hogy Szerjzosa után eredjen.

- Hát te hova mész? - szólt rá Szergej Andrejevics.

- Nekem is kell. . .

- Ha szükség lesz rád, majd hívnak. Ül le!

Az igazgató idén került az iskolába. Szerjzosa nem is-mwte, soha nem is beszélgetett vele, hacsak nem számítjuk azt, ami Gyimkával történt. Az igazgató matematikát tanított a felsősöknek, akik „A a köbön”-nek hívták.

Ezen az A betűt értették a harmadik hatványon. Az igazgató bácsi keresztneve, apai neve és vezetékneve ugyanis egyaránt A betűvel kezdődött: Anatolij Afa-naszjevics Artyemjovnak hívták.

Vajon miféle ember lehet? Szerjzosa egyszer hallotta, hogy a tizedikesek azt mondták róla: „Állati jó fej! Amit elmagyaráz, rc^ön érthetővé válik.” Az rendben van, hogy ő mindenrel tud magyarázni. De vajon neki meg lehet-e valamit magyarázni?

Szerjzosa kopogott az igazgatói iroda ajtaján, hallotta: ^,„Tessék!”, és belépett.

Hát persze! Nelli Ivanovna sárga turbánja ott magasodott az igazgató asztala mellett.

Tatjana Mihajlovna is benn volt.

„Most aztán elkezdődik” - gondolta Szerjozsa, és valami nagy-nagy irtó érzett a szívében. Tényleg elkezdődött.

- Itt van! - szólalt meg Nelli Ivanovna. Ugyanolyan fahangja volt, mint a cipője kop[^]ásának, - Gyönyörködjék csak benne, Anatolij Afanaszjevics! Ez itt Kahovszkij!

Az igazgató néhány pillanatig némán szemügyre vette. Egy kihegyezettlen végű ceruzát forgatott a kezé-

57

ben, és az íróasztal üvegén kopogott vele. Hol az egyik, hol a másik végével. Végül bölintott.

- Kigyönyörködtem magam. Gyere be, Kahovszkij* ülj le! - És egy üres székre mutatott.

Szerjozsa határozottan odament hozzá, leült, és azt mondta:

- Köszönöm.

Nelli Ivanovna csodálkozva vonta fel a szemöldökét.

Tatjana Mihajlovna egy kicsit távolabb ült, a fal mellett. Nelli Ivanovna háta mögül úgy nézett Szerjozsára, mint apró gyerekekre szokás, ha eltört *egy* befőttesüveget.

- Magyarázd meg nekünk, miért végezted az intőkönyvekkel ezt a titokzatos mutatót? - kérte nyugodt hangon az igazgató[^] és letette a ceruzát.. - - r

- Gracsov miatt - válaiKolta Szerjozsa.

- Lám, lám! így is gondoltam! - emelkedett föl Nelli Ivanovna. - Már *nem* először csinál ilyen cirkuszt amiatt a huligán miatt!

57

- Milyen cirkuszt? - éi'deklődött az igazgató.

„Már harmadszor - gondolta Szerjozsa. - Először Zsiráf kisasszonnyal, másodszor akkor, amikor az osztálytársai püfölték a büfé előtt, mi **pedig** Natasával szétkergettük a többieket. De a másodikról Nelli Ivanovna **nem tudP'**

- Szeptemberben történt valami zavaros história! -folytatta dühös[^] Nelli Ivanovna.

- Magához küldtem ezt a bizonyos Gracsovot, **ő** pedig - hegyes körmével Szerjozsára **bökött** - a barátaival együtt erővel kirántotta a tizedikes kezéből, akire bízam . . .

Szerjozsát elfutotta a méreg, egészen elmúlt a félelme.

- Nem erővel! - tiltakozott. - Elmesélhetem, Anatolij Afanaszjevics?

- Hadd halljuk!

- Az a hetes erőszakkal cipelte Gracsovot, aki úgy üvöltött, hogy az egész iskola összeszaladt. A bögéstől még dadogni is kezdett. Utána elvittük az orvoshoz. . . Tatjana Mihajlovna, tetszik emlékezni, hogy akkor még el is késtem?

- Emlékszem - bölintott Tatjana Mihajlovna. - Így volt. Különben Kahovszkij sohasem szokott elkésni.

„Egy-null” - nyugtázta magában Szerjzsa. És elkezdett várni. A vitában az a legfontosabb, hogy ne siesse el az ember. Hadd mondjon el végig mindent a másik! Akkor aztán már lehet válaszolni, gyorsan és pontosan. Ahogy a törrel kell bánni. Van, amikor védekezni kell, és van, amikor ellentámadásba kell menni. Ha-zavarba jön az ember, és félbeszakítja a másikat, a:t mondják, hogy-gorombáskodik, már régen rossz! Akkor aztán ha megfeszül, sem bizonyít be semmit!

Az igazgató levette a szemüvegét, és ugyanúgy elkezdett kopogni vele az asztalon, mint a ceruzával.

- Mondja csak, Nelli Ivanovna - érdeklődött az igaz

58

gató miért küldte hozzám azt a bizonyos. . . Gracsovot a napossal? Nelli Ivanovna szeme kerekre nyílt, és boldogtalanná vált. Melléhez emelte ököibe szorított kezét.

- Azért, mert az én erőm is véges! Második éve küszködöm vele! Ez nem tanuló! Ez valamilyen csudabogár! Amit csak ki lehet találni, mindent véghezvisz! Elmesélni sincs erőm! És akkor itt vannak a barátai, akik mindenben falaznak neki!

- Hogy lehetne a barátom? - tiltakozott Szerjzsa. - Hiszen még egészen kicsi!

- Te csak hallgass! - fojtotta belé a szót Nelli Ivanovna. - Majd akkor beszélj, ha kérdeznak!

Nem lehetett ellentmondani. De ha hallgat, az annyit jelent, hogy vétkesnek érzi magát. Szerjzsa egy pillanatig gondolkozott, azután engedékenyen annyit mondott:

- Jó.

Az igazgató és Tatjana Mihajlovna összenézett.

- Térjünk csak vissza a lényeghez! - javasolta Ana-tolij Afanaszjevics. -

Kahovszkij, elismered, hogy Gracsov kedvéért raktad el az intőkényveket?

Miért? Megmentetted, hogy úgy mondjam, a szegen-nyalázattól?

- Nem. A veréstől - mondta Szerjzsa, és görcsbe szorult a gyomra. - Ügy elverte volna az apja ezért a kiállításért, mint... nem is tudom, hogyan. Mint egy vadállat. ,

- Nem igaz! - jött zavarba Nelli Ivanovna.

- De igaz! - állította csengő hangon Szerjzsa. - Ha nem tetszik elhinni, tessék megkérdezni Natasa Lesz-nyikovát! Gracsovék társbérloje^ Gracsovot állandóan veri az apja! Aztán meg mindenki csodálkcaik, hogy milyen hisztis. . .

- Szerjzsa, Szerjzsa! - szólt rá figyelmeztető hangon Tatjana Mihajlovna.

58

. Nelli Ivanovna kis?é zavartan magyarázkodott: ,

- Ezt én nem hiszem el, Anatolij Afanaszjevics. Gracsov apja olyan finom ember. Épp ellenkezőleg, be akartam választani a szülői munkaközösségbe. . .

Szerjzsa érezte, hogy elfogy a türelme, előrehajolt a székén, egyenest Nelli Ivanovna mérges szemébe nézett, úgy mondta tagoltan:

- Ez a finom ember nemrégiben úgy elverte Sztaszkat, hogy tetőtől talpig teli van lila foltokkal. És még azt tetszik írni, hogy meghüsitotta a fellépést!

- Tudta ezt, Nelli Ivanovna? - kérdezte az igazgató.

- Semmit se tudtam! Ismétlem, egyetlen szavát sem hiszem el ennek a . . . ennek a

. . .

- Szerjzsa Kahovszkijnak - segítette ki száraz hangon Tatjana Mihajlovna.

- Könnyű ellenőrizni - mondta Szerjzsa. - A vér-aláfutás nem festék, nem lehet lemosni egy nap alatt.

- És a többi értesítőt miért raktad el? - kérdezte az igazgató.
Újra fölvetve a szemüvegét. Kiismerhetetlen arcot vágott. Vagy rhinden mindegy volt neki, vagy haragudott, dő'titkolta. De ha haragudott, vajon kire?
Szerjzsa nem válaszolt a kérdésre. Maga sem tudta pontosan, miért üritette ki teljesen az „egyesek” tárlóját.

- Szóval: miért? - ismételte az igazgató.

- Valahogy nem lett volna jó - mondta bizonytalanul Szerjzsa. - Az egyikét elveszik, a többi meg ott marad. Hiszen nem is tudtam, hátha a többieket is elnadrágojják érte. . .

- Hát így állunk. . . - nézett rá az igazgató. - És miért hitted azt, hogy jogod van beleavatkozni egy tanárnó dolgaiba, megváltoztatni a döntését?

Szerjzsa elcsodálkozott.

59

**- Eszembe se jutott, hogy jogom van hozzá! Csak nem volt más megoldás! •
- Már hogyne lett volna! Talán nem szólhattál volna Nelli Ivanovnáknak? Nem magyarázhattad volna meg neki?**

- Nelli Ivanovna nem volt benn az iskolában. De különben sem. . .

- Hogyhogy „különben sem”? Szerjzsa elszántan mondta:

- Nem hallgatott volna végig.

- Úgy gondolom, nem hallgatott volna végig - helyesbítette szigorúan Tatjana Mihajlovna.

Szerjzsa elhallgatott.

- Jól van, tételezzük fel ^ hagyta rá Anatolij Afanaszjevics. - ^s a többi tanárról ugyanígy gondolkozol? Miért nem kértél tanácsot Tatjana Mihajlovnától? Hozzám is jöhettél volna. Úgy gondoltad, hogy mi sem hallgatnánk meg?

- Dehogyis - válaszolta zavartan Szerjo^a.

- Hát akkor? - kérdezte nyomatékosan Anatolij Afanaszjevics.

- Nem gondoltam rá.

Az igazgató hátradólt a széken, és tenyerével az asztalra ütött.

- Na látod! Nerii gondoltál rá! És most hogy néz ki az egész dolog? Az igazság bajnokának akartál látszani, ehelyett pedig csak fegyelemsértó lettél.

Rádásul súlyosan megsértetted a fegyelmet!

Ha azt várta, hogy ezektől a szavaktól Szerjzsa majd megbánja, amit tett, és elszégyelli magát, nagyot tévedett. Szerjzsa felemelte a fejét, és egyenest belenézett az igazgató szemüveges szemébe.

- Én semminek se akartam látszani! Erre egyáltalán nem gondoltam!

Óracsovra gondoltam és semmi másr a . . . Kérdezhetek valamit?

59

- Csak rajta! - buzditotta az igazgató, és Szerjzsanak úgy tetszett, hogy a szemüveg mögött vidám kis szikrák lobbannak fel.

Szerjzsa gondosan meg akarta választani a szavait, mégis egy kicsit összezavarodott:

- Ha az utcán tetszik járni. . . és ott egy ilyesféle kölyköt vernek, mint Gracsov . . . ilyen picikét. . . bele tetszik avatkozni, nem igaz? És nem azt tetszik mérlegelni, vajon mi lesz a látszat. Hiszen tegnap így alakult. Vagy, mondjuk, majdnem így . . . Az igazgató megint kézbe vette a ceruzát.

- Logikus - jegyezte meg félhangon. Azután megkérdezte Szerjzásától:

- De mire volt jó, amit tettél? Elraktad az intézkönyveket, rendben. De azt mégsem akadályozhattad meg, hogy Nelli Ivanovna beszámoljon a szülői értekezleten ezeknek a gyerekeknek a rossz magatartásáról! Nelli Ivanovna nyilván el is mondta. Nem így van? - fordult hozzá.

Nelli Ivanovna ingerülten válaszolt:

- Semmiről sem kezdtem el beszélni, és a szülői értekezlet egészen rövidre sikerült. Ismertettem a negyedévi eredményeket, és ezzel be is fejeztem. Egyszerűen nem tudtam, hogy mit gondoljak. Négy értesítőkönyvnek nyoma veszett, minden át van

alakítva, meg van változtatva . . . Végül is honnét tudhattam, hogy nem maga vagy Jelizaveta Makszimovna rendelkezett-e így?

Hirtelen megértette, hogy fölöslegesen mondott, és majdnem rémült arccal nézett Szerjzovsára. És akkor megharagudott, önmagára is, az ijedtsége miatt, és megint csak Szerjzovsára.

- Na és! Az értesítőkönyvek kiállítása talán nem volt a legszerencsésebb ötlet. De hogy lehet akkor dolgozni, ha minden hatodikos huligán beleavatkozik majd a tanári munkába?

60

- Nelli Ivanovna - avatkozott bele Tatjana Mihajlovna lágyan -. Szerjzovsa tettét talán mégsem kellene huliganizmusnak nevezni. Lehet, hogy heveskedés, hiba, önkényeskedés, de . . . Harmadik éve tanítom, és igazán nem mondhatnám, hogy Kahovszkij huligán.

- De igenis huligán! - vágott vissza élesen Nelli Ivanovna. - Ha már szóba került, el is mondom. Akadnak, akik egy ideig nyugton maradnak, különösen az iskolában. De miket művelnek az iskola falain kívül! Tudják, mit produkált nyáron Kahovszkij? Együtt já velem a főiskolára Hortenzia Pavlovna Kuskina, a tizenkilences iskola, nyáron pedig az „Oj nemzedék” úttörőtábor úttörővezetője. Ő mesélte, hogy ez a Kahovszkij a csapatszemlén nyilvánossal megsértette a tábturvezetőt, azután pedig önkényesen hazautazott Amikor pedig utánaküldték válaMt, akkor ez a „nem huligán” rászabadította, a kutyáját!

Szerjzovsa megmarkolta a szék támláját. Hétiig számolt magában. Mégsem tudta egészen fegyelmelni magát.

- Mindez nagyon közel áll az igazsághoz - jelentette ki halkán, de gúnyos hangon. - Mindez majdnem így is történt. Épp csak egy icike-picikét másképp.

- De igenis, így! - Nelli Ivanovna még toppantott is hozzá. - És nem is értem, miért nem értesítették róla az iskolát.

- Én viszont értem - magyarázta Szerjzovsa. - Szégyellték. Meg kellett volna magyarázniuk, hogy miérei jöttem el

- Na miért? Hadd halljam!

- Térjünk vissza a tálára! - szakította félbe őket az igazgató. - Arról a táborigyűről tudok az egészen máa kérdés. Most pedig hallgassanak ide. A legjobb lesz, ha Kahovszkij elnézést kér Nelli Ivanovnatól azért, amit tett, és visszamegy az osztályába. Már így is elmulasztotta a fél órát.

60

- Nem kérek elnézést - szölt közbe halk, de határozott hangon Szerjzovsa.

- Kahovszkij! - kiáltott föl Tatjana Mihajlovna.

- Miért nem? - kérdezte szárazon Anatolij Afanaszjevics.

- Azért, mert elnézést akkor kell kérni, ha hibás az ember. De ha nem, akkor miért?

Az igazgató megigazította a szemüvegét, és nem is annyira haragosan, mint inkább kíváncsian kérdezte:

- Hogyhogy, úgy véled, hogy egyáltalán nem vagy hibás?

- Lehet, hogy hibás vagyok - ismerte be Szerjzovsa. - Abban, hogy nem jutott eszembe Anatolij Afanaszjevicshez menni, és szólni az intőkönyvek miatt. . .

De most nem kérek elnézést. Nem szeretem, ha huligánnak

neveznek, és olyasmiket mesélnek rólam, ami meg sem történt.

- Nem szeretted az igazságot! - nyilatkozott ünnepélyesen Nelli Ivanovna. -

Nem véletlen, hogy te és a klubbeli barátaid kizártátok Szencovot. - Az igazgató felé fordult. - Szencov remek tanuló, VI/B-s, udvarias, fegyelmezett. Az öccse az én osztályomba jár. Beszélgettem az édesanyjával, alig találja a helyét zavarában. Ezek azért zárták ki Szencovot, mert nem volt hajlandó részt venni egy utcai verekedésben, és ezt becsületesen be is vallotta!

- A gyávaságáért zártuk ki. És nem én, hanem a klubtanács - válaszolt Szerjzsa. - Három erős srác bajban hagyott egy kis ötödikest, a leggyöngébbet valamennyiük közül.
- Te viszont, látom, annál bátrabb vagy! Olyan bátor, mint azok a nagylegények, akik iskolába jövet útközben elveszik az elsősöktől a tizkokekosukat. . . És ne is fáradj, nincs szükségem a boCsánatkérésedre! Szerjzsa összeszorította a fogát.

61

1^

Szerjzsa nem jutott be rögtön az órára. A lépcsőházban összetalálkCKWtt Juljával, az egyik úttörővezetővel

- Megszidtak? - kérdezte ^yüttérzően.

„Már mhidéni tud erről a históriáról!” - gondolta magában Szerjzsa, és azt mondta:

- Nem vészes. ' -

- Akkor jó. figyelj csak ide, Szerjzsa, támogasd az ötletemet!

- Melyiket?

- Hadd nevezzünk ki a másodikos kisdobosok vezetőjének!

61

Anatolij Afanaszjevics az órájára nézett. - 3

- Kahováztlj, milyen órátok van most?

- Fizika.

- Hogy állsz a fizikával?

- Nem valami fényesen. Ma kell kijavítanom a hármasomat.

- Jól van. Menj vissza az osztályba! Szerjzsa fölállt. „Ennyi az egész?”

- Viszontlátásra! - köszönt. Az igazgató némán bólintott. Szerjzsa az ajtóhoz ment.

- Anatolij Afanaszjevics! Semmi mást nem mond neki? - hallatszott a háta mögött Nelli Ivanovna zaklatott hangja.

Szerjzsa megállt, azt hitte, hogy visszahívják.

- Egyelőre nem - mondta fáradtan a* igazgatói -Menj csak, Kahovszkij; menj!

Szerjzsa becsukta maga mögött az ajtót. És akkor meghallotta, hogy benn az irodában váratlanul kémény hangon azt kérdezi az igazgató:

- Mit kellene mondanom, tisztelt Nelli Ivanovna? -

- Julja - válaszolta szemrehányóan -, most fizikából kell felelnem, te pedig ilyen szörnyűségeket beszélsz.

- Komolyan mondom!

- Én is. Nem lehet így rátámadni az emberre!

- Szerjzsenyka, neked sikerülne! Most is hogy ki-állsz értük!

- - Más dolog kiállni értük, és megint más vezényelni nekik!

- De hiszen az Espada klubban is vezényelsz. Azt mondják, hogy ott valeuni admirális vagy mi a csuda vagy!

- Az az Espada. Ott a csapatomban normális emberek vannak, nem kis pisések. Maguk is tudják, mit hogyan kell csinálniuk, nem is kell parancsolni nekik. A kicsikhez pedig érzék kell.

- Akarat kell - mondta szomorúan Julja. - A fiúk közül senki sem akar dolgozni. Senki sem eikar dolgozni az úttörőcsapatban. A fiúk vagy a jégheki-szakosztályba kerültek, vagy a ti klutwtokba iratkoztak be; iskolai munkáról hallani sem akarnak.

- Juuulja - bohóckodott Szerjzsa -, olyan rendes ember vagy, aztán mégis Isten tudja, miket beszélsz. Először is: nálunk az Espadában nagyon kevesen vannak a mi sulinkból, a legtöbben a negyvenhatosból és a tizenkilencesből járnak. Elég nagy szégyen. Másodszor: kik csinálják meg mindig a csapatfaliújságot? A Voronyin testvérek. Hát a mai klubesten ki lesz a fő attrakció? Szöcske! Szóval Medvegyev. Ki jelentkezett nálad dobosnak? A negyedikes Paska Sznyegirjov. És a dobolást hol tanulta? Az Espadában,

Danyilka Vosztrecovnál, van egy ilyen nevű dobosunk. Kár, hogy nem ismered, a negyvenhatos suliba jár. >

- Egy kicsit ismerem - nyugtatta meg Julja. -Az öcsém.

- Hüha! - lepődött meg Szerjzsa. - Nem tudtam rá-132 jönni, hogy Idre tiasonlítás. Volt benned valami ismerős . . .

- Minden vörös hajú hasonUt egymásra - sóhajtott Julja.

- Te nem vörös hajú vagy, hanem aranyhajú. Mint Danyilka . . . Jul, hívd föl Danyilkát, kérlek,, a klubban, most ott van. Hagyja ott nekem a fehér övét. Majd később odaszaladok érte. Szükségem lesz rá este.

- Elvállalod a kisdobos vezetést?

- De Julja. . .

- Akkor nem hívom föl.

- Hallgass ide, Julja. Ha szükséged van egy vezetőre, beszélj Nataska Lesznyikovával. Már régóta szeretne a kicsikhez kerülni, csak még nem szánta rá magát.

- De ő lány. Ügyis csupa lány van a vezetők között.

- Jobb lesz bármelyik fiúnál - próbálta meggyőzni Szerjzsa. - Hívd fel Danyilkát, jó? Olyan kellemetlen volna nekem telefonálni a tanáriból. Szia, rohanok!

Amikor Szerjzsa belépett az osztályba, egyszerre csönd lett, és mindenki rábámult Szerjzsa észrevette Szöcske aggódó pillantását, elmosolyodott, és himyori-tott neki: „Minden rendben !”

- Életben maradtál? - kérdezte Szergej Andrejevics. - Mi pedig már el is temettünk. Akarsz felelni? No, akkor eredj a táblához, te lázadó lélek! Szerjzsa hatkor ért haza az iskolából. Fél hétkor "telefonált Szöcske:

- Szerjzsa, egyenruhában mész a klubestre?

- Persze!

- Én is abban szeretnék. De a szüleim nem akarják; Azt mondják, hogy akkor minek vettük az új öltönyt. Szereztlé ünnepi szíjat?

62

- Ahá. Danyilkától. Csak be kell szaladni érte a klubba.

- Nekem pedig Mityka hozta el, a dobosoktól kapta ajándékba.

- Lámpalázad van? - kíváncsiskodott Szerjzsa.

- Nem. Furcsa, de égy csöpp sincs. . . Tudod, levelet kaptam ma attól a chilei fiútól. . . Szeptember negyedikén adta fel, egy héttel a puccs előtt.

- Nahát. . . Elég lassan érkezett meg.

- Tudod, Szerjzsa, egy kicsit félek. Arra gondolok, hátha már nincs is az élők sorában. Hiszen egy kommunista gyereke, a fasiszták pedig válogatás nélkül lőnek, nem nézik, kicsire-e vagy nagyra.

- Talán az édesapjával együtt partizánnak állt -vélte Szerjzsa.,

- Lehetséges. . .

- És mit ír?

- Nem tudom. Nincs itthon a bátyám, én pedig nem tudom lefordítani.

Egészen rövid kis levél. Küldött néhány bélyeget meg a saját fényképét. Azt hiszem, ott mindenki sötét hajú, barna bőrű, ő pedig egészen szőke. Egy kicsit hasonlít Mitykára. És képzeld, olyan hosszú neve van: Alejandro Alvarez Ríos . . .

A klubest első részében műsort rendeztek, utána pedig tánc volt.

Amíg a műsorkezdést várták, a srácok és a lányok kinn tolongtak a folyosón, a terem bejáratánál.

Szerjzsa-hoz és Natasához odament Tatjana Mihajlovna.

- Hogy érzitek magatokat? - érdeklődött.

- Jól - válaszolta Natasa.

- Köszönjük - mondta Szerjzsa.

- Akkor elárulok nektek egy titkot - mosolygott

62

Tatjana Mihajlovna. - Az ünnep tiszteletére. NelH Ivanovna súlyos büntetést kért a számodra, de Anatolij Afanaszjevics és én meggyőztük róla, hogy iÖlödeges.

- És 6? Beleegyezett? - kérdezte kételkedve Szerjozsa.

- Hát. . . amint tátod. De persze a magatartásjegvedet le kell rontanom. „Példásat” már nem kaphatsz, legföljebb csak, Jót”.

Szerjozsa elnevette magát. Tatjana Mihajlovna csodálkozott.

- Valami nevetségeseget mondtam talán?

- Hát, Tatjana Mihajlovna, tessék csak visszagondolni rá: melyikünk[^] volt valaha is „példás” magatartása? Legföljebb a lányoknak, de közülük sém mindenkinek.

- Tényleg . . . Elég nyughatatlan népség vag3rtok

- De annál vidámabb - jegyezte meg Natasa. - Néha sirni kellene, mi pedig nevetünk.

- Miről beszélsz, Natasa?

- Sztaszik Gracsov^ROL Olyan boldog ma! Az apja nem verte el, most már a plafonig ugrik örömében.

Tatjana Mihajlovnának, úgy látszik, nem volt kedve szomorú dolgokról beszélgetni, témát változtatott. Szerjozsa bal ingujjára nézett, ahol a kék embléma és az arany kapitánj háromszög díszelgett, és megkérdezte:

- Ilyen [^]yenruhátok van a klubban? Szép! De miért ilyen furcsa nevet választottatok magatoknak?

- Ez egy spanyol szó - magyarázta Szerjozsa.

- Értem. Talán nem akadt megfelelő orosz?

- Miért? Van például egy építőtábori brigád, amelyiket Grenadának hívnak. Találkoztam velük nyáron. Az is spanyol név.

- A Grenada egészen más - vitatkozott Tatjana Mihajlovna. - Grenadáról dalt is írtak.

- Az Espadáról is - kottyantotta ki Natasa.

13S

Szerjozsa meglepetten nézett rá, de nem kezdett kérdezősködni.

Bementek a terembe.

Néhány perc múlva Szöcske lépett a színpadra, gitárral a kezében. A hatodikosok felzúgtak, tapsolni kezdtek.

Pavlov Velikanov megigazította Szöcske előtt a mikrofont.

Szöcske meg se várta, hogy csönd legyen, játszani kezdett. És azonnal csönd lett magától is.

Nem volt idő rá, hogy Szerjozsa megtanítsa Szöcskének a kürtösről és a lovasokról szóló éneket. Genka a régit énekelte. A pilótáról.

63

9.

63

Az őszi szünet után nagy, pulia pelyhekben hullani kezdett a hó, és két napra beköszöntött a tél. Igaz, hamarosan el is olvadt, de még ez is jó volt: a hó megduzzadt, ragacsossá vált. Az iskola előtti terecskén minden szünetben csapatostul szálltak a kemény hógolyók. Nagyon puffantak a falakon és az ajtókon, nedves, szürke nyomot hagytak maguk után.

Néha egy-egy törött ablak csörömpölése hallatszott

Amióta csak az iskolákban a marhahólyagot és a máriaüveget kiszOTította a valódi üveg, megszokott dolog, hogy Időről Időre kitörik az ablakot. Néha a bűnös magától elő is kerül azonnal. Néha nem is érdemes keresni. Máskor meg mindenki tudja, hc[^] a tettes valahol a közelben található, de lehetetlen rájönni, hogy ki az. Ilyenkor az osztályfőnöki órán hosszas és reménytelen rábeszélés kezdődik, hogy aki elkövette, „viselkedjék férfiasan, és vallja be a vétkét”. A vétkes azonban ezt legtöbbször butaságnak tekinti, nem pedig

férfiasságnak, és hallgat, mint dinnye a füben. Hallgat az osztály is, mert régés-rég köztudott, hogy zsványbecsület is van a világon. Ilyenkor csak egy megoldás marad: vesztegzárral kell árulásra kényszeríteni az osztályt: Pontosan emellett döntött Nelli Ivanovna is. Bejelentette, hogy ha itt pusztul is a küszöbön, addig ki nem enged az osztályból senkit, amíg meg nem tudja, hogy ki törte be a szellőző melletti ablakot.

Az osztály hallgatott. Elsősorban azért, mert valóban senki sem tudta, hogy ki a hibás. Az ablakot kívülről törték be, az előző szünetben pedig tucatjával röpködtek a hógolyók, és a nyitott szellőzőablakba nemcsak a másodikosok próbáltak beletalálni.

Mindezt Nelli Ivanovna jó néhányszor hallhatta a gyerekektől. Válaszul azonban csak annyit közölt, hogy ha egyszer az üveg be van törve, akkor valaki hibás, és meg kell büntetni érte. Csak három lányt, három bögömasinát engedett nagylelkűen haza - ők nyilvánvalóan semmiről sem tehettek.

De akik benn maradtak, se nem bögtek, se nem vallottak. Az osztály ült a helyén. Az őszi alkonyat az utcán sötétség sűrűsödött. A hó elolvadt, és a föld feketévé, az ég pedig vaksötétté vált.

Szerjoszák osztályában véget ért a hatodik óra. Szerjzsa kiment a folyosóra, és észrevette Natasát.

- Micsoda disznóság! - fordult hozzá Natasa. - Nel-like nem engedi haza a gyerekeket. Most már nincs az a kincs, amiért Sztaszka egyedül hazamenne, annyira gyáva. Nekem pedig sietnem kell haza, anyu számít a segítségemre. Nemsokára vendégek jönnek.

IgOÉT bácsinak ma van a születésnapja. Apu, Gálja néni és Marinka is Lesznyikoyékhoz készült vendégségbe. Persze Szerjzsa is. Mindjárt tanítás után. Csak előtte föl akart szaladni -szegény Genkához, aki torokgyulladás miatt otthon csücsül, és még énekelni se tud.

- Nem baj, Genkát fölhívom telefonon, megmagyarázom neki - nyugtatta meg Szerjzsa. - Menj csak. Majd én megvárom Sztaszkat, együtt megyünk hazn. Csak nem tartja itt őket éjszakáig!

- Be kellene mennem hozzá megkérdezni, hogy mikor engedi haza őket - mondta határozatlanul Natasa. -Hiszen mégiscsak a kisdobos vezetőjük vagyok. De nincs sok értelme. Ez alatt a néhány nap alatt már kétszer összehaléztam Nellikével.

64

- Na, akkor minek balhézni össze vele még egyszer. Menj haza!

Natasa elindult, Szerjzsa pedig elhelyezkedett az ab-lakpárliányon, a II/A-val szemben. Táskájaából előszedett egy, *A középkor építésze* című könyvet. Régi, vaskos könyv volt. Reggel látta meg a történelemterem könyvszekrényében, és két napra becsületszóra kölcsön kapta Anna Valentynovnáától, a kedves történelemtanárnőtől. ♦

Végignézte az! illusztrációkat, és egyre jobban nekikeseredett. A metszeteken ábrázolt gyönyörű lovagvárak, hoz képest az ő htingarocell makettja primitívnek és csúnyácskának látszott.

Az igazgató ment el mellette. Szerjzsa leugrott az ablakpárkányról.

- Mit olvasol? - érdeklődött Anatolij Afanaszjevics, és megnézte a könyvet. -

Aha, komoly dolog. Érdekel, vagy csak véletlenül került hozzád?

- Érdekel. Egy kicsit.

- Nagyszerű! De miért üldögélsz itt egyedül?

- Várok - magyarázta dühösen Szerjzsa. - Megint csak azt a Gracsovot. A tanítónőjük nem engedi ki őket, Sztaszka pedig ilyenkor már fél egyedül hazamenni.

Kihallatszott a folyosóra Nelli Ivanovna erős hangja. Az igazgató óvatosan kinyitotta az ajtót, és belépett az osztályba.

Három perc múlva a kölykök a régóta várt szabadságtól megrészezedve rontottak ki az ajtón. Sztaszka észrevette Szerjzsaét, és elmosolyodott.

- Na mi van, megvan a bünös? - kérdezte Szerjzsa.

- A! Azi mondták, hogy majd máskor.

Szerjzsa és Sztaszik a többiekkel együtt léptek ki az iskolakapun. Kerülőt kellett tenni, hogy legalább néhányukat hazakísérjék. Eleinte jó páran mentek velük együtt, de azután a másodikosok egymás után tűntek el

65

a lépcsőházakban és a kertkapukban. Végül Sztaszikon kívül már csak egy kisfiú maradt. Az a barna szemű, magas kis srác volt, aki szeptemberben azt mondta Sztaszikról, hogy neki nem pajtása.

- Te hol laksz? - kérdezte tőle Szerjzsa. Sztaszik felelt:

~ **A mi házunk mellett, a sarkon. A nagy házban.**

- Együtt szoktatok hazamenni?

- Igen - válaszolt a kisfiú, akit Valerának hívtak.

- Na látod - nevetett Szerjzsa. - És te még azt mondtad, hogy nem vagytok pajtások

- Arra kértek, hogy patronáljam Gracsovot - magyarázta Valera.

- Ki kért meg rá?

- Az új'kisdobosvezető. Natasának hívják.

Sztaszik befordult a Tábor közbe. Valera ment utána.

- Miért arra mentek? - lepődött meg Szerjzsa. - Erre szoktatok járni? Pedig az Október utcán érdekesebb, ott nincsenek pocsolyák, és világosabb is van.

- Most csatornáznak - magyarázta Valera. - Az egész utca fel van túrva. Nyakát törheti az ember.

Szerjzsa nem szerette a Tábor közt.

Semmi rendkívüli nem volt ebben a kis utcában, csak előkertes házak és egy újságosbódé. De amikor Szerjzsa még elsőbe járt, látta, hogy egy motorbiciklis elütött itt egy kutyát. A vörös szőrű, hatalmas kutya dögölten feküdt az út szélén, csupa vér volt. . . És azóta Szerjzsa, ha csak tehette, elkerülte ezt az utcát. — De há már elindultak, nincs mit tenni.

Lámpa nem volt, csak az ablakokból szűrődött ki némi világosság. És Szerjzsa most vette észre, hogy kitisztult az ég, és a csillagok úgy fénylenek, mintha frissen lennének mosdatva. Fehérek és kékek. A gyerekek mögött ment hátravetett fejfel, és mind több és több, milliónyi csillagot vett észre. Világos porként lepték el a sötétet.

65

Már a kis utca vége felé jártak, jelöltük égtek az utcai lámpák. Szerjzsa elfordította szemét a csillagokról, és akkor észrevett három gyereket. Aiután még egy negyediket is: éppen utolérte a többieket, a bezárt újságosbódétól Sietett utánuk.

Szembe jöttek velük. Lusta, ingadozó járásukban volt valami rejtett fenyegetés. Sztaszik megállt. Valera is.

- Ez, úgy látszik. Kandúr - suttogta Sztaszik. - Forduljunk vissza!

Szerjzsa jeges hideget érzett a mellében. Mégis megmoszogatta hátulról Sztaszikot.

- Menjetek csak, ne féljete! Miféle Kandúr?

- Az új házban lakik, nemrég költözött ide. Hetedikbe jár, csak nem a mi sulinkba.

„Hogy csak nemrég költözhetett ide, azt magam is sejtem - gondolta Szerjzsa. - Elszaporodtak erre felé a Kandúrok.”

- Egy kandúr nem tigris. Miért reszkettek? - mondta, amennyire csak tudta, hanyagul

- Elszedi a gyerekek pénzét - magyarázta Valera. - Huligán. Az egész telep reszket tőle.

- Menjetek 1 - szólt rájuk Szerjzsa. És azt gondolta: „Csak nem bántják a kiskölyköket! Hiszen nem vadállatok!”

A négy ismeretlen egyre közelebb jött. A legmagasabb vékony, de rekedtes hangon szólalt meg:

- Álljatok csak meg! Dolgunk van veletek.

- No? - mondta Szerjzosa, és úgy istenigazából elkapta a félelem. Olyan közönséges, lerázhatatlan, hitvány félelem, amitől egészen elgyöngül az ember lába.

- Mondd meg neki, Kandúr! - suttogta türelmetlenül a legkisebb, aki valamivel alacsonyabb volt Szerjzosa-nál. - Mondd meg!

- Van pénzetek? - érdeklődött a nyakigláb Kandúr. Egészen lágyan kérdezte.

66

A sötétben Szerjzosa nem látta az arcukat. Csak az alakjukat tudta megkülönböztetni. Hárman szoros csoportot alkottak, a negyedik egy kicsit távolabb állt tőlük.

„Hát így állunk! - gondolta Szerjzosa. - Megint ez a négy. Most aztán ne másokat szidj a tanácsban a gyávaóságukért! Ez nem **a** tanács. És nem is a pást, ahol az ellenfél a barátod, körülöttek pedig szigorú bírák ülnek . . . De nem is álom, amikor az ellenséges golyók ártalmatlanul érnek, mint az esőcseppek. . . Jaj, bárcsak itt volna a Borzas!” - gondolta.

Nem múlt el **a** félelme. Szerjzosa mégis tudta, hogy ha háládra verik **is**, akkor se hagyja, hogy kiforgassák a zsebeit, és nem is futamodik meg küzdelem nélkül.

Különben se tehetné, hiszen itt van Sztaszka és Val[^]ka. Nem hagyhatja **őket** cserben!

Vigyázva mondta, nehogy megremegjen a hangja:

- Valera, Sztaszik, menjetek haza! Egyedül is elboldogulok majd . . .

„Ha elmennek, **meg** lehet verekedni velük - gondolta. - A fejemmel hasba vágom Kandúrt, és mielőtt föleszmélnék, kirohanok **a** kivilágított utcára. Ott nem mernek rám támadni.”

- Stop, vakarékok! Ne mozduljatok! - parancsolta fenyegetőzi suttogva Kandiór. - Kótyagos, nézd meg!

Aha, szóval **ez a** ponponos sapkájú alak Kótyagos. . . Eddig még nem volt szerencsájuk egymáshoz. Azután a Mityával történt eset után Szerjzosa és Szöcske a Borzas társaságában **két** teljes estén át kereste Kopasz és Kótyagos bandáját, **de** akkor nem jöttek ki az utcára. Most viszont **itt vannak**.

Kótyagos galléron ragadta Sztaszikot és Valerát, és egy távirópóznához vezette őket.

- Alljat ide, kukacok, és lélegzetet se vegyetek! Különben megbánjátok!

66

Szemmel láthatólag meg volt győződve róla, hogy a félelem egészen megbénítja a kölyköket, még körül se nézett.

Sztaszik megmerevedett, és az egyik ablakból az oszlopra hulló fénypásmában Szerjzosa látta félig nyitott szájú, sápadt arcocskáját.

Sztaszka szemében félelem és alázat tükröződött

Egy pillanatra Valera is elcsöndesedett, de azután hirtelen megugrott, és a kis utcából kirohanl a világoosságra.

- Kesa! - szisszent fel halkán Kandúr. - Hozd vissza a disznót! _

Az, aki oldalt állt, Valera után vetette magát, de vis?-szafordult anélkül, hogy utolérte volna.

- ördög vigye! - döntött Kandúr, - Gyorsan végzünk. T És Szerjzosa-hoz fordult

- Sz«5val, hogyan is állunk azzal a pénzzel?

- Ml az, talán kölcsönadtál neltem? - kérdezte félelmét legyűrve Szerjzosa.

- Hát persze! - Kandúr egészen felvidult. - Hogyne adtam volna. Tegnap.

Háírom rubelt Megadod?

- Ne félj! - nyugtatgatta most Kótyagos.- - Ha rendesen viselkedsz, ^ nem bántunk. Udvariasak vagyunk.

Az, aki Valera után szaladt, továbbra is félrehúzódott, a kicsi odaállt melléjük, de hallgatott, és aggódva forgatta a fejét

- Na, engedjete, indulnom kell - mondta Szerjzosa. -Sietek. -

- Még hogy siet! - kapta el Kandúr. - Halljátok? Kesa, vizsgálj csak meg a zsebeit, hadd engedjük el szegényt, ha annyira Siet!

Az, akit Kesának szólított, kelletlenül fordult oda.

- Kértelek már, hogy hagyj ki engem az ilyesfajta cirkuszokból. . .

És a hangjáról Szerjzsa ráismert Szencovra!

67

- Szenoov! - kiáltott *ief*, még a félelmét is feledve egy pillanatra. - Ezt nevezem! Gyorsan találtál magadnak új barátokat!

- Miért újakat? - válaszolt az hidegvérrel. Úgy látszik, már korábban felismerte Szerjzsaét. - Régi barátaim nem is voltak. Talán a ti ócska klubotokban barátaim voltak?

- Mire számítasz? - kérdezte Szerjzsa. - Megverni megverhettek, megölni meg úgysem fogtok. De holnapra mindenki megtudja, micsoda aljas alak vagy!

- Miért, mi bajod van velem? Hozzád se nyúlok! Különben is, . . .

- Senki sem tud bebizonyítani semmit - magyarázta leereszkedően Kandúr. - Úgyhogy maradj nyugton, és ne okoskodj!

- De bebizonyítják - mondta Szerjzsa.

- Kicsoda? Talán ez a kölyök? - Kandúr Sztaszik felé bökött a fejével. - Nem fog ránk árulkozni, jó kisfiú. Nem igaz, Sztaszik? Barátok vagyunk. Hihhi

. . .

Szerjzsa látta, hogy Sztaszik hunyorítani kezd, és megmozdul az ajka, mintha válaszolni akarna.

- És ha bebizonyítják, akkor mi lesz? - kérdezte gúnyosan Kandúr. -

Bevisznek a tanáriba, és azt mondják, hogy ejnye, ejnye. Ott van Kótyagos.

Mindennap az igazgatói irodába rángatják, ő meg milyen jókedvű!

- Mutasd már a zsebeidet! - követelte Kótyagos rosszkedvűen,

„Miben reménykedtek? Hát persze, nem értitek, hogy vannak a félelemnél erősebb dolgok. Attól, hogy az ember fél, még tarthatja egyenesen magát.

Mert van egy lovasokkal és nappal díszített embléma, vannak barátok, török, léteznek a fogadalom szavai. Szöcske dala, a Grenada lovasai. És valahol a távolban, a puskagolyók fe-nyegeteése közepette él a kis Alejandro Alvarez Ríos. És

67

van vörös nyakkendő, amelyet az ember nem dug zsebre abban a pillanatban, ahogy kilép az iskola kapuján, mint ezek az aljasok. És létezik a kapitányi arany háromszög . . .

Kétlépcsnyire a kivilágított házaktól, ezernyi vidám és igazságos embertől, a sötétből előbújtak ezek a férgek, és azt hiszik, hogy övék a világ!

- Hülyék vagytk - mondta Szerjzsa. - Azt hiszitek, hogy benneteket nem Irfiet megbüntetni?

- A rendőrségei fenyegetőzöl, te disznó! - sziszegte Kótyagos. - Ne fenyegezz, voltunk ott, és semmi se történt, látod, megvagyunk!

- Szóval, senkitől se félték? - kérdezte gúnyosan Szerjzsa. - Ék>őbbek vagytok, mint az államhatalom?

Kandúr röhögni kezdett.

- Csak nem te vagy a hatalom?

- Nem én vagyok. De a hatalom mögöttem áll, nem mögöttetek. Ti pedig gazemberek vagytok.

Ebben a pillanatban Szerjzsa csillagokat látott, és az arcára kapott ütéstől nekiröpült a léckerítésnek. A lécek hegyes vége fájdalmasan szűrődött a hátába. A kerítés rozoga volt, meghajlott Szerjzsa alatt, és néhány lécek kitorrött az alsó sorból. Szerjzsa belekapaszzkodott az egyikbe, nehogy elessen.

A lécek engedett, és a kezében maradt-

És abban a pillanatban, amikor ellenségei azt hitték, hogy legyőzték, megtörték, megsemmisítették, Szerjzsjában fellobbant az öröm. Az erő és a meggyőződés öröme.

Idáig nem gondolt fegyverre. De most, hogy kezében érezte a lécdarabot, eszébe jutott minden, ami fontos volt: Oleg a törrel, a gyertyák, a penge támasztotta ezüstös szélvihar. Emlékezett, hogyan vagdalkozott ő maga az üres telken egy hosszú vesszővel, kiszáradt bokrokról vagdosta le a szűrös bogáncsot. Mindez hírte

68

len villant át az agyán. Bal könyökével ellökte és ellen-feleire "Vetette magát. Kandúr feljajdult, jobb kezét szorongatva félreugrott Kótyagos, aki jobbra állt tőle, Szerjzsj visszakézből ütötte meg: a tör markolataként tenyerébe szorított lécvégével v4gta állon. Kótyagos az arcához kapott, viny-nyogni kezdett, lassan leguggolt, és a térdére támaszkodott, de ezt Szerjzsj már csak később vette észre. Előbb Szezeov felé fordult. Az óvatosan jó előre félreugrott, de közben ügyetlenül hátat fordított neki. Szerjzsj egy ugrással utolérte, és nagyot vágott a lapockájára. - Bántottalak én téged? - ordított Szezeov hétrét görnyedve.

Négyük közül a legalacsonyabb kiugrott az útra, és valamit fölkapott a földről. Bizonyára egy kis követ. „Kandúr nem gyáva” - gondolta Szerjzsj, és odafordult felé. A legfiatalabb ellenfelétől nem tartott, mert tudta, hogy nem mer közelebb jönni, egy kövel pedig első felindulásában az embernek nehéz eltalálnia valakit. iMás kérdés azonban Kandúr. . . De Kandúr még mindig a kezét szorongatta. Vagy az ütés volt nagyon kemény^ vagy Kandúr veszítette el az önuralmát a váratlan ellenállástól.

Szerjzsj feje mellett elsűvített a kő.

- Csak próbálj még egyszer megdobni! - fenyegetőzött Szerjzsj. Kényelmesebb fogást keresett a lécen, fölvette a táskáját, és odaszólt Sztasziknak: - Indulj!

A szíve hangosan vert, a térdé remegett, de már nem a félelemtől, hanem a harc hevptől. És ekkor meghallotta egy felnőt hangját át:

- Hát emmeg mi?

„Most majd szedik a lábukat” - gondolta Szerjzsj. De ellenségei meg se moccantak. Csak Kótyagos állt föl, még mindig az állát tapogatva.

Szerjzsj annyit ki tudott venni a sötétben, hogy a

68

felnőt alacsony termetű, de széles vállú ember. Rövid kabátot viselt, ellenzős sapkát és csizmát. És, a hangja alapján ítélve, fiatal lehetett

- Na, mi történt? Miért verted meg ez[^]et a jó kis-[fiúkat? . ' „Valószínűleg részeg” - tűnődött Szerjzsa. De még-ücskák felnőtt ember, csúik nem fogja pártját a huligá-fnoknak!
- Ok maguk kezdték - magyarázta Szerjzsa izga-ftottan. - Pénz kellett nekik. Négyen egy ellen. A nagylegények . . .
- Aj jajjaj! - mondta gúnyosan a férfi. A legkisebb gyerek aggódva és félelemmel vegyes |tisztelettel suttozta:
- Ez Gavrik. . .
- Hallgass, tökfej! - sziszegte dühösen Kandúr. És iránkozó hangon magyarázta: - Mi barátilag kérünk 51e valamit, ő pedig ránk támad.

69

- Ajjajj^j. . . ismételte meg Gavrik, és Szerjzsa pontosan kihallotta a hangjából a csúfolódó árnyalatot. - Kémek tóled valamit, te pedig rájuk támadsz. Pedig barátilag kémek. Nem is egyvalaki, hanem egy egész közösség. Nem tanították meg neked az iskolában, hogy a közösség fontosabb az egyénnél? Miért ellenkezel velük? He? Nem szabad. És ráadásul bizonyára úttörő vagy.. .He?

És hirtelen egészen más, éles és gonosz hangon azt mondta:

- Na, dobd el gyorsan azt a pálcát, és nyomás ide, te. . . ! - És valami nagyon mocskosat tett hozzá.

És előhúzta a kezét a zsebéből.

Talán véletlenül, talán szándékosan, Gavrik úgy húzta elő a kezét, hogy egy fénypászma hullott rá, és Szerjzsa széles, lapos kést pillantott meg félig nyitott tenyerében.

Sztaszik hangosan fölsírt. Szerjzsa önkéntelenül a melle elé emelte a könyökét.

Ebben a pillanatban megértette, hogy ha csak egy fél pillanatig is késlekedik, nem tud tovább uralkodni magán, hanem a félelemtől betegen megpróbál elszaladni.

Hát Sztaszka?

A lécet hegyével lefelé tartotta. Törvívókeze villámgyorsan dolgozott. Alulról fölfelé, tercállásból ellenfelének fegyverére vágott. Pontosabban: a kezére. A két ezüstös halként vetődött fel a fénycsíkban, és egyméter-nyire Sztaszik feje fölött befűrődött a póznába. Sztaszik félreugrott.

- Jaj! - hangzott valahogy gyerekesen Gavrik szájából.

De azért egészséges, erős, veszélyes maradt. És Szerjzsa minden erejét, félelmét és gyűlöletét összeszedve, rávágott a térdére. Gavrik térdre esett, Szerjzsa pedig

69

'nem vett erőt az undorán, hanem még egyszer,ráhúzott. . .

• És ekkor mintha újra az arcába vágta volna. Hunyorogni kezdett, azután újra kinyitotta a szemét. Három oldalról zseblámpák éles fénye hullott rá.

- Senki ne mozduljon! - hallatszott egy nagyon erős hang.

Azután egy másik, nem kevésbé hangosan megkérdezte:

- Ki az a Kahovszkij?

- Én vagyok - válaszolta Szerjzsa. Arany villant a vörös sapkaszegélyeken. Valaki elkiáltotta magát:

- Hová? Azt mondtam, ne mozdulj!

- Én csak véletlenül vagyok itt. . . - siránkozott Szcencov.

Ugyanaz a hang mondta, most már lágyabban:

- Ha véletlenül vagy itt, miért kell elszaladnod? Szükség lesz tanúkra.

Gavrik lassan fölemelkedett a földről. A zseblámpák fényé rávetődött. Szerjzsa látta sápadt arcát, eltorzult, nagy száját és a beesett, sötét szempárt.

- Te jó isten! Gavrilov! - kiáltott föl az egyik rendőr, csöppet sem katonás hangon. - Ez aztán találkozás!

- Én vagyok, főnök - vallotta be Gavrilov, kissé elnevetve magát. És gyorsan zsebre vágta a kezét.

- Allj! - kiáltott a rendőr, és a pisztolytáskájához kapott.

Szerjozsa életében először látott ilyen közelről lőfegyvert, egy nehéz, fekete pisztolyt,

A rendőr azonban elkésett, Gavrik hátralendítette a karját, mire valami nehéz tárgy hasított keresztül a levegőn, és a kerítés mögé esett,

- Eldobta a bokszerét! - kiáltotta a tizedesi váll-lapot viselő rendőr, - Nem baj, majd megtaláljuk!

149

Gav[^] fölemelté könyökben behajlított karját, legyintett a kezével, és részegen elmosolyodott.

- Kész vagyok, főnök. Vigyék a madarat!

- Indulás, madár! - A pisztollyal a lámpák felé bökött. - Négykerekű kalitka is vár rád. Igaz, nem aranyból . . . Induljon mindenki!

Szerjozsa eldobta a lécet, odament Sztaszikhoz, és átfogta a vállát. Zavartan mondta neki:

- No, gyere . . . Ne félj már!

A sarkon rendőrautó áUt. A rangidós rendőr - főhad- nagy - rendelkezett:

- Ezek kocsival mennek, te pedig, Szerjozsa, indulj el gyalog a gyerekekkel együtt. Nincs messze.

- Hová? - lepődött meg Szerjozsa. De kiderült, hogy nem hozzá szóltak.

- Rendben - egyezett bele a másik rendőr, maga is tiszt, két csillag díszlett a váll-lapján -, csak még egészen fiatal.

Gavrikot beültették a kocsiba, két rendőr közé, a főhadnagy pedig odaszólt Kandúr bandájának: - - Szálljatok be ti is! IMajd ott kiderítünk mindent. Szeneov elbőgte magát. . . Egy perccel később elindult az autó.

- Induljunk! - noszogatta Szerjozsát a hadnagy. -Nincs messze.

- Micsoda?

- A rendőrös. Ki kell hallgatnunk benneteket. - Egészen kisfiúsán elmosolyodott. - Ne félj, hazaviszünk benneteket kocsival. Nem ezzel, hanem egy Volgával, Mind a

barmotokat.

Szerjozsa csak most vette észre, hogy megint ott van **vélük** Valera Is. ~ Hogy kerülsz megint ide?

70

- **De hiszen ő hívott ide bennünket! - magyarázta a [hadnagy. - Egy akcióról jöttünk vissza, ő meg élénk ugrott az úton, és elkezdett integetni Legalább köszönd pieg, hogy Icirántott a bajból**

Valera teli szájjal, boldc[^]an ehnosolyodott, mint aki nagy hőstettet hajtott végre.

- **Köszönöm - mormogta gépiesen Szerjozsa.**

- **No, induljunk! - ismételte meg a rendőr. - Te pedig, öcskös, nyugodj már haeg! Már túl vagy rajta... Hát azt tudod-É, hogy ki ez a Gavrilov?**

Szerjozsa nemet intett a fejével. A hadnagy elmondta:

- Hírheht alak . . . Hogy sikerült leteritened? Ez szinte csoda!

- Szerintem részeg - véldcedett Szerjozsa. - De az is lehet. . .

Tul[^]ndonképpai én magam sem értem. -Halványan elmosolyodott. Egy

csöppet sem érezte magát hősnek. A hideg rázta. ^

- Na és, mit számít, hogy részeg - vitatkozott vele a hadnagy. - Nem vesztette el a fejél Volt annyi esze, hogy eldobja a bokszerét Nem baj, ott maradt az

óranes-ter, majd megtalálja. . .

- **ÉS a KÉS?** - kapott észbe Szerjodz. - Azt elvették tőle?

- **Miféle kést?**

- **De hiszen kés volt nála.**

- **Nem csak úgy rémlett neked? Sötét volt!**

- **Nem. Fény hullott rá az ablakból! A késre ütöttem, az meg belefürödött a póznába. A feje fölött - mutatott rá Sztaszikra, aki valamiért összerándult**

- **A Mrom testőr kismiska ehhez képesti - jelentette ki nyugtalanul a hadnagy.**

- **Hát akkor menjünk vissza! Egy kés nem gyerekjáték.**

Határozottan befordult a mellékutcába, a gyerekek utána. Sztaszik Egy kisé sántikált

71

- Nem mehetnék haza? - kérdezte. - Fáj a lábam. **A** hadnagy visszafordult.

- De nem fogsz felfülni?

- Itt a házuk nem messze - magyarázta Szerjodz. - Hadd menjenek haza mindketten, különben aggódni fognak a szüleik. Itt már senki se bántja őket.' Én majd egyedül is mindent elmondok.

- No, akkor szaladjatok - egyezett bele a hadnagy.

- Sztaszka, eszedbe ne jusson otthon elmesélni, hogy mi történt! - figyelmeztette Szerjodz. - Beleörülnének. Mondd csak azt, hogy felmentem Genkához.

Sztaszik gyorsan bölintott, és úgy látszott, hogy fel is vidult. '

A két kicsi elment, Szerjodzát és a hadnagyot pedig újra elnyelte a mellékutca sötétje.

A kést nem találták meg. **A** póznában és a pózna alatt a száraz fűben híre-hamva sem volt.

- Nem lehet, hogy mégiscsak rosszul láttad? - kérdezte a hadnagy.

Szerjodz makacsul rázta a fejét.

A tiszt hallgatott egy darabig, azután megkérdezte:

- Nem emlékszel véletlenül, hogyan fürödött be a kés? Fügőlegesen vagy vízszintesen?

- így - mutatta Szerjodz a nyitott tenyerében ferdén.

- Lássuk csak . . . - A hadnagy lábujjhegyre állt, és sokáig körözött a zseblámpa fényével a póznán.

- í^ontosan. Van ilyen bevágás - mondta.

Valaki súlyosan lehuppant a kerítésről, és odament hozzájuk. Az őrmester volt.

- Tessék, itt a bokszer. A virágágyban találtam.

A hadnagy beszélt neki a késről. Vagy tíz percen keresztül a földet pásztázták a zseblámpával, de hiába.

- Menjünk - döntött a hadnagy. - Nincs itt semmi.

- Nem hisznek nekem? - kérdezte Szerjodz.

71

- **De igen. Annál is inkább, mert ott a nyoma a pöz-"nán. . . Vajon hol lehet a kés? Volt rá ideje Gavrilov-nak, hogy elhajítsa?**

- **Nem, többé hozzá se nyúlt.**

- **Nem baj, majd kiderítjük. . . De hogy tudad kiütni a kezéből?**

r Nem tudom - válaszolt kimerülten Szerjodz. - Talán az ijedtségtől . . . Újra elfogta a remegés, és minél hamarabb szeretett volna Nataskáéknál lenni, az övéi között, ahol világos van, nyugalom és jókedv. Úgy rémlett neki, mintha már sok-sok órája lenne itt, ebben a keresztuticában.

Az őrmester, aki eddig hallgatott, hirtelen megkérdezte:

- **Azt mondtad, az ijedtségtől? Az ijedtségtől az emberek hanyatt-homlok elrohannak, te pedig küzdeni kezdted.**

Szerjozsa nem kezdte magyarázgatni, hogy Sztaszka miatt nem l[^]liatott volna meg. Még azt hiszik, hogy dicsekszik: micsoda remek gyerek, nem iagírta bajban a 'kisebbet...

A rendőrörsön gyorsan végeztek. Gavrilovot elvezették. Kandúrt, Kótyagost, Szencovot és a negyedik fiút hazaengedték, miután megmondták nekik, hogy hétfőn behívják őket. **A** középkorú, komor rendőrkapitány könnyedén elmosolyodott, amikor Szerjozsához fordult.

- Hát te, kis testőr, hadd halljam sorban. Hogyan is történt? De ne félj, most már minden rendben van.

„Miért mondják mind azt, hogy ne féljek? - töprengett Szerjozsa. - Látni rajtam, hogy mennyire reszketek? Csak a hideg miatt.”

Sorban elmondott mindent. Nem is volt olyan sok. **A** kapitány följegyezte az egészet. Aztán megkérdezte:

. 72

- Szóval azt állítod, hogy kés volt nála?

- Igen.

- Jól van . . . Olvasd el, és írd alá!

Szerjozsa átfutotta a vonalas lapot. Minden megfelelt a valóságnak, csak borzasztóan rövidnek tetszett. Odairta alulra: „Kahovszkij”. A betűk nagyra és egy kicsit dülöngélőre sikerültek. Hallotta, ^ogy valaki azt suttojga:

- Sokat csinált végig ez a gyerek.

A kapitány odafordult a hadnagyhoz, akit szintén Szerjozsának hívtak.

- Vidd haza a kisfiút!

- Haza tud<dc menni, itt lakunk a közelben - tiltakozott Szerjozsa.

A kapitány megint visszafojtotta a mosolygását.

- Azért csak vidd el. . . A hősöknek meg kell adni a tiszteletet. A gyerek maga SCT" • ja, milyen sokat segített!

A Isejártat előtt állt .endőrségi Volga. A hadnagy a volánhoz ült, Szerjozsa pedig mellé. A visszapillantó tükörben egy másodpercre meglátta a saját képét. Bal járomcsontján hatalmas véraláfutás éktelenkedett. Ettől Szerjozsának valahogy jókedve támadt.

Egy pillanat alatt hazaértek.

Nataska nyitott ajtót neki.

- Na, te elveszett lélek . . . Már nyugtalanokdtunk miattad.

Az előszolsa gyöngé világitása mellett Natasa nem vette észre a kék foltot.

- Figyelj csak - suttojga Szerjozsa. - Van egy kis púdered vagy valamilyen krémed, amivel be lehet kenni az arcomat?

- BedUiztél?

- Egy csöppet sem. Álcázni akarom magam.

72

10.

Natasának elmesélt mindent, de szigorúan megkérte, hogy néma legyen, mint egy hal, nehogy elrontsák az ünnepet. Egés2 este árnyékban maradt, amikor pedig hazamentek, mindjárt lefeküdt aludni. Se bicskás banditákról, se más rémségekről nem álmodott. Egyáltalán nem is álmodott.

Későn ébredt. Az egész teste fájt, mintha előző nap egyfolytában súlyos tárgyakat cipelt volna. Viszont annál jobb volt a kedve. Pontosan emlékezett rá, hogy mi történt előző nap, és nyugodt büszkeséget érzett. De miért ne lenne büszke? Mindvégig kitartott az egyenlőtlen küzdelemben. Győzött. Minden rendben. A fűtőtestből ismerős kopácsolás hallatszott. Marinka kacagott a másik szobában, apa vidáman beszélgetett Gálja nénivel. Az utcán megint hatalmas pelyhekben hullott a hó.

Még a hungarocell várat is újra szépnék és majdnem Valódinak látta a központi bástyát díszítő szélkakással ' és a várkapu fölött levő kék rákkal együtt.

Szerjzsa ledobta a takaróját, tízszer leguggolt, hogy elűzze az izmaitól a fájdalmat. Azután kiszaladt a fürdőszobába. Az előszobában összefutott Gálja néivel, aki sopánkodni kezdett

- Szerjzsenyka? Mi történt veled?

- Miért? .

- Nézd meg magad a tükörben! Szerjzsa engedelmeskedett.

73

Az „álcázás” lekopott róla, és a vérálfutás ott kéklett az egész arcán.

- Ki bántott? - Gálja néni egyre izgatottabb lett. - Istenem, mi történt? Vologya, gyere csak ide!

Apa kijött. Ránézett, füttyentett egyet. Azt mondta:

- Rajta, barátocskám, ki vele! Menjünk csak be a szobába!

És Szerjzsa elmesélte. Különböben sem akarta volna elhallgatni. Tegnap-és ma - két különböző dolog.

A bolyhos, kellemesen csiklandozó pléddel letakart díványon ült, apának dőlt, és úgy érezte magát, mint egy gyöngéd kezekbe került kismacska. Nyugodtan, részletesen ipesélt. Nem titkolta el sem a félelmét, sem akkori gondolatait, sem a gyűlöletét, amely^et beleadott a fatör minden egyes ütésébe. Apának mindent el lehetett mondani. Persze kár, hogy ott volt Gálja néni, hiszen nem női fülnek valók az ilyen dolgok. De ki képes lebeszélni arról, hogy megtudjon valamit! Marinkát sem lehet! Marinka a Borzas hátán lovagolt, és úgy fogta a fülét, mintha gyeplő volna. A Borzas türelmesen mosolygott rózsaszín ínyével.

Marinka komolyan és figyelmesen hallgatott. Csak egyetlenegyszer szólt közbe:

- És kik voltak? Kémek?

Szerjzsa és apa elnevették magukat. Gálja néni pedig azt ismételte: „Istenem... Istenem...!”, pedig ugyanúgy nem hitt Igenben, mint Szerjzsa.

- Ennyi az egész. Csak az a kár, hogy nem találták meg a kést - fejezte be Szerjzsa.

Apa sóhajtott egy rövidet, fölemelte és a térdére ültette Szerjzját, mint réges-rég szokta. Melléhez szorította.

- Én kicsi fiam!

Szerjzsa néhány pillanatig szívesen viselkedett úgy.

73

mintha kicsi lenne. Elhallgatott és hunyorított.-Kis híján el is szunyókált. Marinka irigykedve nézte.

- Hát te miért nem vagy oviban? - kérdezte Szerjzsa, apja könyöke mögül kukucskálva elő.

- Szombaton nem járok.

- Szombatonként kettesben végezzük _el az itthoni munkákat - mondta Gálja néni, és kivitte Marinkát a konyhába.

Hát persze! Hiszen ma szombat van! Egészen megfélemedezett róla-

Szerjzsa továbbra is pici babát játszva szeszélyeskedni kezdett:

- Szombaton mindenki itthon maradhat, még az óvodások is, csak nekünk van iskola. Miért? Nem akarok suliba menni, és kész. . .

- Hát akkor ne menj - egyezett bele apa egészen vá-ratlanul

Szerjzsa fölnézett.

- Hiszen csak tréfáltam. Hogy képzeled, apa!

- Én viszont nem tréfáltam. Töltsünk végre együtt egy szombatot. Hiszen e miatt az egy nap miatt nem fogsz megbukni!

- Hát nem . . . Apa! Valld be az igazat, hogy félsz elengedni a suliba, ugye? Azt hiszed, hogy megint történik valami?

- Micsoda butaság! Egyszerűen csak ki kell pihened ezt a megrázkódtatást.

Hiszen tegnap ellenséges fegyverrel álltál szemben. Ilyesmi után még a felnőtteknek is szükségük van pihenésre. ,

Szerjzsa nem úgy érezte magát, mint akinek pihenésre van szüksége. De a váratlanul kapóttszünnap nagyon vonzóanak tetszett. Kényelmesen

befejezheti a vár galériájának a tetejét, és befestheti narancssárgára a kis kartonpapír négyzeteket - ezek lesznek a cserepek. Ki

74

másolhat néhány erődítményt *A középkor építésze* című könyvből. Lustálkodhat és olvashat, ha tetszik. És végre megjavíthatja Marinka Tamara nevű babájának a kiságját. Különben is egészen elhanyagolja Marinát: Sztaszka Gracsovval többet foglalkozik, mint a tulajdon húgával.

De ezek a gondolatok csak mellékesen suhantak át az agyán, **a** lényeg még mindig a tegnapi este volt:

- Apu, veled is megtörtént már ilyesmi? **Hogy fegyverrel-támadtak rád?**

Apa elmosolyodott.

- Néhányszor előfordult. Hiszen erdőjáró ember vagyok . . . Egyszer három gazember lelőtt egy jávorszarvastehenet, **és** ráadásul még **a** szarvasborjút is le akarták szűrni. Ekkor értem oda. Az én oldalamon állt a törvény, az övéken az erőszak. De mit nekik törvény, ha hat puskacső szegeződik rám, rájuk meg csak kettő! Sokáig álltunk egymással szemben, beszélgettünk. Mindenféle udvariasságot mondtunk egymásnak.

- **És végül engedtek?**

- Igen, **végül is** elmentek. Ismertek engem. Megértették, **hogy ha aritává** lőnek is, egy tőlényt még lesz időm kilőni, és nem fogom elhibázni. És mindegyiküi **úgy vélte, hogy az** ő rongyos élete többet ér, mint egy **kis** szarvasborjú. Szerintem tévedtek.

- És azután megtalálták őket?

- Igen. **Ismertem** őket. Nem volt könnyű bizonyítani, hogy éppen **ők** lőtték le az ünöt, de azért bizonyítottuk . . . **A végén** nem állhattam meg, hogy el ne meséljem nekik, egyetlen tőlény sem volt a fegyverben. Majd megpukkadtak mérgeükben.

Régi história ez, még a **te** születésed **előtt történt**... Most meg mekkorára **nőttél** már! **Na, futás** mosakodni, **te** hős!

Szerzőzsa elgondolkozva mondta:

74

- **Egyáltalán nem vagyok hős. Még ennyire sem -mutatta a körme hegyét.**

Apa beletúrt a fia hajába.

- **Emlékszel, elmondtad nekem, mi történt az övekkel - szólalt meg. - Három társatokat akkor kizártátok . . . Ahogy mesélted, egyfolytában az volt az érzésem, mintha valami bántana téged,**

- **Micsoda?**

- **Hát az: „Vajon én hogy viselkedtem volna a helyükben? Nem lettem volna-e gyáva?” Igaz?**

- **Igaz - vallotta be Szerzőzsa.**

- **No, látod. Most legalább tudod, hogy nem voltál gyáva. Különben,,ez volt életed nagy pillanata.**

- **Micsoda?**

- **Életed nagy pillanata. -Minden ember életében lehetnek nagy pillanatok. Akkor," amikor nagy győzelmet arat, vagy nagy öröm éri, vagy eredményes munkát végez. Nem más ez, mint diadal.**

- **Aha - értette meg Szerzőzsa.**

Diadalt nem érzett. Győzelmet természetesen igen. Meg büszkeséget. De nem diadalt. És örömet egy csöppet sem. És nemigen akaródzott visszaemlékezni arra, hogyan guggolt Kótyagos, betört arcát tapogatva. És milyen sápadtan mosolygott Gavrik, magasra emelt karjával hadonászva . . . Jobb lenne, ha egyáltalán nem lennének a világon Uyen kandúrok, kótyagosok, gavrikok. Miféle emberek ők? Mi kell nekik az életben? Miért zavarják meg mások életét? Hová valósiak, az emberevők közé vagy egy más bolygóra? Ejgyütt élnek a többi emberrel. Május elsején bizonyára ők is felvonulnak, és együtt énekelnek a többekkel. Egyik-másikuk még úttörő-nyakkendőt is hord. És ha háborús filmet néznek a moziban, biztos, hogy nem a fasisztáknak drukkolnak!

De nem kezdett vitatkozni az édesapjával, csak any-nyit kérdezett:

75

- Hát a te életedben voltak már nagy pillanatok ?

- Hát persze hogy voltak - válaszolta apu komolyan. - Például amikor sikerült elérnünk, hogy a Fekete-tó környékét természetvédelmi területté nyilvánítsák. El se tudod képzelni, hogy mekkora küzdelmet vívtunk érte! Négyezer kellett Vologya bácsival együtt Moszkvába röpülnünk miatta. . . Aztán amikor első díjat nyertem agyággalamb-lövészetben. Hatvannégyben történt. . . ; Meg. azután . . . amikor édesanyád beleegyezett, hogy feleségül jön hozzám.

Elhallgattak.

- Apu - szólalt meg végül Szerjozsa. - Képzeld, Szöcske beleszeretett Nataskába.

- Nocsak. . . De nehogy kinevesd érte!

- Azt hiszed, kinevetem? Elszaladok hozzá, jó?

Genka összekuporodva ült a karosszékben, ölében a gitár. Megint olyan volt, mint egy valódi szöcske. Egy bekötött torkú, hatalmas szöcske.

Hű, de megörült neki! Felpattant, belebújt a papucsába, beburkolódzott hosszú, bolyhos köpenyébe, és odaslattyogott Szerjozsához.

Szorosan odaállt mellé, és halkán azt mondta:

- Mindent tudok.

- Honnét?

- Reggel meglátogatott Natasa.

- Minden lány egyforma - jegyezte meg zsémbesen Szerjozsa. - Nem tudják féken tartani a nyelvüket.

A lelke mélyén azonban örült, hogy nem kell újra elejétől végéig elmesélnie ezt a históriát.

- Ne haragudj rá! - kérlelte Szöcske. - Nem is tudod, mennyire aggódik érted!

- Most meg miért aggódik?

75

>1

- Mindegy . . . És még Sztaszka miatt is nyugtalankodik. Valahogy olyan levert.

- Halálra rémült. Én is majd bele pusztultam, amikor az az alak megjelent a késsel. Genka összehúzta magát.

- Én biztos, hogy belepusztultam volna.

- Te? Hát ez aztán hülyeség - közölte őszintén Szerjozsa.

Mintha Genkának eszébe jutott volna, hogy torokgyulladás van, rekedten szólalt meg:

- Még hogy hülyeség. . . Hiszen ez különb dolog, mint a gitáron cincogni!

- Hagyd már abba! - kiáltott fel Szerjozsa. - A gitáron . . . Az a chilei srác, Víctor

Jara is gitárral járt, nem gépfegyverrel. Azok a gazemberek mégis levágták a kezét, és puskatussal szétverték a fejét. Bizonyára te is hallottál róla . . .

- Ez aztán összehasonlítás! - sóhajtott Szöcske. Felemelte a köpeny szélét, és visszakuporodott a karosszékbe.

- Micsoda reverendád van! - nevetett Szerjozsa. -Mint Richelieu bíborosnak.

- Bokszolóköpeny, Szásáé.

Szásá, Genka bátyja, láthatatlan személyiség volt. Fizika-matematika szakon végzett, és valamilyen „nagyon érdekes” laboratóriumban dolgozott. Szerjozsa mindössze csak egyszer látta, akkor is futólag, mert Szásá csak az éjszakákat töltötte otthon. Azokat sem mindig. Ráadásul gyakran utazgatott, hol Novoszibirszkbe, hol Akagyemgorodokba, hol pedig Moszkvába.

Genka szobájában azonban minden Szásával függött össze: a saját maga barkácsolta polcokon a könyrvek, a szögön lógó bokszesztyúk, a Chiléből hozott indián maszk, a tengeri képeslapok a falon. A lapokra ragasztott bélyegek különböző korok és országok hajóit ábrá

75

zolták. Ezt a rendkívüli kollektiót Szásá és Genka együtt gyűjtötték össze.

Eddig négy képeslap volt a falon, de most csak hármat "látott. A negyedik, az alexandriai kikötőt ábrázoló angol képeslap, helyén üres négyszög sötétlett.

- Hova lett Alexandria? - érdeklődött Szerjozsza.

- Odaadtuk Mitykának. Itt volt tegnap este, és úgy megakadt a szeme ezeken a képeken, hogy utána semmi másra nem tudott nézni. Beszélgetünk, beszélgetünk, da megint csak visszatér a tekintete. Hát így történt. Eleinte persze sehogy sem akarta elfogadni . . .

- Ja, hiszen egy vitorlásokat ábrázoló kubai sor volt rajta - emlékezett vissza Szerjozsza.

- Igen. . . Mityka hozott két szem narancsot. Nem kérsz?

- Edd csak meg. Te vagy a beteg.

- Eszem ágában sincs betegnek lenni! Csak az orvos találta ki! Holnap úgyis bemegyek a klubbal!

Szerjozsza figyelmesen ránézett, és megértette, hogy valóban el fog menni. Lehet, hogy jobb is lesz. Hiszen az egyedülébe bele lehet betegedni!

- Figyelj csak Szöcske! - mondta kedvesen. - Nagyon kérlek, ne mesélj holnap erről az egészről a klubban. Jó?

- Hát. . . rendben - válaszolt egy kicsit zavartan Genka. - De ennek semmi értelme. Ez már nem szerénység, hanem az ördög tudja, hogy micsoda.

- De én nem szerénységből teszem. Csak éppen azt szeretném, ha holnap minden úgy lenne, mint máskor. Különben mindenki csak beszélgetni, faggatózni akar majd . . . Ha harminckilenc ember elkezd faggatózni, akkor ki fog vívni?

- Negyven - javította ki Szöcske. - Úgy látszik, hogy Moszin visszajön.

- Hogyhogy?

76

- Mityka mesélte. Tanítás után Moszin elkapta Kótyagos, sarokba szorította, és azt mondta neki: „Add vissza az övemet!” Kótyagos persze hisztizni kezdett: „Mindjárt hívom a mieinket!” Moszin meg azt válaszolta: „Hát csak hívd! Amíg idehívod őket, úgy szétkenlek a falon, hogy feszítővással kaparnak le róla.” Ekkor szaladt oda Kótyagos Bohócska nevű barátja. Elkezdték szemtelenül beszélni Moszinnal. És akkor odament Andrjuska Garc . . . Mind a négyen a negyvenhatos suliba járnak. Odament, és minden fölösleges szöveg nélkül jó nagyot húzott Bohócska hátára a táskájával. Az meg rögtön a nyaka közé kapta a lábát. . .

- Nahát, ez az Andrjuska! - nevetett föl Szerjozsza. - Én meg szegényt szerdán soron kívüli szolgálatba küldtem, mert alig tartott az embléma a ruhaujján.

- Nem baj, nem sértődik meg miatta. . . Szóval: Bohócska meglépett. Moszin és Garc pedig elkezdett beszélgetni Kótyagossal. Az először azt hazudta, hogy már nincs meg az öv, elcserélte valakivel. Moszin akkor elszedte tőle a táskáját, és azt mondta: „Majd ha visszahozod az övet, megkapod a táskádat.”

- És visszahozta?

- Mi mást tehetett volna? Moszin pedig tegnap fölvette az övet és eljött a klubba. Hogy újra beiratkozzék.

- Vissza kell venni - vélte Szerjozsza. - Mégiscsak rendes srác. Nem úgy, mint Szencov, az a disznó . . . Még jó, hogy tegnap kapott tőlem.

- Szencov? Miért?

- Mi az, Nataska nem mondta el?

- Nem. Különben is eléggé zavarosan mesélt. Többet szörnyülködött, mint amennyit beszélt. Na, mondd csak el részletesen!

76

Vasárnap Szerjozsza már reggel bement a klubba. Vidámság és nyugalom fogadta, jól érezte magát. A tornateremben Oleg a dobosok közötti egyéni elsőségért folytatott rendkívüli versenyt tartott Danyilka csapata számára. Először vett részt versenyen Vágyik Voronyin. Igaz, versenyen kívül indult. A két bátyja a „tisztí társalgó”-ban rajzolta a **A három testőr** című film kosztümterveit. Andrjuska Garc rájuk támadt:

- De miért van D'Artagnan halinacsizmában? Azt hiszitek, hogy létezik sarkantyús halinacsizma? És a nadrágja is egészen modern.

- Azért, hogy viccesebb legyen - magyarázta türelmesen Valerik Voronyin.

- És ló helyett miért lovagol pálcán?

- Hiszen megmondtam már: azért, hogy mulatságosabb legyen. Hiszen humoros film lesz. Játék.

- Lóval azért mégiscsak jobb lenne!

- Miért, neked van lovad? - elégelte meg Vovka, a másik művész. - Ha van, vezesd ide! De ha nincs, hagyd békében minket!

Andrjuskának, úgy látszik, nem volt lova, mert otthagya őket.

Szöcske a melegben üldögélt a fűtőtest mellett, gitárját pengette, és belebelepillantott egy papírlapba, amelyen a kürtösről és a lovasokról szóló dal szövege volt.

Megjött Andrej Tkacsuk, és elmesélte, hogy előző nap a befagyott tavon hokizott, és persze beszakadt alatta a jég. Még szerencse, hogy sekély a víz, csak térdig ér.

Vologya Ogonykov az ablakpárkányon az agyongyötört filmvetítőt javította. Egy pillanatra félbehagyta a munkát, és megkérdezte Szerjozsa tói:

- Igaz, hogy egy erődítmény modelljét készíted el?

- Makettjét. De nem egy erődítményét, hanem egy várét.

- Levehetjük majd a filmben? 164

- De egészen kicsi! /

- Aldcor közelről vennénk föl. A vásznon majd nagyra látszik, mintha csak igazi lenne. Kölcsönadod?

- Micsoda hülye kérdéseid vannak - haragudott meg Szerjozsa. - Hát persze hogy oadaom!

... Este nekilátott, hogy befejezze a felvonóhidat. A láncot egy régi ingaóra láncából csinálta, a hidat magát pedig barnára festett gyufaszálakból. A hid tökéletesen sikerült. Még igazi filmesek is fölvehetnék.

Szerjozsa a várra irányította az asztali lámpa fényét, és végigfeküdt az ágyon.

A fehér bástyák, a keskeny párkányzatú, kiszögellé-ekkel szabdalt, csipkézett várfalak úgy csillogtak, mintha déli nap sütné rájuk. A-narancssárga kartondarabok távolról nézve mintha az igazi cserepek volnának. A kék rák titokzatosan fel-fel villant a kapu félkörös árkádjá fölött. Olyan volt az egész, mint a mesében.

Az utóbbi időben Szerjozsa mind gyakrabban gondolt régi-régi városokra, ahol föld alatti járatok rejtőznek a girbegurba utcácskák alatt, a könyvtárak árkados pincéiben pedig még nincs szétválogatva minden sárga papírtekercs és régiségtől málló könyv. A városfalak nyomait őrző bozotos halmokra, ahol néha még mindig lehet találni rozsdás töröket és ágyúgolyókat. Erődök romjaira és szürke ürömrre, amelynek gyökerei között bizánci vázak cserepei és elfelejtett uralkodók képével díszített érmék rejtőznek. A Húsvét-szigetekre, a mexikói lépcsős piramisokra... A föld mélyében, bokrok és kövek között megbúvó titkokról úgy érezte, hogy élnek. Úgy várják, hogy valaki feltárja őket, mint a foglyok várják szabadulásuk óráját. . .

77

A hétfői nap nyugodtan telt el az iskolában. Tanítás után Szerjozsa kiszaladt az utcára, és meglátta Gálja nénit. Az iskola közelében sétáltatta a Borzast.

- Engem tetszik várni? - kérdezte enyhe szemrehányással a hangjában Szerjozsa.

- Csak sétálgatunk. A Borzas egyre csak azt szaglássza, nem jössz-e már.

Elhatároztuk hát, hogy éléd jövünk.

- Főlöszleges értem jönni. Becsszóra, semmi se történik velem.

Kedd este apa ment eJ „véletlenül” az iskola mellett, és ő is összehalálkozott Szerjozsával. Az csak sóhajtott egyet.

Szerdán kihívták a harmadik óráról. Az igazgatói irodában két férfi várta. Egyikük barna öltönyt viselt, keskeny arcában figyelmes, fekete szempár. Alacsony, kövérkés társán puha kiskabát. Anatolij Afanaszjevics helyett Jelizaveta Makszimovna, az igazgatóhelyettes volt a szobában.

A rövid kabátos férfi megkérte:

- Szerjzsa, légy szíves, meséld el, mi is történt azon az estén.
Szerjzsa kérdően pillantott Jelizaveta Makszimov-nára, aki szárazon válaszolt:
- **A** rendőrségről jöttek.
- De hiszen már elmondtam a rendőrségen! A rövid kabátos türelmesen magyarázta:
- Megértelek. Én azonban nem voltam ott, és nekem kell vezetnem a nyomozást. Magam is meg akarom hallgatni. Különben is akkor izgalomban meglepedkezhetnél valamiről. Igyekezz most nagyon részletesen elmondani mindent. Szerjzsa mesélni kezdett.

Jelizaveta Makszimovfta félbeszakította:

78

- Elnézést kérek, nekem órám van. Küldjek valakit magam helyett?
- Ahogy gondolja - válaszolt a kövérkés férfi.
- Úgy hallottam, hogy kihallgatáskor jelen kell lennie egy felnőttnek is. A nyomozó ráemelte világos szemét.

- Már hogy lenne ez kihallgatás? A vádlottakat szokták kihallgatni, itt pedig . . . éppen ellenkezőleg.

Az igazgatóhelyettes elköszönt, és otthagya őket. Szerjzsa újra beszélni kezdett. A keskeny arcú szó nélkül gyorsan jegyzetelt egy fekete noteszba. A nyomozó egy papírlapra irt megjegyzéseket.

- Köszönöm - mondta végül. - Ne haragudj, hogy kihívtalak az óráról. . . A tanárnő is milyen dühös érte.

- Az igazgatóhelyettes - magyarázta Szerjzsa. - Tessék elmondani neki, hogy miről van szó. Úgy látszik, azt hiszi, hogy elkövettem valamit.

A nyomozó elnevette magát.

- Dehogyan, mindent tud. De majd még egyszer elmondjuk, ne félj. Elmondjuk, ahogy illik.

Aznap este már senki sem várt rá. A suliból egyenest a klubba szaladt, a csapatgyűlésre. A csapatgyűlésen felvették az Espada jelöltjei közé Ljonya Moszint. Csütörtökön az első órán bejelentették, hogy szünetben iskolai csapatgyűlést tartanak. Együtt az összes dél-utánosnak. Ez a hír nagy zsidongást és csodálkozást váltott ki. Mindenki jól tudta, hogy tíz perc alatt nem lehet befejezni egy csapatgyűlést. Szóval valami fontos dolog történt, ha lecsipnek egy órából.

78

Csöngetés után az osztályok elindultak a nagyterembe. Fölsorakoztak a falak mentén. Egyszóval zsvajogtak.

Egyszerre csak csönd lett. Elhallgattak a harmadikosok és a negyedikesek, a hatodikosok és kilencedikesek. Még a kis másodikok is abbahagyták a csivitelést. Jelizaveta Makszimovna lépett a terembe, kíséretében pedig két rendőr. Szerjzsa mindjárt felismerte őket. Egyikük az a mogorva kapitány volt, akivel a rendőrsőn beszélgettek, a másikuk pedig Szerjzsa hadnagy.

Az igazgatóhelyettes és a rendőrök a terem közepére mentek.

Szerjzsanak az izgalomtól összeszorult a szíve. Tudta, hogy ez neki szól. De vajon mi fog történni?

- Gyerekek! - hallatszott Jelizaveta Makszimovna erős hangja. - Vendégeink vannak. A rendőrség képviselői . . .

- A közlekedésről fognak beszélni - suttogta valaki hangosan.

- Krasznov! - állapította meg Jelizaveta Makszimovna csallhatatlan biztonsággal. -

Legalább most tartózkodj a megjegyzésektől! - A komor kapitányhoz fordult. - Elnézést kérek . . .

- Semmi baj - mosolyodott el a kapitány olyan kedvesen, hogy Szerjzsa rögtön látta: egyáltalán nem is komor. Egy csóppet sem.

A kapitány előrelépett.

- Két derék és bátor emberről szeretnék beszélni nektek. Két gyerekről. Itt vannak közöttetek. Az egyik, Valera Sagajev, még egészen kicsi. A másik, Szerjzsa Kahovszkij, idősebb nála. Múlt pénteken ezek a gyerekek nagy szolgálatot tettek

nekünk: segítettek elfogni egy bűnözőt. Hogy miképp történt, sokáig tartana most elmesélni. Majd elmesélik nektek az osztályban. Én csak

79

annyit mondok, hogy Valera találékonyágáról és gyorsaságáról tett tanúbizonyosságot: kiszaladt az útestre, és megállította a kocsinkat, amelyben operatív csoportunk ült. Szergej pedig, aki szembekerült a bűnözővel, felnőtt férfihoz méltóan viselkedett. Szóval: bátor emberek . . . Jelizaveta Makszimovna elárulta nekünk, hogy iskolátok igazgatója dicséretben akarja részesíteni őket. . . - Anatolij Afanaszjevicsnek sajnos értekezletre kellett mennie - szakította félbe az igazgatóhelyettes. -Az iskolarádióban fogja felolvasni a dicséretet. Rendkívüli adást sugárzunk majd.

- Nagyszerű - bólintott a kapitány. - Mi pedig, . . . Egyszóval: a rendőrségtől ajándékot hoztunk ezeknek a gyerekeknek. Valaha a bátorságért névre szóló fegyverrel tüntették ki az arra érdemeseket. Mivel a ti legfőbb dolgok a tanulás, úgy gondoltuk, hogy a tanulásban jól jön^a jó szerszám. Segítsen csak, hadnagy elvtárs . . .

A hadnagy kinyitotta az aktatáskáját, és két lapos, fekete dobozt vett elő - két hatalmas körzőkészletet.

- Valerának még, úgy gondolom, egy kissé korai, de jól jön majd később - jegyezte meg a kapitány.

Szerjozsa, külön bosszúságára, az első sorban állt, és látta a több száz, rászegeződő szempárt. Kíváncsian vizsgálgatták. Baráti elismeréssel, meglepetten, irigykedve néztek rá. Mögötte pedig csodálkozva és büszkén suttoztak az osztálytársai. Valaki vidáman rögtön rá is csapott a hátára.

Zavarában Szerjozsa legszívesebben a többiek háta mögé bújt volna. De azért örömet is érzett. Noha egy kis nyugtalanság vegyült az örömébe. Az a gondolat motoszkált a fejében, ami még előző nap jutott eszébe. Az esetlegesség gondolata. Bezzeg Valera Sagajevot semmi se aggasztotta! Szép kis arcát boldog, büszke mosoly ragyogta be.

„Sztaszka biztosan szégyelli magát” - gondolta Szer

79

jozsa, és szemével megkereste a kisfiút. Az lehorgasztoU fejjel és - úgy látszott - nagyon sápadtan álldogált. Alaposan megkeserítette Szerjozsa örömét.

- Valera Sagajev és Szerjozsa Kahovszkij! Gyertek ide! - hívta őket a kapitány.

Odamentek. A kapitány átnyújtotta nekik a körző-készletet. A hadnaggyal együtt külön-külön kezét fogták velük.

A hadnagy titokban Szerjozsára kacsintott.

Valera hangosan megköszönte az ajándékot. Szerjozsa is köszönetet mondott, csak halkán és bizonytalanul. Amikor odament a saját sorához, Tatjana Mihajlovna, aki ott állt a gyerekek mellett, odaszólt neki:

- Szerjozsa! Miért nem köszönted meg, ahogy illik? Szerjozsa a terem közepe felé fordult.

- Köszönöm! - mondta most már hangosan. És közben azon töprengett:

„Megmondjam vagy sem?” De meg kellett mondania. Azonnal. Hogy valamennyien hallják. Beszélnie kellett arról, ami nyugtalanította. Csak hát olyan neheze éreztetett megszólalni.

„Három, kettő, egy . . .” - számolt magában. És elismételte:

- Köszönöm! - Azután határozottan hozzátette: - De ez a véletlen múltott!

Meglepett morajlás futott végig a sorokon. Szerjozsa pedig folytatta. Egyre hangosabban és csengőbben beszélt:

- A véletlen! Hiszen nem nekem, hanem Natasa Lesznyikovának kellett volna hazakisérnie őket. Ő a kisdobosvezetőjük. És mi lett volna akkor? Vagy ha én **vi**-gyok is ott, de nem akad a kezembe az a lécz? Vagy ha nem tudom, hogy hogyan kell bánni vele? Akkor mi történt volna? Az a véleményem, hogy nem lenne szabad későig benn tartani a kicsiket, ennyi az egész.

Csönd lett.

79

A zavar és meglepetés csöndje. És egyszer csak itt-ott tapsolni kezdtek. Mintegy átszakították a gátat. A szokás hatalma: ha vége a beszédnek, tapsolni kell. Szerjzsa nagy taps közepette állt vissza a sorba.

Jelizaveta Makszimovna magasra tartotta a kezét, és bejelentette, hogy a csapatgyűlést befejezték.

Visszafelé felbomlott a sor. Tatjana Mihajlovna utolérte Szerjzsat.

- Még itt se tudtad megállni, hogy botrányt ne rendezz? - mondta, nem is annyira szemrehányóan, mint inkább csodálkozva.

- Ne tessék haragudni, Tatjana Mihajlovna. Nem tudtam uralkodni magamon . . . De hiszen igazat mondtam!

- Nevetséges, Szerjzsa! Azt hiszed, hogy csak te aggódsz a kicsik miatt? Már szombaton beszéltünk róla a tanári értekezleten. Főlöszleges azt hinned, hogy okosabb vagy mindenkinél!

Szerjzsanak esze ágában sem volt így gondolnia, elhallgatott hát.

Tatjana Mihajlovna egyedül hagyta.

Körülvették a többiek. Jól megbámulták. Az osztálytársai a hátára csaptak, és Héraklésznak nevezték.

Natasa szaladt el mellette.

Futtában odakiáltott neki:

- Én kezdtem el tapsolni. Értékeld! .

Az egyik hetedik B-s lány hangosan odasűgta a barátnőjének:

- Rokonszenves srác!

Valaki átfogta a vállát. A kapitány jött oda hozzá.

- Kérlek, ne haragudj. Kényelmetlen most az ünnepség után, de muszáj tisztáznunk egy kérdést.

- Az igazgatóhelyetteshez megyünk? - érdeklődött Szerjzsa. És azon gondolkodott, hogy valóban meg fogja-e szidni a megjegyzése miatt.

80

- Dehogy, itt is megbeszélhetjük. Csak hadd oszoljon szét a tömeg. Az igazgatóhelyettesektől mind a mai napig félek.

Felült az ablakpárkányra, mint egy kisfiú. Elmosolyodott.

- Éppen olyan ez, mint srác koromban. Előfordult, hogy kiküldtek az osztályból, ücsörögtem kinn a folyosón, és azt találgattam, hogy vajon megüszom-e, hogy az igazgatóhelyetteshez hívjanak. De miért is féltém? Vera Konsztantyinovna, az igazgatóhelyettesünk, a legjóságo-sabb asszony volt a világon . . . A blokád alatt halt meg, Leningrádban . . .

Végre kiürült a folyosó. Ekkor odament hozzájuk Szerjzsa hadnagy.

- No, mi újság, Georgij Matvejevics?

- Még nem beszéltünk róla. Majd most. . . Figyelj csak ide, Szerjzsa! Talán nem fogsz könnyen visszaemlékezni rá, de azért csak próbáld meg. Milyen volt az a kés? Azt mondd, fény esett rá. Ne válaszolj azonnal, inkább gondolkozz, ha nem emlékszel rá.

- Dehogynem emlékszem! - kiáltott fel Szerjzsa. És, mintha egy fényképet nézne, lelki szeme előtt megjelentek Gavrik tömpe ujjai a domború, piszkos körmökkel és a fénylő kés. A kéz és a kés mintha fénylenek a sötétben.

- Olyan rövid. Súlyos . . . Szóval. . . súlyosnak látszik. Szerintem saját készítésű . . .

- Miből gondolod?

- Rézből van a nyele, reszelőnyomok látszanak rajta. Látszik, hogy nem géppel készült.

- Ezt mind észrevetted? - kételkedett Georgij Matvejevics kapitány.

Szerjzsa bólintott.

- Előfordulhat ilyen pillanatokban - avatkozott bele

80

a hadnagy. - A múlt évben, amikor Pelikán egy WALTERT szegezett rám, még a karcolásokat is észrevettem a fegyver csövén. Georgij Matvejevics elnevette magát.

- Két Szerjzsa, két hósi alak.

A hadnagy, úgy látszik, megbántódott.

- Én csak az ügy érdekében említettem.

- Az ügy érdekében folytassuk a beszélgetést. Mondd csak, -Szergej, és milyen volt a penge?

- A penge? I^apos. Kétélű. A hegye pedig valahogy csúnya. "Olyan, mint egy tompa vasaló.

- Van horony a pengén?

- Nincs - válaszolta meggyőződéssel Szerjzsa. -Nincs.

Georgij Matvejevics és a hadnagy egymásra nézett.

- Hát a nyele? - kérdezte a kapitány.

- A nyélre nem emlékszem pontosan, eltakarták az ujjai. Majdnem. . . De szerintem műanyagból lehet. Tudják, vannak olyanok, különböző darabokból. . .

- Minden egyezik - mondta a hadnagy. - Micsoda szeme van ennek a srácnak!

- Igen - bölintott rá Georgij Matvejevics, de valahogy rosszkedvűen.

Szerjzsa csodálkozva nézett hol az egyikre, hol a másikra, és hirtelen megértette.

^

- Szóval megtalálták? A kapitány bölintott.

- Meg. De, Szergej, egyelőre ez maradjon köztünk!

- Természetesen! És hol találták meg?

- Bonyolult história. Kaszjanov apja maga hozta el nekünk. Nem szeretné, ha a fiacskája intézetbe kerülne. Közben a fiacskája n^ár kapcsolatban állt Gavrilovval.

- Miféle Kaszjanov?

- Hát az a . . . Kandúr.

81

- Nem értem - csodálkozott Szerjzsa. - Mikor volt Kandúrnak ideje rá, hogy elrakja a kést?

, - Nem is ő rakta el - avatkozott bele a hadnagy. Georgij Matvejevics egy pillantással leállította.

- Nem kell mindent egyszerre . . . Köszönöm, Szergej. Hiszen neked már rég elkezdődött az órád!

Szerjzsa egyszerre elszontyolodott.

- Mi az? Nem akaródzik? - kérdezte a kapitány. - Pedig a tanulásra feltétlenül szükség van.

- Nem is a tanulásról van szó. . . Ha most bemegeyek az osztályba ezzel a dobozzal, megint mindenki rám bámul. Elkezdenek gúnyolódni: „Éljen, a hős be.méltóztatott fáradni!”

- Ja, szóval ez a baj. Jól van, magamra vállalom a bünt. Negyven percünk van. Ne kukkantsunk be a Pingvin cukrászdába? Szamócaparfét lehet kapni, régóta az a gyengém. Mit szólsz hozzá?

Szerjzsa történetesen egyetértett az ötlettel, és ezt nem is nagyon titkolta.

- Akkor rendben! - lelkesedett a kapitány. - Kova-levszkij hadnagy nem jön a Pingvinbe. Itt az ideje, hogy bemenjen az órsre. Szomorú, de nincs mit tennünk; a

szolgálat - szolgálat.

- Hogyan is tarthatnék lépést kapitányokkal? - jegyezte meg Szerjzsa hadnagy.

A cukrászda ott volt a közelben a sarkon, és Szerjzsa jobb szeretett volna kabát nélkül menni.

- Megfázol, te hős - nyugtalanzkodott miatta Georgij Matvejevics.

- Dehogysis! Edzett vagyok. Ha meg még öltözni és vetközni is kell, talán kevés lesz az idő.

- Elég lesz. Figyelembe véve a helyzet bonyolultsá

81

gát, élni fogok munkaköri jogommal, és soron kívül rendelek.

De erre nem került sor, mert a cukrászda egészen üres volt.

Georgij Matvejevics két parfét kért, és kiadta az ukázt:

- Láss neki!

Szerjzsa **nem** kérette magát.

Amikor már majdnem végzett az adagjával, Georgij Matvejevics megkérdezte tőle:

- És az a kisfiú, Sztaszik ... A barátod? Szerjözsa zavarba jött.
- Hát... talán. Hiszen mindig **ügy** adódik. Tetszik tudni, állandóan zűrös dolgokba keveredik, és nekem kell **kirángatnom** belőlük.

- Kár. Eleinte pedig azt hittem, **hog**y csak véletlenül volt melletted.

- Miért? Mi történt? - **kezdte!Tiyugtalankodni** Szerjözsa.

- Hogy mi **történt**? Nem kéne elmondanom, de előbb-utóbb ügyis megtudod.

Kaszjanov öngazolásul már **minden** barátjának telebeszélte a fejét. Meg a bíróságon is elhangzik majd ... Szóval Sztaszik, ez a kis hülye ... Amikor odaesett mellé **a** kés, fogta, és eldugta a csizmá**jába**. Ügy is ment el. Reggel pedig, képzeld, odaadta Kandúrnak.

- De hát miért? - hökkent meg Szerjözsa.

- Ki tudja? Eleinte talán meg akarta tartani - nem csúnya **jószág**, fenyves, csillogó -, de azután megijedt. De az is lehet, hogy Kandúrral akart összebarátkozni.

Érthetetlen. Ki sem lehet kérdezni, ahogy szeretné az ember: egy-két szó, és máris elbógi magát.

Szerjözsa egy teljes percen át hallgatott. Azután ökölbe szoritotta a kezét, és halkán azt mondta:

82

- Ha tudtam volna, hogy ilyen ...

- Akkor mit csináltál volna? - szakította félbe Georgij Matvejevics. - Akármilyen is, csak egy kis tökmag. Tudod, mitől félek? Nehogy elkezdjenek csúfolódni rajta, ha a suliban megtudják ezt a históriát. Azért is meséltem el neked előre. Világos? Szerjözsa gépiesen bólintott.

A parfé iztelenné vált és úgy csikorgott, mintha vízzel kevert homok lenne.

82

11.

Arra, ami később történt, Szerjözsa szégyenkezve és undorodva gondolt vissza'.

Az iskolában megkereste Sztaszikot Eleinte semmi mást nem érzett, mint kínzó sértettséget. Csak azt akarta jnondani Sztaszikának: „Miattad talán az életemet kockáztattam, te pedig ... Jaj, te!” De azután, amikor észrevette Sztaszikot, elfogta a harag: „Olyan vidám; mintha semmi se történt volna. Áruló...”

Sztaszik valóban nagyon vidám volt Az osztálytársaival bakot ugrottak.

Sztaszik" arca elborult, amikor meglátta Szerjözsát

- Gyere ide! - szólította Szerjözsa. Félrehúzódtak. Szerjözsa nekidőlt a falnak, és egy

percig némán néite Sztaszikot Az szipákolni kezdett, félrefordította a tekintetét, és hunyorgott. Szerjözsa fegyelmezetten kérdezte tőle:

- Miért adtad oda Kandúrnak a kést?

Sztaszik még jobban hunyorgott, és könny szökött a szemébe.

- Hagyd most a bögést! - szólt rá élesen Szerjözsa. -Ezt a trükköt már ismerjük. Csak egy* szót szól az ember, máris bögni kezdesz. Miért adtad oda a kést?

Sztaszik a könnyeit nyelte, és le akarta horgasztani a fejét. Szerjözsa a homlokának támasztotta az ujját, nem engedte.

- Hadd halljam!

82

Sztaszik elfordult, és kibámult az ablakon. Suttogv.^, de hangjában szokatlanul pimasz árnyalattal válaszolt:

- Mi közöd hozzá?

Szerjözsát egy pillanat alatt elkapta a *düh*, ujjaival képen törülte a kisfiút. Puha és meleg volt az arca.

Sztaszik feje oldalra billent és lekonyult, mint egy növény szára. Szerjözsa meglátta szöke pihékkel benőtt vékony kis nyakát. Ebben a pillanatban előntötte az elkeseredett önutálat hulláma, és elmosta haragját, sértettségét, a Sztaszka

aljasságáról szóló gondolatait. És egyetlenegy gondolat kopogott csak az agyában: „Mennyivel vágyok jobb az apjánál? Mennyivel? Mennyivel? Most mennyivel vagyok különb nála?”

Sztaszik szeméből most igazi könnyek hullottak.

Szerjozsa csöndes kétségbeeséssel szólt rá:

- Hagyd abba! Nekem ezerszer rosszabb, mint neked. A többiek már figyelték őket.

Sztaszik engedelmesen törülgetni kezdte a tenyerével az arcát. A tenyere maszatos volt, és arcán ott maradt a nyoma.

- Megint kidekoráltad magad. Gyere lemosni - szólalt meg Szerjozsa, homlokát ráncolva. Kézen fogta, és kivezette a mosdóba.

Úgy beszélt és úgy viselkedett Sztaszikkal, mint máskor, de szinte gépiesen csinált mindent. Nem a régi Szerjozsa Kahovszkij volt. „Mennyivel vagyok különb az apjánál?” - kérdezte önmagától.

Ha Sztaszka megharagudott volna a nyakleves miatt, ha valami gorombaságot kiált vagy elszalad, akkor más lett volna a helyzet. Könnyebb lenne. De csak a feje kókadott le (az arca pedig puha volt és meleg), csak állt, és bizonyára arra az egyre gondolt: megütik-e még egyszer, vagy sem.

„Mennyivel vagyok különb a Gracsov apukánál?”

83

Sztaszik megmosta az arcát, Szerjozsa pedig odaadta neki a zsebkendőjét, amely a hajtásnál már egészen poros volt attól, hogy olyan sokáig feküdt használatlanul a zsebében.

- Töröld meg magad!

Sztaszik megtörülte az arcát és kezét, és várakozásba dermedt.

Szerjozsa pocsékul érezte magát, semmiről se volt kedve beszélni. De egy valamit mégiscsak megkérdezett Sztaszikától. Mert muszáj volt megértenie a lényegét.

- Hallgass ide, semmit se akarok tőled - mondta majdnem sajnálkozóva. -

Egyetlenegy dolgot mondj csak meg: miért adtad oda Kandúrnak a kést? Nagyon szépen kérek!

Sztaszik egyik lábáról a másikra álldogált, szeme sarkából Szerjozsa arcába nézett, elfordult, ^s suttofgva válaszolt:

- Hogy ne verjen meg. - T é g e d ?

- H á t . . ;

- Miért, megvert?

- Nem. De megígérte, ha nem viszek neki hús közepet.

- És vittél?

- Nincs nekem.

- És ha lett volna? Sztaszik nagyot sóhajtott

- Na eredj! - szólt rá Szerjozsa.

Azután bement a saját osztályába, titokban fogta a táskáját, megmagyarázta Pavlik Velikanovnak, hogy iszonyúan fájni kezdett a feje. Mondja csak meg Tatjana Mihajlovnának. Pavlik együttérzően bólintott Hát persze! Amennyi izgalmon keresztülment ez a srác!

Szerjozsa lement a ruhatárba, és azt hazudta Lida né

83

ninek, hogy elengedték az órától. Megkapta a kabátját, **és** kirohant az utcára.

Nem ment haza. Szégyellte volna. A folyóhoz indult.

A fű alatt novemberi fagyba dermedt a föld, és a megkeményedett fücsomók között porhó fehérlett. A szél száraz nyárfalevelek között lapozott az aszfalton. Már nem is rótek voltak, hanem szürkék.

A közzökészlet nem fért be a dugig tömött táskába, külön vitte a jobb kezében. A doboz érdes volt és hideg. De Szerjozsa még mindig Sztaszka arcának lágyágát és melegét érezte az ujjaiiban. És ettől az érzéstől még rossz-szabbul érezte magát, mint attól a gondolattól, hogy egy kicsit **és** gyöngét ütött meg, azt, aki nem is gondolt a védekezésre.

Szerjzsa a kikötő közelébe ment, a régi fahídhöz. Befagyott a folyó. Elpirult a jég, amikor a rohanó felhők mögül előkukkantott a Nap. A dokkokban jégpárkélba fagyott vontatógőzösök, csónakok és a *Tobolszk* nevű száuitóhajó állt.

Szerjzsa mellével nekidőlt a korlátnak. A szél égette arcát és csupasz ujjait. Táskáját és a körzőkészletet a hóna alá szoritotta, a kezét pedig zsebre vágta. A körzőkészlet kicsúszott a hóna alól, és leesett a földre.

„Jutalom! - gondolta keserűen. - Miért? Sztasz-káért.” Már majdnem rügött egyet, hogy a jégre essen, hadd vesszen el ez a jutalom. De meggondolta magát.

Túlságosan lányos cselekedet lett volna.

Két férfi ment el a háta mögött, egyikük azt mondta:

- Vastagon befagyott. És nincs jégtörőnk. A kikötő és a gyár között fel fogjuk robbantani a jeget. Beleremeg majd az egész város . . .

Szerjzsa megborzongott. Főlvette a körzőket, és elindult hazafelé.

Apa már otthon volt. Gálja néni elment Marinkáért.

84

Borzas az ajtóban várta, csóválta a farkát, és Szerjzsa vállára rakta a mancsát.

Szerjzsa orron fricskázta.

- Engedj!

Apa rögtön észrevette a készletet.

- Honnét van?

- A rendőrségtől - válaszolt szomorúan Szerjzsa. -A csapatgyűlésen kaptam.

Viharos taps közepette.

- Igazán? Gratulálok!

- Köszönöm. - Szerjzsa hangja egészen gyászosan csengett.

Apa alaposan szemügyre vette.

- Ogy látom, éppen sírni készülsz, nem?

- Nem. Nem készülök. Pedig jó lenne . . . Apu! Kiderült, hogy éppen Sztaszka

rakta el a kést Azután meg odaadta Kandúrnak.

- Miket beszélsz! Komolyan?

- A kapitány mesélte. Georgij Matvejevics.

Apa karba fonta kezét, és hintázni kezdett a lábujjáról a sarkára. Sokáig nézett

valahova Szerjzsa feje fölé. Mintha egy feladatot oldana meg. Azután megkérdezte:

- De miért tétté?

- Azt mondja, hogy Kandúr szívét akarta meglágyítani. Hogy ne verje meg.

- Áááá! - Apa mintha megkönnyebbült volna.

- Apu! Megütöttem.

A legrosszabbra számított. Azt hitte, hogy apának majd megkeményszik az arca, és azt mondja röviden és hűvösen: „Ez aztán a hőstett! Igazi hős vagy!” Apa azonban várakozóan nézett rá, és hallgatott.

- Magam sem tudom, hogy történhetett meg - rrior-mogta Szerjzsa. - Valami megpattant bennem.

Apa pillantása nem haragos volt, inkább együttérző. De továbbra is hallgatott

- Epp csak egy icipicit. . . az ujjam hegyével -mondta Szerjzsa halkán.

84

- Szerintem mennél inkább mentegetőzől, annál undorítóbb lesz teneked is. Nem így van?

- De igen . . .

- Na, akkor hagyj abba.

Szerjzsa lehorgasztotta a fejét, és leült az ajtó melletti puffra.

- Pocsék egy ügy, nem vitás - jegyezte meg apa. -Nemcsak az a tía, hogy megütötted. A kapitány ezt az egész történetet azért mondta el neked, mert Sztaszka pártfogóját látta benned. Mindentől függetlenül. Erre te . . .

- „Pártfogóját 1” - kiáltott föl keserűen Szerjzosa. -Az ember pártját fogja, ő meg majd össze nem csokolózik Kandúrral. . . De éppen most miért fél ettől a Kandúrtól? Láthatta, hogy ellátták a baját!

- Látta is. Na és? Talán így gondolkozik: „Ma Kandúrnak látták el a baját, de holnap rajtam áll bosszút.” Hiszen így is van: Szerjzosa Kahovszkij nem fogja mindig kézen fogva vezetni Sztaszikot, a félelmetes, gonosz Kandúr viszont ntiindig ott lesz a közelben. Utcai verekedés miatt nem fogják bőrtönbe csukni! Miért kockáztasson hát Sztaszka? Érted, Szerjzosa? Ez a kisfiú a világon mindennél jobbar»fél a fájdalomtól. Hozzászokott már, hogy bárki előtt meghunyászkodjék, aki megütheti. Te persze ezt nem tudod megérteni. Hiszen el sem tudod képzelni, mit jelent a mindennapos félelem. Ő meg hazamegy - fél a szíjtól; iskolába megy - fél, hogy egyest kap, mert aztán otthon megint megkapja a magáét. I'ii-megy az utcára, ott meg mindenféle kandúrok és kótya-gosok lesnek rá. És ez így megy szünet nélkül. Életében a félelem a legfőbb mozgatórugó . . .

- De hiszen ezt mind tudom - szakította félbe Szerjzosa.

- Ha tudod, miről kell itt beszélni?

- Azt nem tudom, hogy most mit csináljak.

85 ^

- H o g y mit csinálj? Az igazat megvallva, magam sem tudom. Sztasziknak a legkönnyebb. Már biztosan el is felejtette, hogy lekentél neki egyet. Számára egyre-megy, hogy egy nyaklevesel több vagy keyesebb. Any-nyit kapott már. . . Szerjzosa nem vgtte észre a gúnyt. Kétségbeesetten mondta:

- Nem is róla van szó, hanem rólam.

- Igazán? - kérdezte apa ridegen. - Bizonyos vagy ebben? Nem lehet, hogy mégiscsak róla? Te most marcangolod magadat: „Jaj, micsoda gyalázatos alak vagyok!” Pedig talán jobb lenne azon gondolkoznod, hogyan kéne megszabadítani Sztaszkat a félelemtől!

„Igaz van! Én csak magam miatt kesergek” - értette meg Szerjzosa. És hirtelen világosan maga előtt látta, hogy magas fűben áll, az öt lovas pedig, aki eddig mellette állt, megfordítja a lova orrát, és lassan távolodik tőle a mezőn.

- Nem, nem kell! - kiáltott nekik, és összehúzta a szemét.

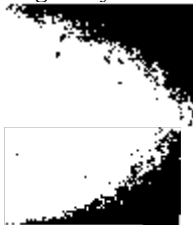
- Mi van veled? - döbönt meg apa.

- Apu! Fölszaladok Nataskához. Muszáj.

- Vetközz le legalább, egyél először!

- Nem, mindjárt jövök.

De rögtön észbe kapott, hogy sem Nataskát, sem Sztaszkat nem találja még otthon. Legfőjebb ha egy óra múlva érhetnek haza, amikor vége a tanításnak. Kénytelen volt levetni a kabátját, megmelegíteni ^ vacsorát, megvacsorázni, és azután még mindig üldögélni egy darabig, és kívárni, hogy az óra fél hatot mutasson. Végre elmúlt az idő, és szaladhatott Natasához. Maga se tudta pontosan, miért szalad oda. De úgy rémlett neki, hogy ha találkozik Sztaszikkal, és látja, hogy a kisfiú nyugodt, és nem könnyes a szeme, megkönnyebbül.

85

Sztaszik azonban nem volt nyugodt. Ezt Natasa mesélte el, aki szembe jött vele.

- Hozzánk jössz? De jó! Mert én egyedül vagyok. Gracsov megint püföli a fiát. Megint azt ordítja: „Tizenöt éves korom óta dolgozom . . . belőled is embert faragok

... " De ki kényszerítette rá, hogy azóta dolgozzék? Még a nyolcadikat se járta ki, tolvajokkal szövetkezett," majd hogy bíróság elé nem került, azután félelmében szakmunkástanulónak jelentkezett a gyárba. De iskolába még akkor sem akaródzott járnia. Apu mesélte; kiderült, hogy gyerekkora óta ismeri.

- Hová mész?

- Tejért. Fogd a kulcsot, rögtön jövök.

Szerjozsa kinyitotta az ajtót, és megállt az előszobában. Kihallatszott Gracsov goromba hangja:

- Na, gyere csak ide! Kihez beszélek? Gyere ide! Ha akarom, úgysem tudsz elbújni előlem. Mi ez az intőkönyvedben ?

- Apuka. . .

- Mi az, hogy „apuka”? Hányszor mondtam, hogy vezesd rendesen az intőkönyvedet? Hányszor? Csak az elmúlt héten legalább tízszer!

„Tíz” - ismétlődött Szerjozsa fejében szinte gépiesen a szám. Olyan volt, mint egy lökés. „Tíz, kilenc, nyolc, hét, hat...”

. - Ne húzd az orrod, nézz egyenesen! És válaszolj!

- Apukám . . .

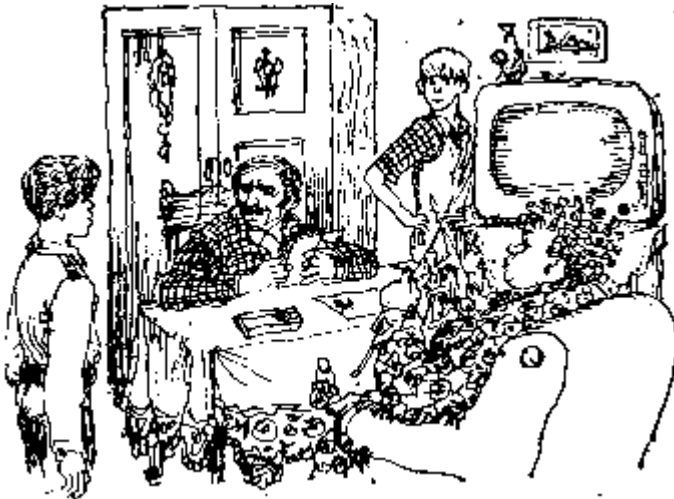
Szerjozsa az ajtót nézte. Nem akarta visszatartani magát. Éppen csak összenyomta magában a gyűlöletet, mint egy rugót.

„Négy, három, kettő ...”

- Válaszolj azonnal! Elő fog ez fordulni még egyszer vagy sem?

- Nem. Nem fog. Vagyis hogy fogok... Nem fogok... Papal!

86

„Egy, zéró!”

És berontott az ajtón.

És annak a szobának a küszöbén állt, ahol nem járt, amióta elutazott a táborba.

Először nem Sztaszikot, de nem is az idősebbik Gracsovot vette észre, hanem Sztaszka mamáját.

Tudj' isten, miért, sápadtnak és öröské rémültnek képzelte. Most pedig egy kövér asszonyságot látott, festett hajában hajcsavarók. Egy karosszékből ült, és fürgén dolgozott két kötőívvel. Olyan képet vágott, mintha az égvilágon semmi köze sem volna az egészhez.

Sztaszik kopott tréningnadrágban ácsorgott a szekrény és a televízió közötti sarokban. A falhoz simult, és sután tárta szét két hegyes könyökét.

Az apuka az asztalnál ült, kezében az intőkönyv.

Mind a hárman Szerjzsa felé fordultak. Sztaszik tágra nyitotta a szemét. Anyja a száját tátotta el. Az idősebbik Gracsov elégedetlenül jegyezte meg:

87

- Kopogni szokás!

- Nem mindig - ellenkezett Szerjzsa.

- Micsoda?

- Nem mindig szokás kopogni - ismételte meg Szerjzsa, Gracsov szintelen szemébe nézve. - Néha kopogtatás nélkül nyit be az ember. Azt akarom mondani, hogy ha még egyszer . . . csak az ujjá hegyével. . . Sztaszkához ér . . . ! - Izzalmában és haragjában egészen zavarba jött.

- Na, akkor mi lesz? - kérdezte nyugodtan gúnyolódva Gracsov, Szerjzsa nem tudta, hogy mi is lesz. De ökölbe szoritotta a kezét, és felelősségteljesen közölte:

- Attól kezdve ne is remélje, hogy .nyugodt lesz az élete!

Gracsov székestül Szerjzsa felé fordult, és lassan azt mondta:

- Fiatalember, csukja csak be az ajtót! De kívülről! Kedvelem a hősöket, de csak a lakásom küszöbén túl!

- Azelőtt ez az én lakásom volt! - Szerjzsa majdhogynem kiabált, - Ha tudtam volna, hogy ki fog itt élni, méreggel itattam volna át a falakat. Csak Sztaszkát sajnálom.

Gracsov fölállt, és odament Szerjzsaéhoz. Az a legkisebb félelem nélkül, inkább kíváncsian figyelte, vajon mihez kezd.

Gracsov nagyon egyszerű dolgot tett: vállon ragadta Szerjzsaét, és kirakta az előszobába. Az ujjai kemények voltak, mint a vas,

Szerjzsa a háta mögött hallotta Gracsov suttogását:

- Eredj sétálni, te taknyos! Ha még egyszer ide dugod az orrod . . . ! - És valami olyan gorombasággal fűszerezte a mondatot, hogy Szerjzsa gépiesen visszafordult, de az ajtó már bevágódott mögötte.

87

Néhány pillanatig az ajtót bámulta, és azzal a vággyal küzdött, hogy nagyot Vúg belé. De ennek semmi értelme **ee** lett volna. Gyöngeségre vallana.

„Azt hiszed, senki se tehet semmit ellened? Várj csak, majd megtudod!” - füstölgött Szerjzsa magában. Bevágta maga mögött az ajtót, és kirohant az utcára.

Csak találná meg. Georgij Matvejevicsét a munkahelyén! **Ö** megmondaná, hogy mi a teendő! Kell, hogy legyen valamilyen megtorlás az ilyen alakokkal szemben! De nem jutott el a rendőrség. Egy háztömbnyire tőle beleütközött Szerjzsa Kovalevszkij hadnagyba.

- Kedves kapitány, nem lehet panasz a tempója ellen í- mondta a hadnagy, gyomrát tapogatva. - Miféle új csatába siet?

- A rendőrsre sietek.

- Miért, történt valami? - fordította Kovalevszkij azonnal komolyra a szót.

- Igen . . . Sztaszkával.

És mindjárt el is mesélte. Kapkodva és dühösen, de azért többé-kevésbé érthetően. Kovalevszkij hadnagy legalábbis azt mondta:

- Értem.

- Hát akkor mit lehet tenni?

- Két változat van - töprengett Kovalevszkij fennhangon. - Az első az, hogy elmegyünk, és megtanács-kozzuk a dolgot a főnökséggel. A második, hogy először megnézzük legalább azt, hogy miféle alak ez a Gracsov. Az első okosabb, a második viszont hatékonyabb.

- Miért, a ha'dnagy elvtárs nem főnök? - csodálkozott Szerjzsa.

- Hát, bizonyos mértékben . . . na, mindegy, menjünk.

Aműior fölérlek a lépcsőn, meglátták Natasát. A bezárt ajtó előtt toporgott.

87

- Egyfolytában kopogok, de senki se nyit ajtót. Gracsov megkérdezte, hogy ki az, tudta, hogy én, és elhallgatott . . . Hova a^csudába tűntél?

- Szolgálati ügyben - válaszolt Szerjzosa helyeit Kovalevszkij.
Natasza tartózkodó kíváncsisággal nézett rá. Szerjzosa sietve ajtót nyitott.
Kovalevszkij körülnézett az előszobában:

- Melyik az ő szobájuk? Ez? - És bekopogott,
- Ki az? - hallatszott Gracsov hangja,

A hadnagy óvatosan kinyitotta az ajtót, és odaállt a küszöbre.

- Itt laknak Gracsovék?

Szerjzosa jól látta Kovalevszkij háta mögül, mennyire megváltozott Gracsov arca.
De azért kihívóan válaszolt:

- Énnálam minden rendben! Miért avatkozik bele a dolgomba?

A hadnagy ^gy lépést hátrált.

- Jöjjön ki az előszobába, hogy szó se lehessen beavatkozásról, ott is elbeszélgethetünk!

Sztaszka apja vonakodva ment ki. Rideg pillantást vetett Szerjzosa és Natasára.
Kovalevszkij nagyon fegyelmezetten beszélt:

- Értésültünk arról, hogy nagyon rosszul bántik a fiával. Tudja, miről beszélék,
ugye? Annyira rosszul, hogy ez súlyos károkat okoz neki. Lehetséges, hogy éppen
ezért majdnem segített egy bűnözőnek.

- Mi az, csak nem nevelni jött ide engem? - kérdezte Gracsov, szemmel láthatólag
megnyugodva.

- Nem, nem nevelni - javította ki Kovalevszkij, -Nagyon jól tudom, hogy semmi
értelme se lenne. Azért jöttem, hogy figyelmeztessem. A kerületi meghatalmazott
feladatát látom el. Ha írásbeli bejelentés érkezik hozzám, hogy ismét bántalmazta a
fiát, és ezenkívül

88

akadnak emberek, akik tanúsítják, hogy ilyen esetek már korábban is előfordultak
(és, mint láthatja, ilyen emberek akadnak majd), javaslatot teszek büntető eljárás
megindítására. Remélem, hogy megértette. Vizontlátásra.

Szerjzosa és Natasa a sarokig kísérték Kovalevszkijt. Már egészen besötétedett, és
még hidegebb Ifett, mint napközben volt. Szerjzosa a kezét lehelgette.

- Gracsov most majd csöndben lesz - mondta mély meggyőződéssel Natasa. -
Halálra rémült. Hiszen olyan gyáva.

Kovalevszkij a fejét rázta.

- Jaj, gyerekek! Ha minden olyan egyszerűen menne! Egyetlen beszélgetéssel
aligha lehet változtatni a dolgokon. Az efféle emberekkel újra és újra dolgunk akad.
Harcolnunk kell ellenük.

És Szerjzosa megértette, hogy a hadnagnak igaza van.

De nem baj, már újra kész volt a harcra. A lovasok visszaügettek a mezőre, és
körülállták Szerjzosát. Egy kicsit gúnyosan, de azért jóindulattal néztek rá.

... Mire hazaért, Szerjzosának úgy rémlett, hogy túl van minden: vége ennek az
egész történetnek az utcasarki verekedéssel, a késsel és Sztaszikkal együtt. Mintha
lapozott volna egyet.

De alighogy beért a szobájába, máris megszólalt a telefon.

- Szerjzosa! Téged keresnek! - kiáltott be Gálja néni. És nyugtalanul hozzátette: -
Valami férfi. Tényleg a rendőrségről ?

Tompán hallatszott egy felnőtt hangja. Nem jött rá, hogy kié, pedig nagyon
ismerősen csengett.

- 'Szergej? Szervusz! Nem ismeresz meg?

88

- Nem - tétovázott. - Ne haragudjék. Nehéz így te-lefoöon keresztül. . .

- Emlékszel a Rosza állomásra?

- Alekszej Boriszovics! - üvöltötte él magát Szerjzosa olyan hangosan, hogy kinn a
konyhában beleremegtek az edények, a szobában pedig mély hangon felugrott a
Borzsa.

- Én vagyok - hallatszott a kagylóban. - És nálatok ki ugat? Csak nfim a Borzas?

- De igen!

- Szóval él még a csavargó!
- Hát persze!
- liigen . . . Hát te hogy éls[^], lovas?
- Köszönöm, megvagyok. És Alekszej Boriszovics?
- Én is. Tudod, miért hívtalak? Persze, honnét is tudnád! Elárulok egy titkot. A szerkesztőségben ülök, és a holnapi szám levonatát nézegetem. Olvasom az egyik riportot. És egyszer csak a riport szomszédságában észreveszek . . . Figyelsz?
- Figyelek - válaszolt feszült érdeklődéssel Szerjovics.
- Egy címet: *Vannak még testőrök!* így szól a cikk: „A húszéves Vaszilij Gavrillovnak nem fült a foga a munkához. Nem fejezte be az iskolát, egyetlen munkahelyen sem tudott megmaradni. Pedig szüksége volt pénzre: motorbiciklit, magnetofont vásárolt, ivászatokra költött. Gavrillov hát bűnözővé vált. Fiatal kora ellenére tekintélyes bűnözői múlt állt mögötte: kétszer ítélték el huligánkodás és lopás miatt.
^Miután ez év nyarán kiszabadult a börtönből, Gavrillov ""továbbra sem dolgozott. Édesanyja nyakán élt, és egy ^wnagy ügy» terveit dédelgette.
November elsején betört a kikötőnegyed egyik élel

89

miszerüzletébe. A nyomozás ideje alatt barátai lakásán rejtőzött. - Az alkohol iránti szenvedélye segítette leleplezését. Miután alaposan beszívott, Gavrillov elhatározta, hogy wlevegőzik- egyet, és kiment az utcára. > Ugyanebben az időben az egyik kis utcában járt a hatodik osztályos Szergej Kahovszkij, aki iskolai gyűlésről kisért haza két apró gyereket. Négy kamasz állta el az útjukat, pénzt követelt tőlük, verekedést kezdett. Szerjovics nem adta meg magát a huligánoknak.

Gavrillov meghallotta a lármát, és elhatározta, hogy »ifjabb kollégái* segítségére siet. De a kislány most sem hagyta magát. Egy lécs segítségével, amely a kerítésről törött le, térdre kényszerítette a felfegyverzett banditát.

Ekkor ért oda a rendőrség, akit az egyik másodikos kislány értesített időközben. A bátor úttörőt győzelméhez »-testőrtudománya« segítette, amelyet az Espada vívóklubban sajátított el."

- Hát így áll a bál, Szerjovics - fejezte be a felolvasást Alekszej Boriszovics. - Miért hallgatsz? Igaz, amit írnák?

- Azt hiszem, igen - mondta sután Szerjovics. - í Alekszej Boriszovics! Nem találkozott többé a Grenada lovascsapatbeli srácokkal?

- Nem, Szerjovics, sajnos egyelőre nem. Miért? Szoktál rájuk gondolni? ,

- Hát persze.

- Én is. De jó, hogy így van. Most legalább tudom, hogy nemhiába kértem akkor a segítségüket.

Szerjovics elhallgatott, **Ö** is tudta, hogy nem volt hiabavaló.

- Hát akkor minden jót! - köszönt el Alekszej Boriszovics. - Nem feledkeztél meg rólam? Telefonálj!

89

Az újságban megtalálod a telefonszámunkat, ott, ahol **a** titkárság címe szerepel.

.- Feltétlenül jelentkezem majd! Köszönöm.

Szerjovics rövid bugásokat hallott, és letette a kagylót. De alighogy letette, megint megszólalt a telefon.

Ezúttal Szöcske hívta:

- Szerjovics! Hova tűntél a suliból? Nem is szóltál, Na, mindegy, nem ezért hívtalak.

Rendkívüli gyűlést tartunk a klubban. Ne felejts el egyenruhát venni!

Hét óra volt már.

89

A napközben. kőszáló szél megtisztította a felhőktől **az** eget, azután elcsitult. Csönd volt. A sötétben ragyogtak a fagyos csillagok.

Szerjozsa meleg sapka helyett egyensapkában indult a klubba, és fülön csipte **a** hideg. Tenyerével eltakarta **a** fülét, és kilépett egy kicsit. De nemcsak a fagy miatt sietett. A rendkívüli gyűlés nem tréfadolog. Azt jelenti, hogy történt valami.

Elhaladt a bejárat boltíve alatt, máris az udvarban járt, és rögtön nyugtalankodni kezdett, mert a klub ablakaiból erős fény áradt, és mégsem hallatszott a szokásos nyüzsgés. Odaszaladt az ajtóhoz, de közben bekukkantott az ablakon, és észrevette, hogy **a** gyerekek felsorakoztak már.

Elkésett volna? Hiszen mindössze csak tizenöt perc telt el azóta, hogy Szöcske telefonált. És különben is hogyan késhetett volna, el? Hiszen egy rendkívüli gyűlés[^] nem ünnepélyes csapatszeme, amelyet percnyi pontossággal szoktak megkezdeni. A gyűlést akkor nyitják meg, amikor összejön **az** egész társaság, arra pedig legalább negyven perc kell.

Most meg még az egyik kapitányt se várták volna meg?

... Pe mégsem késett el. Éppen órá vártak.

Ezt azonnal megértette, mihelyt átlépte a sportterem küszöbét.

Mindenkinek az életében akadnak rendkívüli pillana

90

tok. Eljött egy ilyen pillanat Szerjozsa Kahovszkij számára is.

Amint megjelent az ajtóban, röviden felharsant a kürt, mozgás támadt a sorokbari, azután mindenki kihúzta magát. A dobosok pedig hosszú, eddig ismeretlen szignálba kezdtek.

A zászlós csapattól balra külön sort alkotott a hat hetyke, egyenes hátú és meglepően kedves fiú. Csak úgy villogott rajtuk a himzés, vállrojt és a fehér öv.

Vékony kis kezükben, amelyről még nem egészen kopott le a nyári barnaság, úgy jártak a dobverők, hogy nyitott legyezőnek látszottak. A lámpák fénye visszatükröződött **a** dobok vörös oldalfalán és fémes abroncsán.

A dobosok mosolyogva néztek Szerjozsára. Különbözőek voltak: akadt köztük sötét hajú és szőke, szeplős és napbarnított, a mosolyuk mégis egyformán vidámnak, kedvesnek, őszintének látszott.

Szerjozsa visszamosolygott rájuk.

A távolabbi sarokban, a sorok mögött, egy csomó felnőtt állt, többek között Oleg.

Rajta kívül Szerjozsa az úttörővezető, Julját, Mitya édesanyját és az iskolaigazgatót vette észre. Meg apát.

Még arra sem volt ideje, hogy meglepődjék, vagy zavarba jöjjön. A dobosok befejezték **a** szignált, de a dobok még mindig nem hallgattak el egészen, hanem tompán dübörögtek tovább. (Hogy tudják ezt csi[^]álni? A dobverők szinte mozdulatlanok, de a doboktól egyenletes, pergő zaj hallatszik!)

És e tompa dobpergés hangjai mellett Vologya Ogonykov, az ügyeletes parancsnok vezényszava hallatszott:

- Kahovszkij kapitány, középre!

Szerjozsa néhány lépést tett előre, és megállt éppen azon a vonalon, amely kettéosztotta a vívópástot. Arccal a zászlós csapat felé fordult, egy kicsit összehúzta a szemét az éles fény miatt, és várt. Ogy rémlett neki, hogy a

90

nagy lámpákból száraz meleg árad, mint nyáron, amikor az ember forró homokon áll a vízparton. - Csapat, vigyázz! - vezényelt Vologya Ogonykov. A dobosok egészen

elnémultak. Oleg végigment a páston, és háromlépésnyire Szerjozsától megáUt. Arca ünnepélyes volt, majd nem szigorú, de szemében vidám kis szikrák táncoltak. Gyorsan rámosolygott Szerjozsára. Azután újra elkomolyodott, kihúzta magát, kibontott egy hosszú listát, amely egy ósrégi pergamentekercsre hasonlított, és olvasni kezdte: -

Az ellenségkel szemben tanúsított bátorságáért az Elspada vívóinak úttörőraja Szerzej Kahovszkij csapatkapitányának egy nevével díszített párbajtört nyújt át. Hát erre aztán nem számított.

Arra számított, hogy talán megköszönik, hogy kap egy oklevelet, amelyet a Voronyin testvérek rajzoltak, vagy egy kitüntetésre hasonlító jelvényt, olyasmit, mint Mitya bajnoki érme.

De hogy egy párbajtört! Álmodni se mert volna soha róla.

A dobosok indulót doboltak. A sorok szétnyíltak, és egy párbajtörrel a kezében Mityka lépett középre. Megállt Oleg előtt. Oleg összegöngyölytette a tekercset, belecúsztatta egy piros szalagból készült gyűrűbe, és a pengére húzta.

Mityka arccal Szerjozsra felé fordult, és két kézzel felényújtotta a párbajtört.

Bizony, ez nem egyszerű tőr volt, hanem súlyos, háromélű párbajtör. Csiszolt, fekete markolatú, csillogó, nagy kosarú, melynek keretén Szerjozsra félig kiolvasta, félig kitalálta a bevésést feliratot: **Szerzej Kahovszkijnek az Espada rajától.**

Bátorság és becsület.

„Allj! - mintha valaki hallhatatlanul rákiáltott volna.

91

- Várj! Jobb lenne nem elfogadnod. Jobb lenne azt mondanod, hogy még korai.

Majd inkább később. Lesz egy kis zúr, de azért meg fogják érteni." „Miért?"

„Ha egyszer elfogadod, akkor az egy éjietre szól. Akkor már sohasem hátrálhatsz meg. Semrniféle ellenség előtt. Soha életedben . . ."

Szerjozsra alsó ajkába harapott, Mityka szemébe nézett, és előrenyújtotta a kezét.

Nyitott tenyérébe vette a párbajtört. Azután megszorította a pengét, lassan ba-" hajlította a könyökét, és magához fogta a fegyvert.

Végignézett társain. Pillantásuk találkozott.

Vologya Ogonykov, Andrijuska Garc, Aljoska Szmirnyakov . . . Valerik és Vovka Voronyin . . . Ljonyka Moszin! Még nem viseli az emblémát, de becsületesen néz, nem fordítja el a tekintetét. . . És Genka - a legjobb barát, a világ legendesebb Szöcskéje (mellesleg tökfje, nem volt annyi esze, hogy elhívja Nataskát. . .

Dehogyanem, hiszen itt van, apa mellett áll)!

A dobosok befejezték az indulót.

Újra elhangzott a parancs:

- Espada, vigyázz!

A kapitányok és a zászlósok üdvözlésképpen magasra emelték a törüket.

Azzal Szerjozsra markolatánál megfogta a párbajtört, kihúzta a pengét a rajzlaptekercsből, mint egy hüvelyből, és ő is maga elé emelte.

Ebben a pillanatban egy hatalmas dörrenéstől rázkódott meg a padló, és remegtek meg az ablakok. Úgy rémlett, mintha odakint a sötétség rázta volna meg magát. A kikötőtől a gyárig csatornát vágtak a folyón.

És a kis Vágyik Voronyin hallható suttogással jegyezte meg:

- Akárcsak egy díszlövés!

ISSN 0324-3222 ISBN 963 11 1497 X

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Felelős kiadó: Szilvász György Igazgató 78—1830.

Szikra Lapnyomda, Budapest A fedelet az Offset és Játékkártya Nyomda készítette

Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós A szövegkiadást ellenőrizte: Sivó Mária Műszaki

szerkesztő: Barabás Ferenc Képszerkesztő: Szecskó Tamás Terjedelem: 12,5 (A/5) iv, IF 3315 - e - 7880